

III.1.2

OBRAZLOŽITEV SPLOŠNEGA DELA ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA

KAZALO

UVOD K SPLOŠNEMU DELU ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2022	3
A) BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	6
A1) PRIHODKI PRORAČUNA	7
70 DAVČNI PRIHODKI	8
700 DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	8
701 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	10
702 DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	10
703 DAVKI NA PREMOŽENJE	11
704 DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	11
705 DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	17
706 DRUGI DAVKI	17
71 NEDAVČNI PRIHODKI	17
710 UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	18
711 TAKSE IN PRISTOJBINE	19
712 GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	19
713 PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	19
714 DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	19
72 KAPITALSKI PRIHODKI	19
73 PREJETE DONACIJE	20
74 TRANSFERNI PRIHODKI	20
78 PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN DRUGIH DRŽAV	20
781 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE SKUPNE KMETIJSKE IN RIBIŠKE POLITIKE	22
782 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV	23
783 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA	24
784 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU ..	24
786 OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE	25
787 PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV	25
A2) ODHODKI PRORAČUNA	26
40 TEKOČI ODHODKI	27
400 PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	27
401 PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	27
402 IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	29
403 PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	31
404 PLAČILA TUJIH OBRESTI	31
409 REZERVE	32
41 TEKOČI TRANSFERI	34
410 SUBVENCije	34
411 TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	35
412 TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	36
413 DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	36
414 TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	40

42 INVESTICIJSKI ODHODKI	40
43 INVESTICIJSKI TRANSFERI	41
431 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRAVNIM IN FIZIČNIM OSEBAM, KI NISO PRORAČUNSKI UPORABNIKI	41
432 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM	42
45 PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EVROPSKE UNIJE	42
B) RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	44
B1) PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	44
750 PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	44
751 PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	44
752 KUPNINE IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE	44
B2) DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	44
440 DANA POSOJILA	44
441 POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV IN FINANČNIH NALOŽB	45
442 PORABA SREDSTEV KUPNIN IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE	45
443 POVEČANJE NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH IN DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI IMAJO PREMOŽENJE V SVOJI LASTI	45
C) RAČUN FINANCIRANJA	47
C1) ZADOLŽEVANJE PRORAČUNA	47
C2) ODPLAČILA DOLGA	56
550 ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	56
551 ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	56
D) NETO POLOŽAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA DO PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE .	57

UVOD K SPLOŠNEMU DELU ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2022

Zaključni račun proračuna Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: RS) je akt države, v katerem so prikazani predvideni in realizirani prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki države za preteklo leto, v skladu s 96. členom Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZJF).

V letu 2022 se je po Zakonu o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS, št. 187/21, 206/21 – ZDUPŠOP, 129/22, 140/22 – ZSDH-1A in 150/22 – ZIPRS2324); v nadaljnjem besedilu: ZIPRS2223) izvrševal Proračun Republike Slovenije za leto 2022.

Sprejeti proračun za leto 2022 (v nadaljnjem besedilu: sprejeti proračun) je zadnji sprejeti proračun, to je »Rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2022« (Uradni list RS, št. 129/22), ki je osnova za pojasnjevanje odstopanj realiziranih prihodkov in odhodkov od načrtovanih.

V okviru Bilance prihodkov in odhodkov (A bilanca) so bili v sprejetem proračunu prihodki načrtovani v višini 12.540 mio EUR, odhodki v višini 14.580 mio EUR in primanjkljaj v višini - 2.040,1 mio EUR.

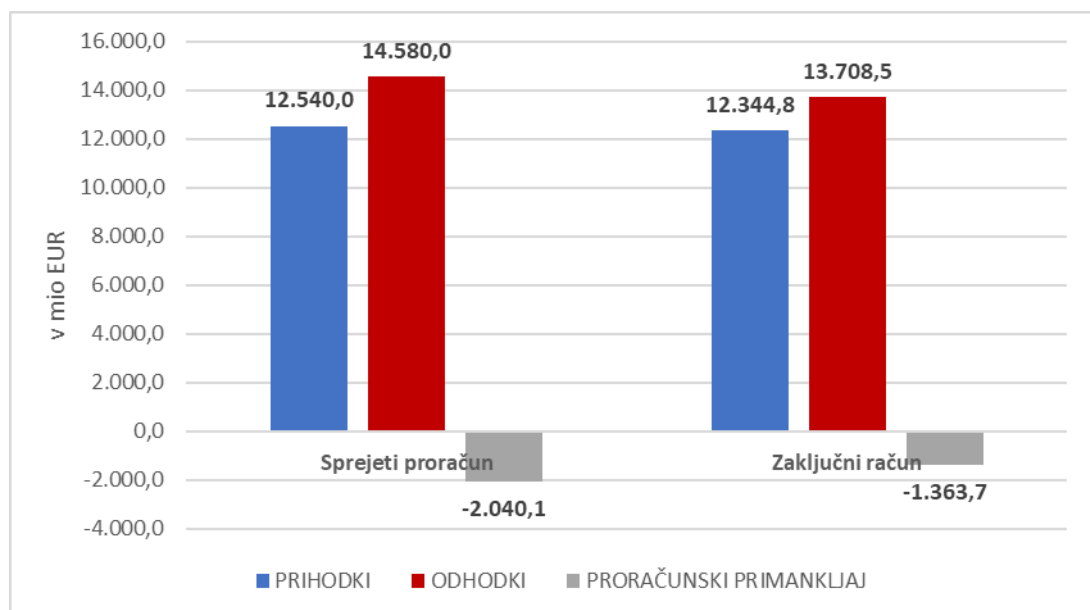
Podatki o realizaciji državnega proračuna izkazujejo:

- 12.344,8 mio EUR prihodkov, kar je 195,1 mio EUR manj oz. 98,4 % od načrtovanih prihodkov,
- 13.708,5 mio EUR odhodkov, kar je 871,5 mio EUR manj oz. 94 % od načrtovanih odhodkov ter
- 1.363,7 mio EUR primanjkljaja, kar je 676,4 mio EUR manj oz. 66,8 % od načrtovanega primanjkljaja.

Bruto domači proizvod (v nadaljnjem besedilu: BDP) se je v letu 2022 realno zvišal za 5,4 % in nominalno za 13 % glede na preteklo leto¹. Državni proračun je v letu 2022 izkazal primanjkljaj v višini 2,3 % BDP.

¹ SURS, 2023

Slika 1: Državni proračun v letu 2022

Vir: Ministrstvo za finance

V proračunu je bilo načrtovano 1.195,3 mio EUR prihodkov iz sredstev Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in iz drugih držav ter 714,1 mio EUR plačil v proračun EU.

V letu 2022 je bilo v državnem proračunu v razmerju do proračuna EU realiziranih:

- 957,4 mio EUR prihodkov iz sredstev EU in iz drugih držav, kar je 237,9 mio EUR manj, oz. 80,1 % načrtovanih,
- 729,5 mio EUR za plačilo prispevka Republike Slovenije v proračun EU, kar je 15,4 mio EUR več, oz. 102,2 % načrtovanih.

Prejemki² v Računu finančnih terjatev in naložb so bili v sprejetem proračunu načrtovani v višini 31,1 mio EUR, izdatki³ v višini 1.106,7 mio EUR.

V Računu finančnih terjatev in naložb je bilo realiziranih:

- 44,6 mio EUR prejemkov, kar je 13,5 mio EUR več od načrtovanih,
- 902,3 mio EUR izdatkov, kar je 204,4 mio EUR manj oz. 81,5 % od načrtovanih.

V Računu financiranja je bilo v sprejetem proračunu načrtovano zadolževanje v višini 4.050 mio EUR, odplačila dolga pa v višini 1.426,3 mio EUR. Ob načrtovanju, da se bo stanje sredstev na računu zmanjšalo za 491,9 mio EUR, je bilo načrtovano neto zadolževanje v višini 2.623,7 mio EUR.

Realizacija v Računu financiranja izkazuje:

- 3.150,8 mio EUR prejemkov iz naslova zadolževanja,
- 1.425,1 mio EUR izdatkov za odplačila dolga,
- 495,7 mio EUR zmanjšanja stanja sredstev na računu ter
- neto zadolževanje v višini 1.725,7 mio EUR.

Dolg državnega proračuna je na dan 31. 12. 2022 znašal 37.845 mio EUR oz. 64,2 % BDP. Od 1. 1. 2022 do konca leta se je dolg državnega proračuna zvišal za 1.971 mio EUR.

² Gre za kategorijo *Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev*

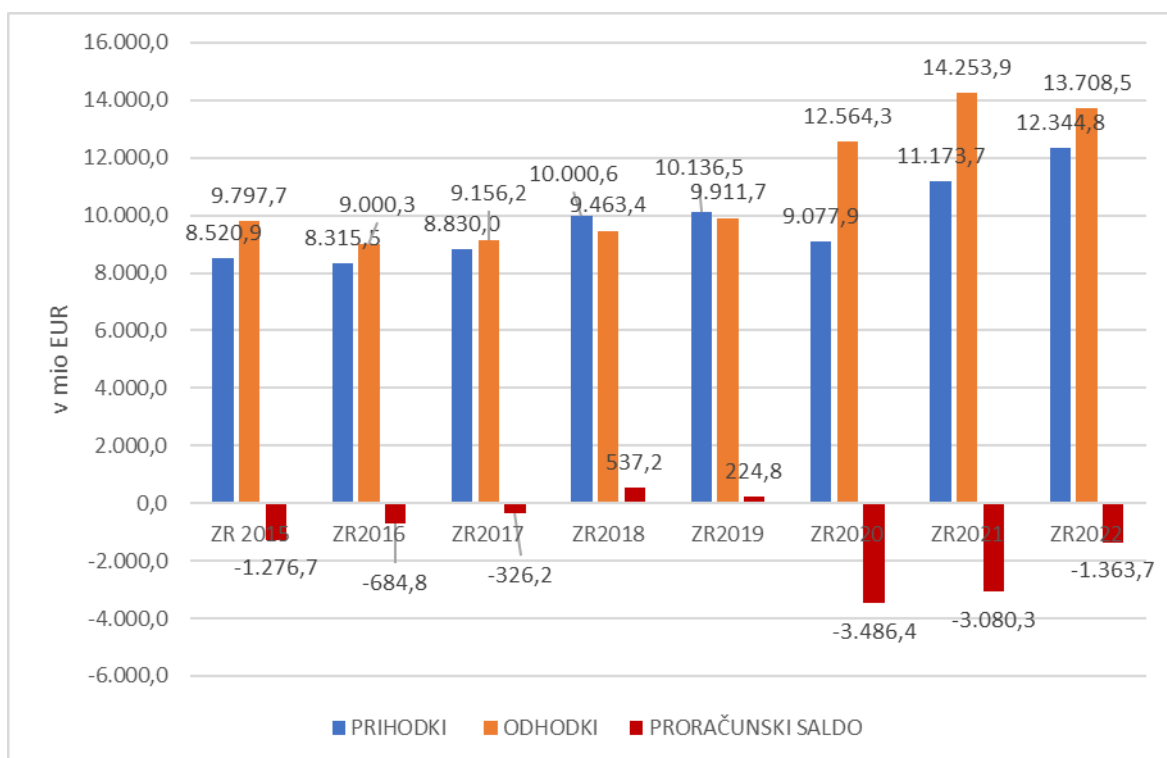
³ Gre za kategorijo *Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev*

V nadaljevanju je predstavljeno in pojasnjeno izvrševanje državnega proračuna v letu 2022 po posameznih bilancah s primerjavo odstopanj na sprejeti proračun.

A) BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

Prihodki državnega proračuna so bili realizirani v višini 12.344,8 mio EUR, odhodki v višini 13.708,5 mio EUR tako, da je proračunski primanjkljaj znašal 1.363,7 mio EUR. Doseženi proračunski primanjkljaj je za 676,4 mio EUR nižji glede na načrtovanega v sprejetem proračunu in izkazuje primanjkljaj v višini 2,3 % BDP.

Slika 2: Državni proračun v letih 2015–2022 – primerjava prihodkov, odhodkov in salda

Vir: Ministrstvo za finance

A1) PRIHODKI PRORAČUNA

V letu 2022 je bilo skupaj realiziranih 12.344,8 mio EUR prihodkov, od tega:

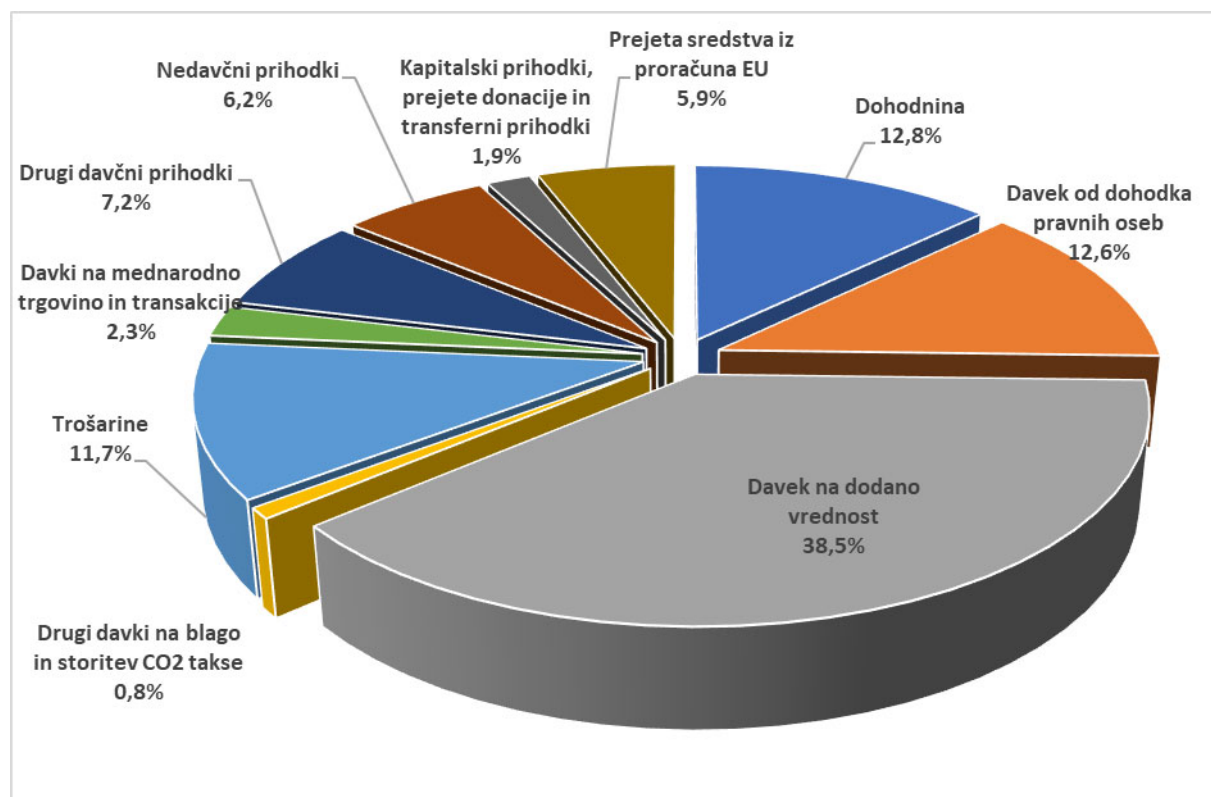
- 10.386,2 mio EUR davčnih prihodkov,
- 770,3 mio EUR nedavčnih prihodkov,
- 231,1 mio EUR kapitalskih prihodkov, prejetih donacij in transfernih prihodkov ter
- 957,4 mio EUR sredstev iz proračuna EU.

Preglednica 1: Prihodki proračuna v letu 2022 v mio EUR

	Realizacija 2021	Sprejeti proračun 2022	Realizacija 2022	Delež realizacije 2022 v Sprejetem proračunu 2022
7 PRIHODKI	11.173,7	12.540,0	12.344,8	98,4
70 DAVČNI PRIHODKI	9.246,7	10.418,1	10.386,1	99,7
71 NEDAVČNI PRIHODKI	816,7	688,7	770,3	111,8
72 KAPITALSKI PRIHODKI	143,6	202,9	198,5	97,9
73 PREJETE DONACIJE	18,8	33,9	31,5	93,1
74 TRANSFERNI PRIHODKI	1,0	1,0	1,0	95,0
78 PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN IZ DRUGIH DRŽAV	946,9	1.195,3	957,4	80,1

Vir: Ministrstvo za finance

Slika 3: Deleži najpomembnejših kategorij prihodkov državnega proračuna v letu 2022

Vir: Ministrstvo za finance

70 DAVČNI PRIHODKI

Leta 2022 je bilo realiziranih 10.386,2 mio EUR davčnih prihodkov, od tega:

- 3.158,8 mio EUR davkov na dohodek in dobiček,
- 92,0 mio EUR prispevkov za socialno varnost,
- 26,7 mio EUR davkov na plačilno listo in delovno silo,
- 1,1 mio EUR davkov na premoženje,
- 6.818,4 mio EUR domačih davkov na blago in storitve,
- 289,2 mio EUR davkov na mednarodno trgovino in transakcije.

Preglednica 2: Davčni prihodki proračuna v letu 2022 v mio EUR

	Realizacija 2021	Sprejeti proračun 2022	Realizacija 2022	Delež realizacije 2022 v Sprejetem proračunu 2022
70 DAVČNI PRIHODKI	9.246,7	10.418,1	10.386,1	99,7
700 Davki na dohodek in dobiček	2.650,0	3.129,8	3.158,8	100,9
7000 Dohodnina	1.513,6	1.557,9	1.585,6	101,8
7001 Davek od dohodkov pravnih oseb	1.114,8	1.555,0	1.553,4	99,9
7002 Drugi davki na dohodek in dobiček	21,6	16,9	19,7	116,3
701 Prispevki za socialno varnost	86,3	90,4	92,0	101,8
702 Davki na plačilno listo in delovno silo	23,9	26,5	26,7	100,8
703 Davki na premoženje	0,8	0,9	1,1	119,5
704 Domači davki na blago in storitve	6.308,4	6.917,3	6.818,4	98,6
7040 Davek na dodano vrednost	4.231,0	4.743,8	4.747,4	100,1
7041 Drugi davki na blago in storitve	131,4	129,0	103,0	79,8
7042 Trošarine	1.470,4	1.516,1	1.446,3	95,4
7044 Davki na posebne storitve	228,7	271,3	265,4	97,8
7046 Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu	163,3	166,7	166,0	99,6
7047 Drugi davki na uporabo blaga in storitev	69,6	72,5	71,9	99,2
7048 Davki od prometa motornih vozil	14,0	17,9	18,4	102,6
705 Davki na mednarodno trgovino in transakcije	177,4	253,3	289,2	114,2
706 Drugi davki in prispevki	0,0	0,0	0,0	---

Vir: Ministrstvo za finance

Realizacije posameznih davčnih kategorij v letu 2022 so pojasnjene v nadaljevanju.

700 DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK

7000 Dohodnina

V sprejetem proračunu je bilo iz naslova dohodnine, ki pripada državnemu proračunu, predvidenih 1.557,9 mio EUR prihodkov, realiziranih pa je bilo 1.585,6 mio EUR, kar pomeni 1,8 % višjo realizacijo oz. 27,8 mio EUR več prihodkov iz tega naslova. Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve predstavlja največji delež v celotni dohodnini in je v največji meri odvisna od gibanja mase plač. Ta je bila v letu 2022 višja za 19 mio EUR od načrtovane v sprejetem proračunu in predstavlja

tudi poglobiten razlog za tolikšno odstopanje od napovedi. Rast teh prihodkov je odsev višje rasti mase plač tako v javnem kot zasebnem sektorju.

Preglednica 3: Realizacija dohodnine po virih v letu 2022 v mio EUR

	Realizacija 2021	Sprejeti proračun 2022	Realizacija 2022	Delež realizacije 2022 v Sprejetem proračunu 2022
7000 Dohodnina	1.513,6	1.557,9	1.585,6	101,8
700001 Dohodnina - letni poračun	-301,5	-340,9	-351,4	103,1
700002 Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve	2.620,8	2.647,9	2.666,9	100,7
700003 Akontacija dohodnine od pokojnin, nadomestil in drugih dohodkov iz naslova obveznega in prostovoljnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja	57,3	54,5	55,8	102,4
700004 Akontacija dohodnine od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja	48,8	55,4	55,5	100,2
700005 Akontacija dohodnine od drugih dohodkov	15,1	17,4	19,0	108,8
700008 Akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti	137,6	175,2	181,8	103,7
700009 Dohodnina od dohodka iz dejavnosti na podlagi normiranih stroškov	0,3	0,3	0,3	109,4
700010 Dohodnina od dobička iz kapitala pri odsvojitvi nepremičnin	16,8	19,9	24,9	125,2
700011 Dohodnina od dobička iz kapitala od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov	40,5	47,3	49,2	104,0
700012 Dohodnina od dividend	141,3	154,9	158,4	102,3
700013 Dohodnina od obresti	8,2	7,8	7,0	89,6
700014 Dohodnina od dohodkov iz oddajanja premoženja v najem	61,5	62,5	60,9	97,6
700015 Akontacija dohodnine od dohodkov iz prenosa premoženjske pravice	2,7	2,6	2,9	108,9
700017 Zamudne obresti od dohodnine	-2,4	1,2	-0,0	-2,4
700018 Akontacija dohodnine - od drugih dohodkov iz osnovne kmetijske dejavnosti in osnovne gozdarske dejavnosti	9,4	10,0	12,2	122,1
700020 Dohodnina - občinski vir	-1.315,0	-1.343,2	-1.343,2	100,0
700021 Dohodnina od nenapovedanih dohodkov	-11,7	0,2	0,5	276,5
700022 Dohodnina - glavno mesto	-16,3	-15,4	-15,4	100,0
700023 Akontacija dohodnine od katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj	0,2	0,2	0,3	197,9

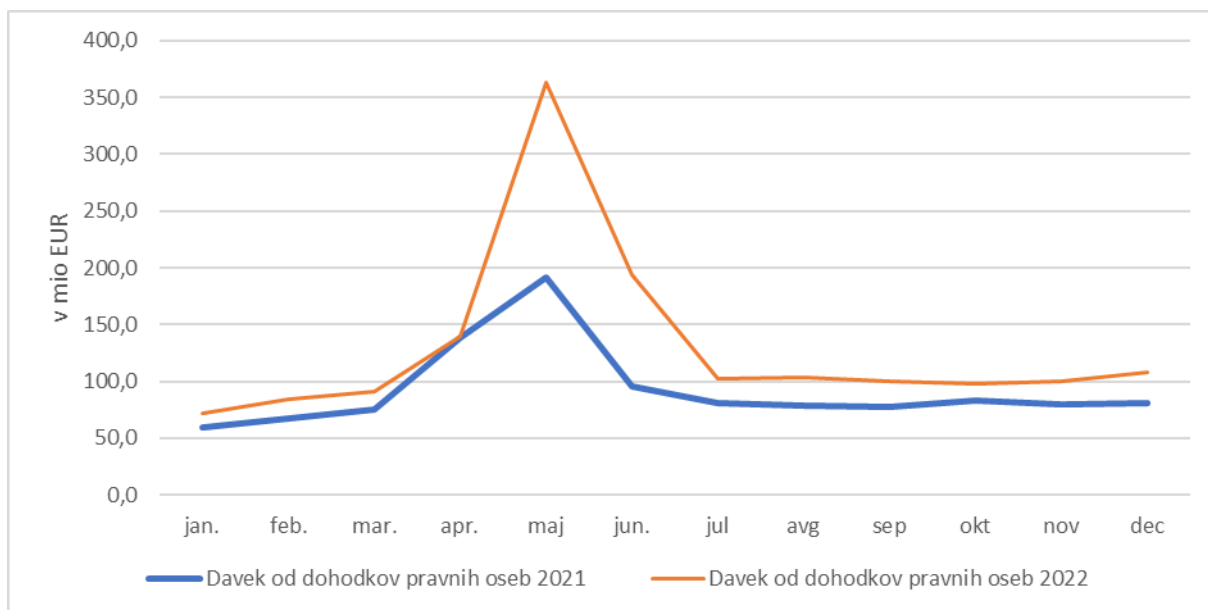
Vir: Ministrstvo za finance

Prav tako smo ob pripravi proračuna za leto 2022 pri napovedih ostalih kategorij dohodnine, izhajali iz bistveno nižjih makroekonomskih napovedi, kot je to pokazala realizacija ob koncu leta, kar je dodatno vplivalo na ugodnejšo realizacijo skupne dohodnine ob koncu leta.

7001 Davek od dohodkov pravnih oseb

Do konca leta 2022 je bilo v državni proračun iz naslova davka od dohodka pravnih oseb vplačanih 1.553,4 mio EUR, kar je za 1,5 mio EUR oz. 0,1 % manj, kot je bila ocena ob pripravi proračuna 2022 ter za 39,3 % več kot v letu 2021. Višji prihodki v primerjavi z lanskim letom so posledica boljšega poslovanja podjetij v letu 2021 in posledično višjih akontacij v letu 2022 ter višjem poračunu za leto 2021.

Slika 4: Gibanje prihodkov iz naslova davka od dohodka pravnih oseb v obdobju januar-december v letih 2021 in 2022 v mio EUR

Vir: Ministrstvo za finance

7002 Drugi davki na dohodek in dobiček

Med druge davke na dohodek in dobiček spadata davek od dohodka iz finančnih instrumentov, ki ga oseba prejme za tuj račun ter davek na dobiček zaradi spremembe namembnosti zemljišč. V letu 2022 so bili prihodki iz naslova drugih davkov na dohodek in dobiček realizirani v višini 19,7 mio EUR in so bili za 2,8 mio EUR višji od napovedanih v sprejetem proračunu. V tem primeru gre za prihodke iz naslova davčnega odtegljaja nematerializiranih finančnih instrumentov, kjer oseba za svoj ali tuj račun prejme dohodek.

701 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Med vire prihodkov državnega proračuna štejemo prispevke zaposlenih, delodajalcev, samozaposlenih ter ostale prispevke za socialno varnost iz naslova zavarovanja za primer nezaposlenosti in za primer porodniškega dopusta, medtem ko so prispevki za zdravstveno zavarovanje vir Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa so vir Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

V letu 2022 je bilo iz naslova prispevkov za socialno varnost realiziranih 92 mio EUR prihodkov, kar je 1,6 mio EUR več, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Rast je bila v večji meri odsev višje rasti mase plač tako v javnem kot zasebnem sektorju.

702 DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO

V to kategorijo prihodkov spadajo prihodki iz naslova posebnega davka na določene prejemke, ki so bili v letu 2022 realizirani v višini 26,7 mio EUR, kar je za 0,2 % višje od načrtovanih prihodkov iz tega naslova v sprejetem proračunu.

703 DAVKI NA PREMOŽENJE

V to kategorijo prihodkov spadajo prihodki iz naslova davka na nepremičnine, davka na premičnine ter davka na promet nepremičnin in na finančno premoženje, ki so bili v letu 2022 realizirani v višini 1,1 mio EUR, kar je 0,2 mio EUR višje od načrtovanih v sprejetem proračunu.

704 DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE

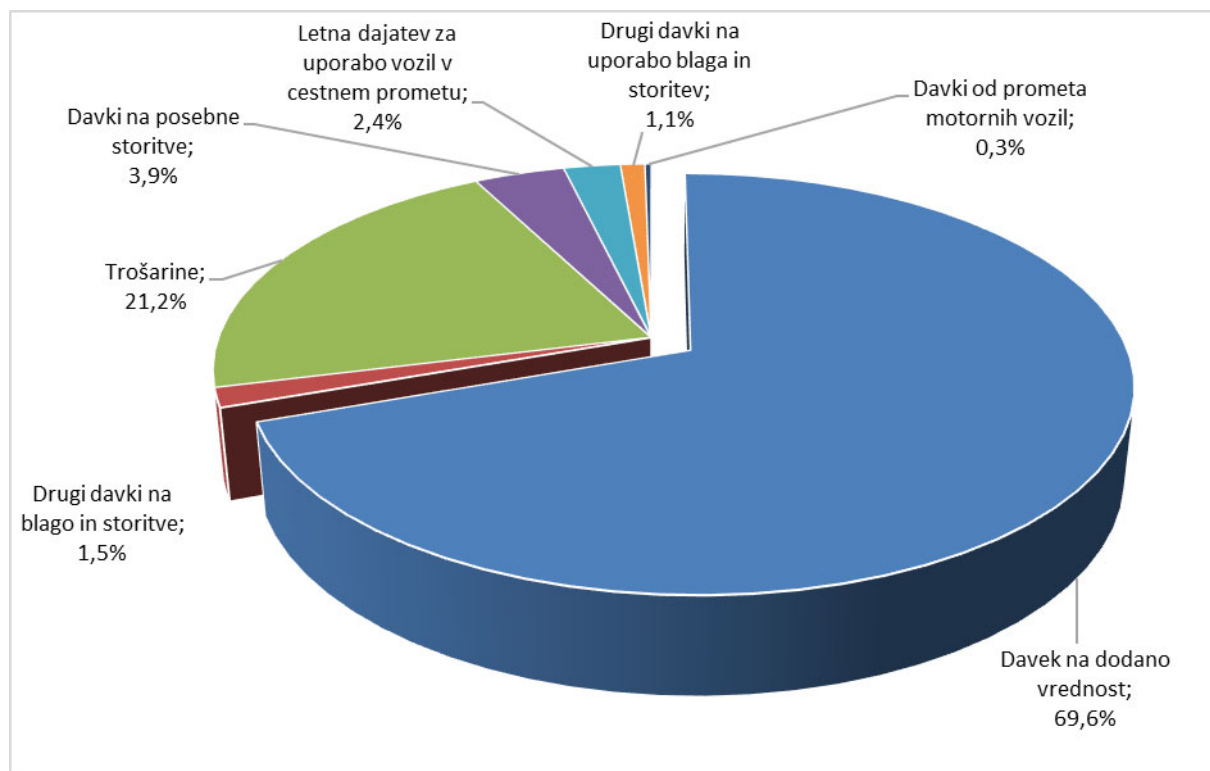
Domači davki na blago in storitve predstavljajo vrednostno največjo kategorijo v skupnih prihodkih državnega proračuna. V letu 2022 predstavljajo 55,2 % vseh prihodkov državnega proračuna.

Ob pripravi proračuna za leto 2022 je bilo predvidenih 6.917,3 mio EUR prihodkov iz naslova domačih davkov na blago in storitve, dejansko pa je bilo realiziranih 6.818,4 mio EUR, kar je 1,4 % ali 98,9 mio EUR manj, kot je bilo načrtovanih v sprejetem proračunu.

Med domače davke na blago in storitve spadajo:

- davek na dodano vrednost,
- drugi davki na blago in storitve (CO2 dajatev),
- trošarine (trošarine na energente, alkohol in tobak),
- davki na posebne storitve (davek od klasičnih in posebnih iger na srečo ter davek od prometa zavarovalnih poslov),
- letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu,
- drugi davki na uporabo blaga in opravljanje storitev (razne okoljske dajatve, požarna taksa, vodna povračila, odškodnine za spremembo namembnosti zemljišč in sredstva za vzdrževanje melioracijskih sistemov) ter
- davki od prometa motornih vozil.

Slika 5: Struktura domačih davkov na blago in storitve v letu 2022

Vir: Ministrstvo za finance

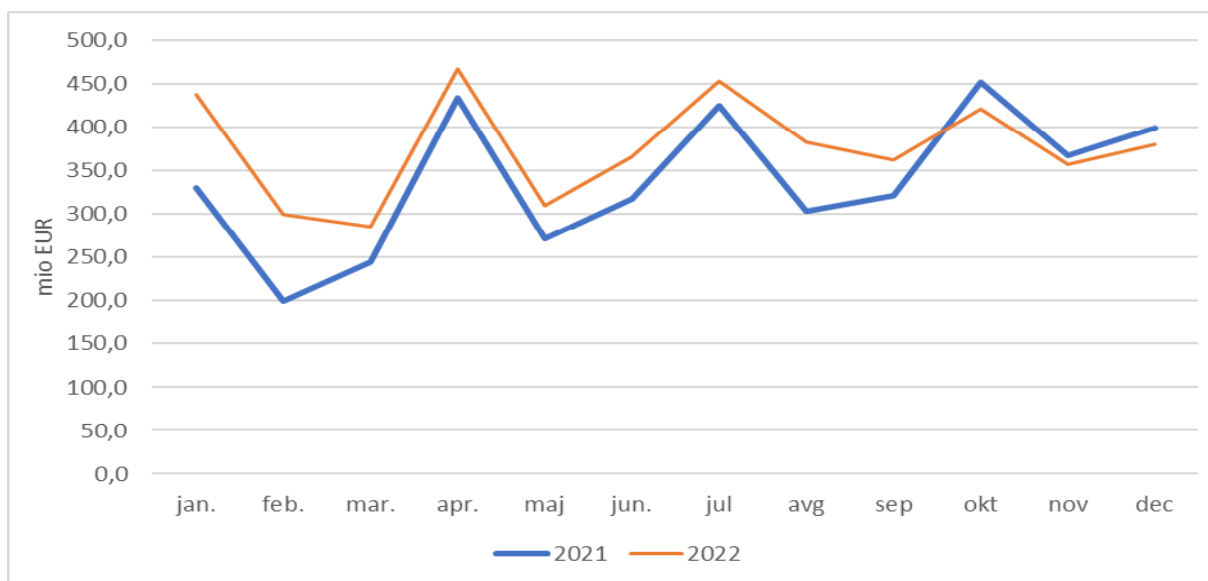
7040 Davek na dodano vrednost

Realizacija prihodkov iz naslova DDV v letu 2022 je znašala 4.747,4 mio EUR, kar je 3,7 mio EUR oz. 0,1 % več od načrtovanega v sprejetem proračunu. V primerjavi z letom 2021 je bilo v državnem proračunu iz tega naslova realiziranih 516,5 mio EUR (12,2 %) več prihodkov.

DDV ločimo na davek na dodano vrednost po obračunu, davek na dodano vrednost od uvoženega blaga ter zamudne obresti. Ključni dejavniki rasti prihodkov iz naslova DDV predstavljata domača potrošnja in uvoz.

Prihodki iz naslova davka na dodano vrednost po obračunu so v letu 2022 znašali 4.522,7 mio EUR in so bili nižji od načrtovanih v sprejetem proračunu za 8,9 mio EUR oz. za 0,2 %. V primerjavi z realizacijo v predhodnem letu so bili višji za 451,5 mio EUR oz. za 11,1 %.

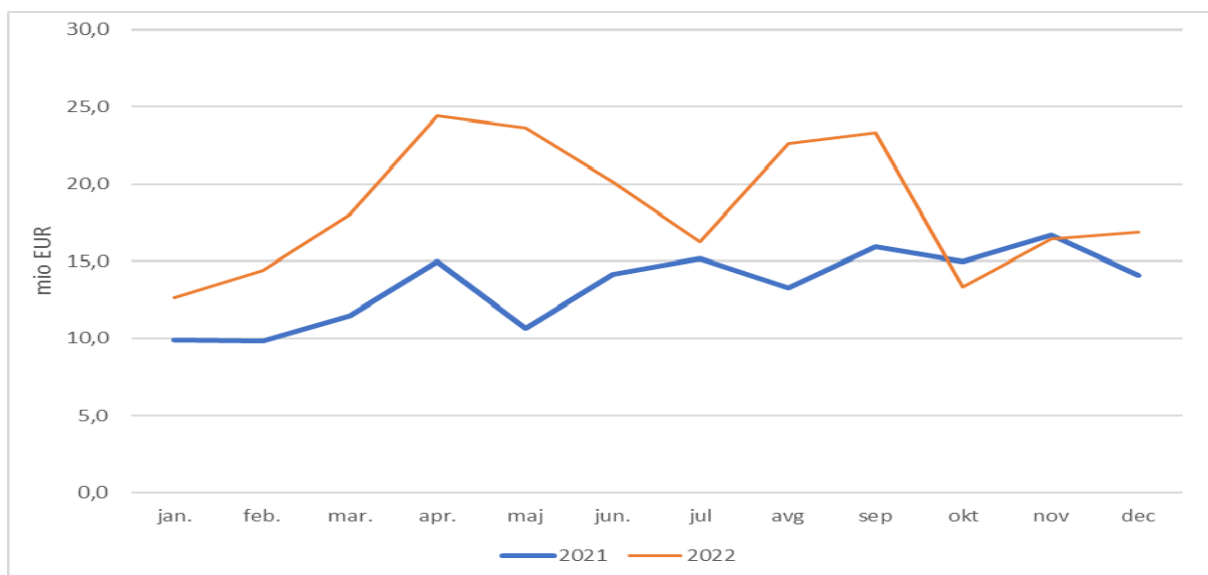
Slika 6: DDV po obračunu po mesecih za leti 2021 in 2022

Vir: Ministrstvo za finance

Prihodki od davka na dodano vrednost od uvoženega blaga so v letu 2022 znašali 222,1 mio EUR in so bili višji od načrtovanih v sprejetem proračunu za 4,7 % ali 9,9 mio EUR. V primerjavi z realizacijo v predhodnem letu so bili višji za 61,1 mio EUR oz. za 38 %.

Slika 7: DDV od uvoza (neto) po mesecih za leti 2021 in 2022

Vir: Ministrstvo za finance

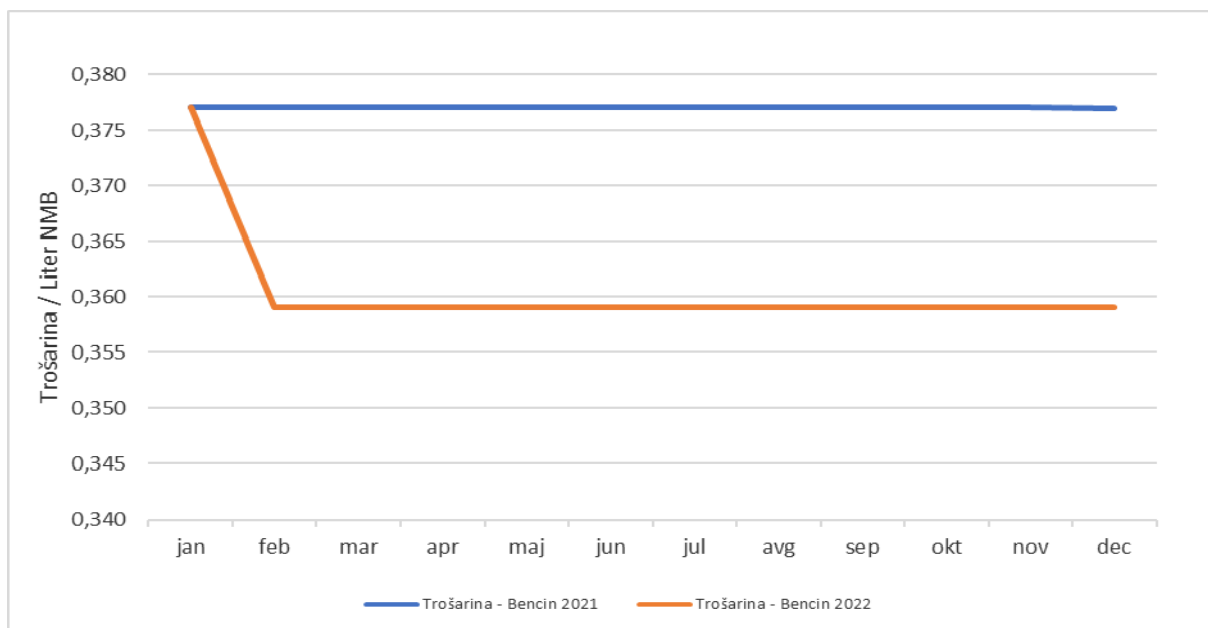
7041 Drugi davki na blago in storitve

Skupina drugi davki na blago in storitve vključuje okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom od tekočih, plinastih in trdih goriv ter od gorljivih organskih snovi. Leta 2022 je bilo v državni proračun vplačanih 103,0 mio EUR prihodkov iz naslova taks za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida, kar je za 26 mio EUR ali 20,2 % manj od načrtovanih v sprejetem proračunu. Glavni razlog za nižje prihodke v letu 2022 ter odstopanje od napovedi v sprejetem proračunu, je v spremembi Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo CO₂ (Uradni list RS, št. 118/22), ki je s 13. 9. 2022 ukinila plačevanje dajatve CO₂ za nekatere energente. Vlada RS je ukinila dajatve po tem, ko je bil proračun že poslan v obravnavo v Državni zbor.

7042 Trošarine

Leta 2022 je bilo realiziranih 1.446,3 mio EUR prihodkov iz naslova trošarin, kar je 4,6 % ali 69,8 mio EUR manj od načrtovanih v sprejetem proračunu ter za 24,2 mio EUR ali 1,6 % manj kot je bilo realiziranih v letu 2021. Upad trošarin od energentov je posledica odobrenega obročnega plačila trošarin večjemu davčnemu zavezancu na podlagi prvega odstavka 102. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 117/06; v nadaljnjem besedilu: ZDavP-2), kar je po obračunu za november 2022 znašalo 41,3 mio EUR. Na upad teh prihodkov v primerjavi z lanskim letom so dodatno vplivale tudi nižje trošarine na pogonska goriva.

Slika 8: Prikaz gibanja povprečne trošarine na liter NMB in sprememba trošarinske politike v letu 2021 in 2022 na primeru NMB (bencin)

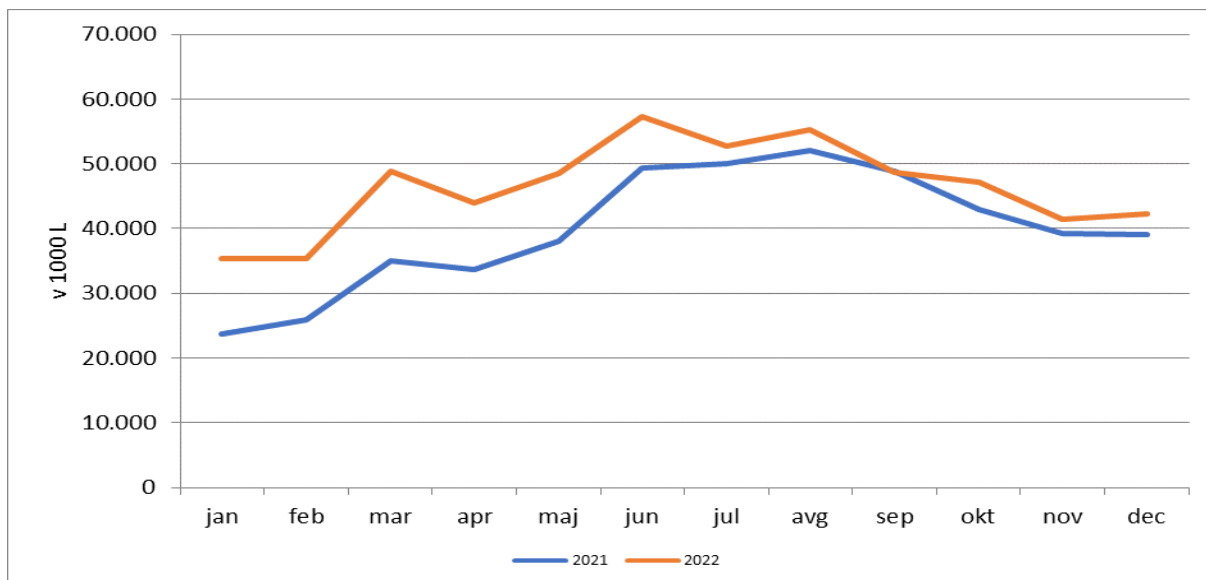
Vir: Ministrstvo za finance

Trošarine od energentov in električne energije

Realizacija prihodkov od trošarin od mineralnih olj, plina in električne energije je v letu 2022 znašala 849,3 mio EUR, kar je za 72,7 mio EUR (7,9 %) manj od načrtovanih v sprejetem proračunu za leto 2022. Kljub temu, da je bilo v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 prodanih 16,5 % več NMB (bencina), 16 % več D2 (dizla) ter 6,3 % več KOEL (kurilnega olja), so bili prihodki nižji, in sicer prihodki od trošarin na NMB za 4,8 %, prihodki iz trošarin na D2 za 14,9 % in prihodki iz trošarin na KOEL za 50 %. Dodatno je k nižji realizaciji te kategorije odhodkov prispevala še odobritev obročnih odplačil trošarin v višini 41,3 mio EUR.

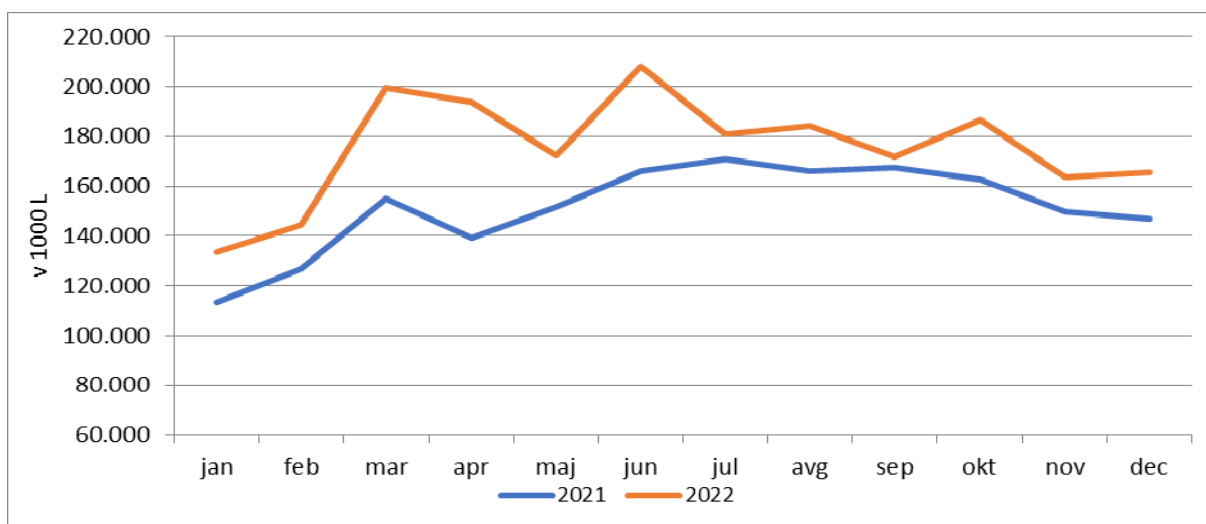
Poleg navedenega je Vlada RS sprejela Uredbo o določitvi zneska trošarine za električno energijo (Uradni list RS, št. 12/22), ki je začela veljati s 1. 2. 2022, s katero je v luči obvladovanja energijske krize znižala trošarino na električno energijo. Posledično smo v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 pobrali 13,1 mio EUR ali 40,9 % manj trošarin na električno energijo.

Slika 9: Količine prodanega bencina v letih 2021-2022 (v 1000L)

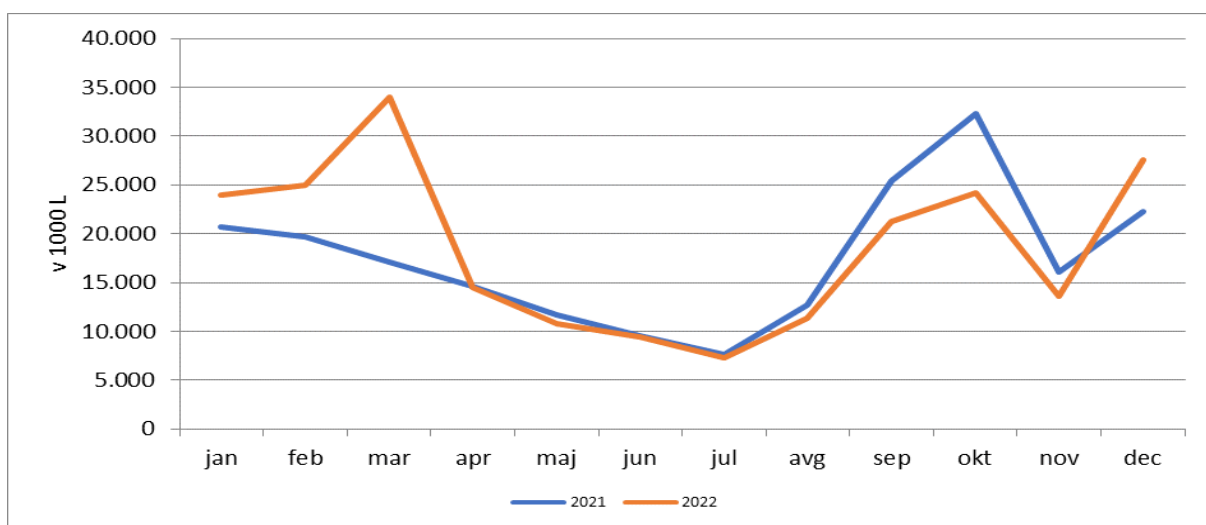
Vir: Ministrstvo za finance

Slika 10: Količine prodanega dizla v letih 2021-2022 (v 1000L)

Vir: Ministrstvo za finance

Slika 11: Količine prodanega kurilnega olja v letih 2021-2022 (v 1000L)

Vir: Ministrstvo za finance

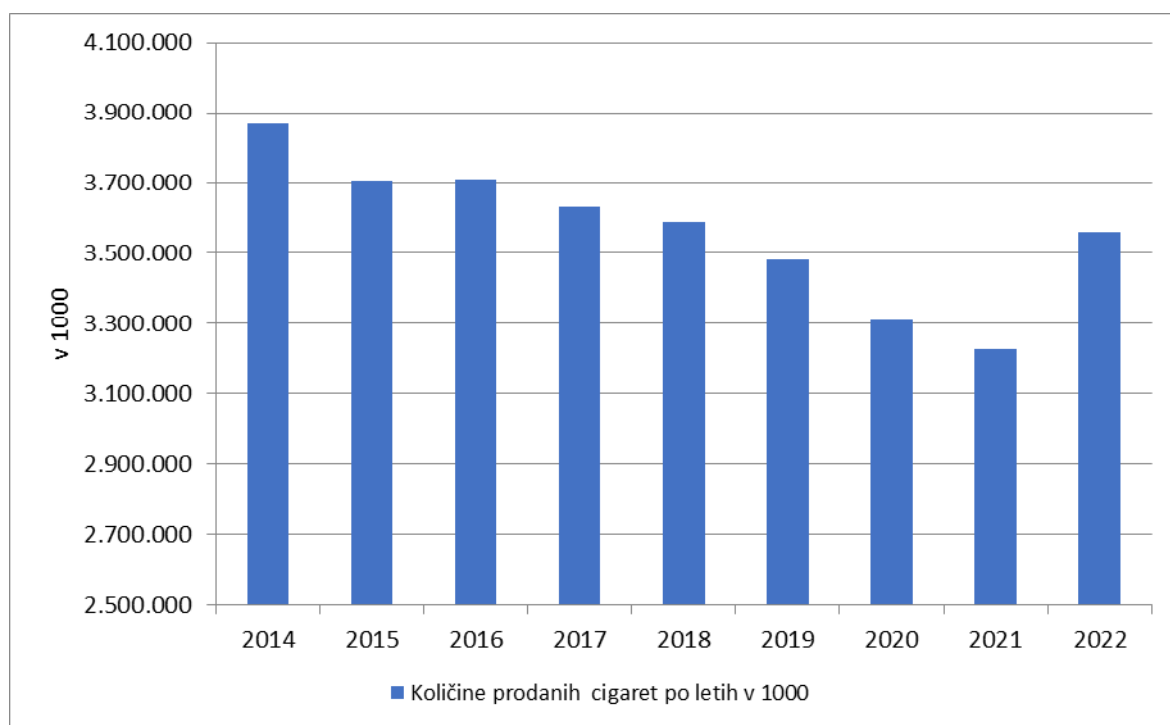
Trošarine od alkohola in alkoholnih pijač

Trošarine od alkohola in alkoholnih pijač so v letu 2022 znašale 126,3 mio EUR, kar je 0,8 mio EUR več od načrtovanega v sprejetem proračunu, ter 5,6 mio EUR več glede na realizacijo v letu 2021. Višja realizacija glede na enako obdobje lani je posledica ukrepov za obvladovanje epidemije COVID-19 v letu 2021 in posledično nižjih prodanih količin.

Trošarine od tobačnih izdelkov

Prihodki iz naslova trošarin od tobačnih izdelkov so bili v letu 2022 realizirani v višini 470,6 mio EUR in so bili za 2,1 mio EUR višji od načrtovanih v sprejetem proračunu, ter za 48,8 mio EUR višji od realiziranih v letu 2021. Višja realizacija glede na enako obdobje lani je posledica višjih prodanih količin ter višjih trošarin na tobačne izdelke.

Slika 12: Gibanje količin prodanih cigaret v 1000

Vir: Ministrstvo za finance

7044 Davki na posebne storitve

V letu 2022 je bilo iz naslova davkov na posebne storitve v državni proračun vplačanih skupaj 265,4 mio EUR, kar je za 5,9 mio EUR oz. za 2,2 % manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Iz naslova davka od posebnih in klasičnih iger na srečo je bilo v državni proračun vplačanih 46,1 mio EUR, kar je 2,1 % manj kot smo načrtovali. Davka na finančne storitve je bilo vplačanega 77,9 mio EUR oz. 2,3 % manj kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu, realizacija prihodkov iz naslova davka od prometa zavarovalnih poslov je znašala 116,2 mio EUR oz. 6,2 % manj od sprejetega proračuna. Davka od srečk je bilo za 21,5 mio EUR ali 4,5 % več od napovedi.

7046 Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu

Dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu vplačujejo lastniki motornih vozil ob vsaki obvezni registraciji vozil. Iz tega naslova je bilo v letu 2022 v državni proračun vplačanih 166 mio EUR, kar je 0,7 mio EUR ali 0,4 % manj kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

7047 Drugi davki na uporabo blaga in opravljanje storitev

Drugi davki na uporabo blaga in opravljanje storitev vključujejo okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, vodna povračila, požarno takso, okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin, zaradi odlaganja odpadkov, zaradi nastajanja izrabljenih motornih vozil, zaradi starih bremen odpadne električne in elektronske opreme iz gospodinjstev, zaradi nastajanja izrabljenih gum, zaradi starih bremen odpadne embalaže in zaradi uporabe hlapnih organskih spojin ter sredstva za vzdrževanje melioracijskih sistemov.

V državni proračun je bilo v letu 2022 skupaj vplačanih 71,9 mio EUR davkov iz tega naslova, kar je za 0,6 mio EUR oz. 0,8 % manj od načrtovanega. Med drugimi davki na uporabo blaga in storitev največji delež v letu 2022 predstavljajo vodna povračila. Teh je bilo v letu 2022 realiziranih 31,2 mio EUR, kar je za 0,7 % oz. za 0,2 mio EUR več kot smo načrtovali v sprejetem proračunu. Največji izpad prihodkov iz tega naslova je povzročila za 1 mio EUR nižja realizacija odškodnin za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča in gozda.

7048 Davki od prometa motornih vozil

Realizacija prihodkov iz naslova davka od prometa motornih vozil je v letu 2022 znašala 18,4 mio EUR in je bila za 0,5 mio EUR oz. 2,6 % višja od načrtovanih prihodkov iz tega naslova v sprejetem proračunu.

705 DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE

V letu 2022 je bilo realiziranih 289,2 mio EUR prihodkov iz naslova davkov na mednarodno trgovino, kar je za 36 mio EUR oz. 14,2 % več kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Del odstopanja se nanaša na povišan uvoz avtomobilov neevropskega proizvajalca v mesecu novembru in decembru.

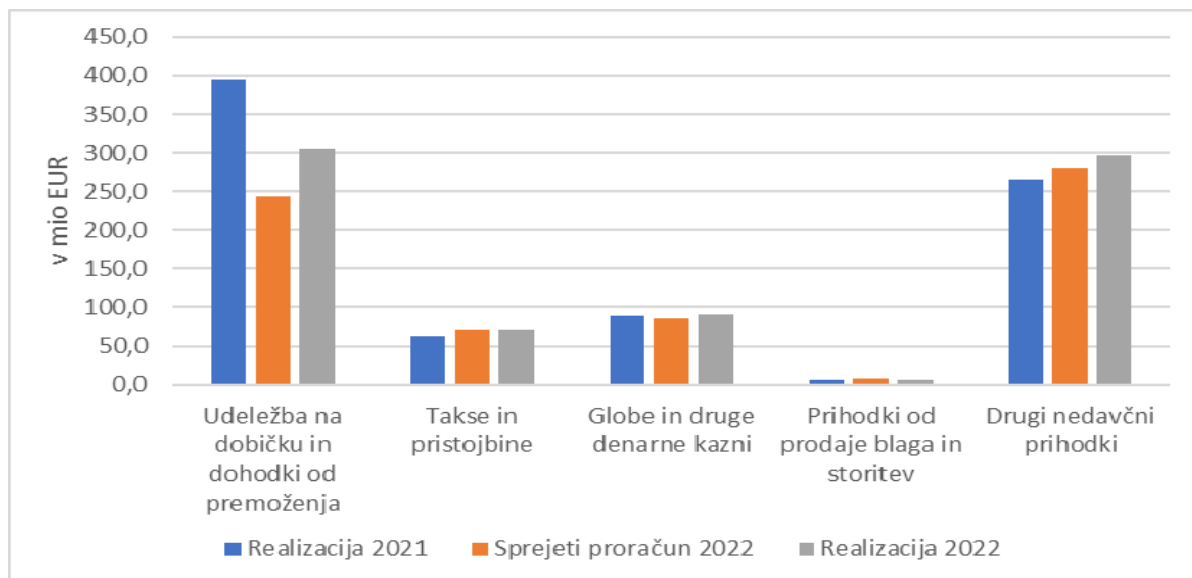
706 DRUGI DAVKI

V skupino drugi davki sodijo poznejša vplačila pozneje plačanih ali ukinjenih davkov, izterjava neplačanih davkov iz preteklih let, ter nerazporejeni davki in prispevki. V letu 2022 na tem kontu ne beležimo prihodkov.

71 NEDAVČNI PRIHODKI

V sprejetem proračunu je bil predviden skupen znesek nedavčnih prihodkov v višini 688,7 mio EUR, realiziranih pa je bilo 770,3 mio EUR prihodkov oz. za 81,5 mio EUR ali 11,8 % več, kot je bilo predvideno.

Slika 13: Nedavčni prihodki v letih 2021 – 2022 (v mio EUR)

Vir: Ministrstvo za finance

710 UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA

V letu 2022 je bilo realiziranih 304,7 mio EUR prihodkov iz tega naslova, kar je za 61,9 mio EUR oz. 25,5 % več od načrtovanih v sprejetem proračunu za leto 2022.

7100 Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 96,7 mio EUR prihodkov od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki nefinančnih in finančnih družb, ki so v pretežni lasti države. Dejansko je država ob koncu obravnavanega leta od udeležbe na dobičku, dividendah ter presežku prihodkov nad odhodki prejela 119,2 mio EUR, kar je za 22,5 mio EUR oz. 23,2 % več od načrtovanega v sprejetem proračunu.

7102 Prihodki od obresti

Prihodki od obresti so v letu 2022 znašali 57,4 mio EUR in so višji od načrtovanih v sprejetem proračunu 2022 za 39,1 mio EUR. Največ prihodkov iz tega naslova smo v višini 43,9 mio EUR prejeli od drugih prihodkov od obresti. Za potrebe financiranja ter servisiranja dolga se je zakladnica RS dodatno zadolžila in je z raznimi finančnimi instrumenti na podlagi vnaprej plačanih obresti realizirala 43,9 mio EUR prihodkov.

7103 Prihodki od premoženja

Leta 2022 je bilo iz naslova prihodkov od premoženja (najemnin, podeljenih koncesij) skupaj vplačano v proračun države 128,1 mio EUR prihodkov, kar je za 0,3 mio EUR ali 0,3 % več kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

Največji delež med prihodki od premoženja predstavljajo prihodki iz naslova koncesijskih dajatev za občasna in začasna dela študentov in dijakov, ki so znašali 26,4 mio EUR, nato prihodki iz naslova koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo (19,9 mio EUR), prihodki od nadomestila za dodelitev služnostne pravice in ustanovitev stavbne pravice (19,1 mio EUR) ter prihodki od nadomestil za upravljanje državnih gozdov (15 mio EUR).

711 TAKSE IN PRISTOJBINE

Prihodki iz naslova taks in pristojbin so bili leta 2022 realizirani v višini 71,0 mio EUR, kar je za 0,2 mio EUR oz. 0,2 % več, kot smo načrtovali v sprejetem proračunu. Zavezanci za poravnavo sodnih postopkov so vplačali 28,5 mio EUR, zavezanci za plačilo upravnih taks in pristojbin v upravnih postopkih pa 42,4 mio EUR. Slednji v primerjavi z letom 2021 izkazujejo rast v višini 22,4 % ali 7,8 mio EUR, ki je v večji meri posledica izteka in zamenjav osebnih dokumentov.

712 GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI

V proračun se stekajo tudi globe in druge denarne kazni za prekrške, prestopke in kazniva dejanja, ki jih vplačujejo udeleženci v prometu, upravni izvršbi, gospodarskih postopkih ipd.

Iz naslova glob in drugih denarnih kazni je bilo leta 2022 v državni proračun vplačanih 90,9 mio EUR prihodkov, kar je za 4,4 mio EUR oz. za 5,1 % več, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Odstopanje od napovedi predstavlja poravnava kazni na podlagi pravomočne sodbe v izločeni zadevi TEŠ s katero je sodišče izreklo denarno kazen družbi GE Steam Power Systems SA.

713 PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV

Neposredni uporabniki državnega proračuna, ki opravljajo lastno dejavnost, vplačujejo v proračun presežek prihodkov nad odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2022 so vplačali 6,8 mio EUR presežkov, kar je za 0,8 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu za leto 2022.

714 DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI

V kategorijo drugih nedavčnih prihodkov sodijo prihodki od zaračunanih tiskovin (potnih listin, osebnih izkaznic, registrskih tablic), iz naslova zaračunanih stroškov razporejanja javnofinančnih prihodkov (provizija UJP), prihodki od storitev v postopkih homologacije in posamične odobritve vozil ter ostali izredni nedavčni prihodki (refundacije boleznin, invalidnin, vračila neupravičenih stroškov in drugih dodatkov, socialnih pomoči, vračila štipendij,...).

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 281,0 mio EUR drugih nedavčnih prihodkov, njihova realizacija pa je bila za 5,6 % ali 15,8 mio EUR višja in je znašala 296,9 mio EUR. Za potrebe financiranja in servisiranja dolga RS, se je zakladnica RS ob koncu leta dodatno zadolžila s čimer je na podlagi razlike v ceni realizirala dodatne prihodke.

72 KAPITALSKI PRIHODKI

Višina načrtovanih kapitalskih prihodkov temelji na Odloku o programu prodaje finančnega in stvarnega premoženja države. Kapitalski prihodki predstavljajo prihodke od prodaje osnovnih sredstev (zgradbe in prostori, prevozna sredstva, oprema in drugo), prodaje zalog ter prodaje zemljišč in neopredmetenih dolgoročnih sredstev.

Za leto 2022 je bila načrtovana prodaja stvarnega premoženja v višini 202,9 mio EUR, dejansko pa je bilo prodanih za 198,5 mio EUR osnovnih sredstev ter zemljišč in drugih neopredmetenih sredstev, kar je 4,3 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano. Največja razlika med oceno v sprejetem proračunu in končno realizacijo je posledica nižjih prihodkov od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev. Ti so bili od napovedi v sprejetem proračunu nižji za 8,8 % ali 16,8 mio EUR zaradi volatilne cene ob trgovanju s kuponi CO2.

73 PREJETE DONACIJE

V letu 2022 smo prejeli 31,5 mio EUR nepovratnih sredstev domačih in tujih donatorjev, kar je za 2,4 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Tuje nevladne organizacije in fundacije ter tuje vlade in vladne institucije so nakazale 8,6 mio EUR donacij, domači donatorji pa so prispevali 22,7 mio EUR.

74 TRANSFERNI PRIHODKI

Iz državnega proračuna, skladov socialnega zavarovanja in iz javnih skladov je bilo leta 2022 vplačano v državni proračun 1 mio EUR prispevkov delodajalcev za porodniško varstvo in za zaposlovanje, nadomestil za čas brezposelnosti ter starševskih nadomestil. Realizacija je bila v skladu z napovedmi.

78 PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN DRUGIH DRŽAV

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 1.195 mio EUR prihodkov iz EU. Prihodki vključujejo prejeta sredstva EU za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike, sredstva Strukturnih skladov in Kohezijskega sklada EU, sredstva za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU, ostala sredstva iz proračuna EU ter prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav. V letu 2022 je bilo realiziranih 957,4 mio EUR prihodkov iz proračuna EU, kar pomeni 80,1 % realizacijo načrtovanih EU prihodkov.

V celotni strukturi EU prihodkov predstavljajo največji delež sredstva iz naslova izvajanja evropske kohezijske politike 2014-2020 (cilj: naložbe za rast in delovna mesta), in sicer 57,7 %. Realizirani so bili v višini 552,29 mio EUR, kar pomeni skoraj 8,3 % rast glede na leto 2021. Največji delež prihodkov znotraj kohezijske politike predstavljajo prihodki iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj (49,2 %), sledijo prihodki iz Evropskega socialnega sklada (32,7 %) ter prihodki Kohezijskega sklada (18,1 %).

Slovenija ima v finančni perspektivi 2014-2020 na voljo 3.068 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike, ki jih lahko koristi do konca leta 2023. Konec leta 2022 je skupna višina sredstev, dodeljena z izdanimi odločitvami o podpori (projekti, programi, javni razpisi), znašala 3.750 mio EUR, kar predstavlja 112 % vseh razpoložljivih sredstev, skupna višina potrjenih operacij je bila 3.450 mio EUR (EU del), kar znaša 103 % razpoložljivih sredstev, skupna vrednost izplačil pa je dosegla 2.390 mio EUR (EU del), kar predstavlja 73 % razpoložljivih sredstev. Izplačila predstavljajo tako izplačila iz državnega proračuna, kot tudi izplačila iz naslova finančnih instrumentov, ki pa se ne izkazujejo v bilanci prihodkov in odhodkov državnega proračuna. Certificirani izdatki so v skupni vrednosti znašali 2.470 mio EUR, kar je 74 % razpoložljivih sredstev.

V okviru Kohezijske politike se izvajajo tudi finančni instrumenti, ki se ne evidentirajo v bilanci prihodkov in odhodkov državnega proračuna. Izvajajo se preko dveh operacij in sicer FI 2014-2020 ter FI COVID-19.

Operacija FI 2014-2020 je bila potrjena novembra 2017 v višini 253 mio EUR in se izvaja prek strukture sklada skladov Slovenske izvozne in razvojne banke d.d., Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: SID). V okviru operacije so podprte prednostne naložbe 1.2 (RRI), 3.1 (MSP), 4.1 (EU) in 6.3 (UR) v obliki posojil, jamstev in (kvazi) lastniškega kapitala.

Sklad skladov je preko petih finančnih posrednikov (vključno z SID banko d. d.) končnim prejemnikom nudil sedem finančnih produktov. V okviru izvajanja portfeljskih garancij sodelujejo štiri finančne institucije.

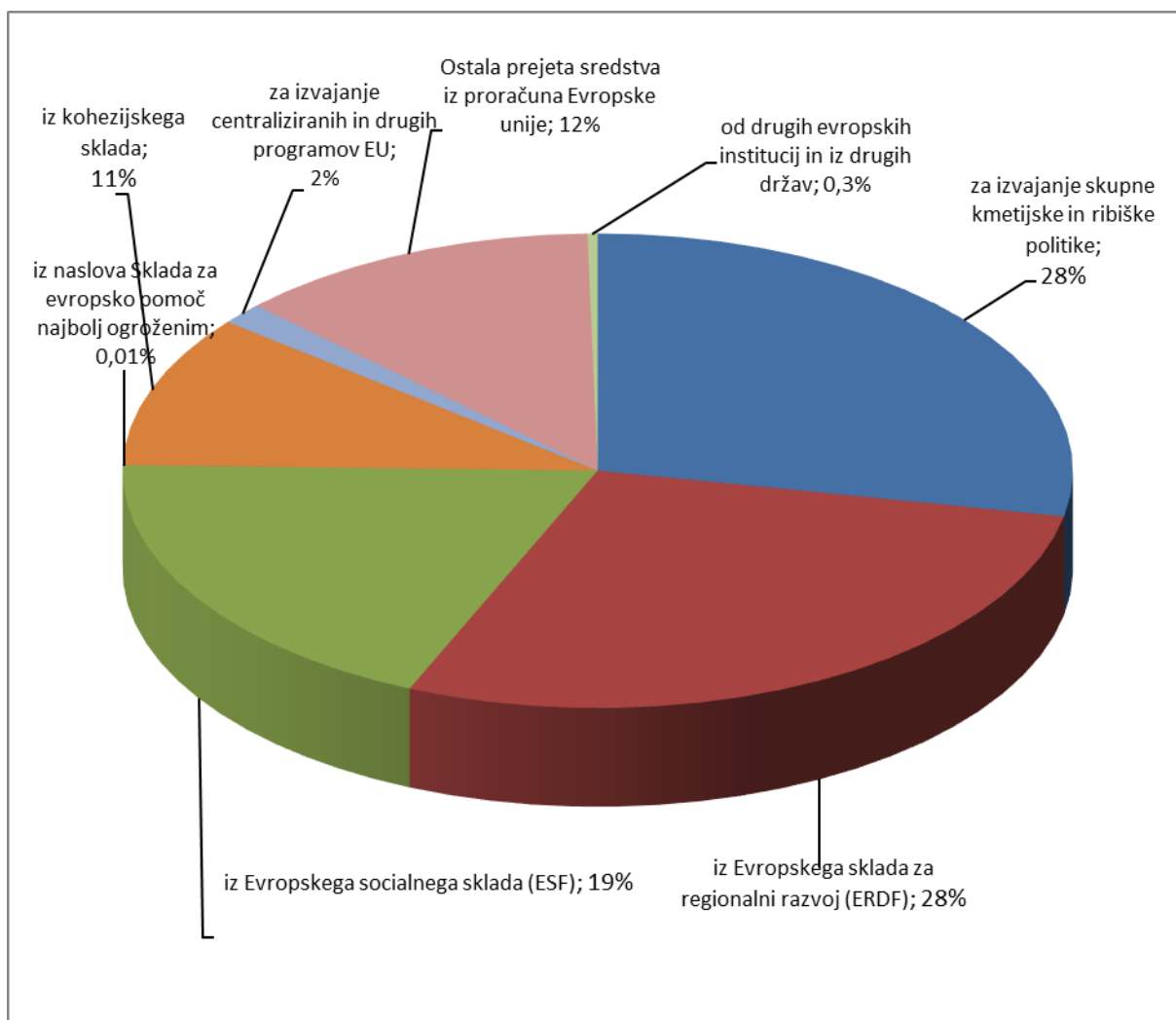
Do konca prvega polletja 2022 so bila izvršena tri črpanja sredstev EU v skupni vrednosti 189,8 mio EUR, vsak v višini 25 % zneska operacije, tj. 63,3 mio EUR. Končnim prejemnikom je bilo do konca prvega polletja 2022 skupaj z vzvodom 1,5 izplačano 235,7 mio EUR sredstev FI.

Septembra 2020 je bila potrjena operacija Finančni instrumenti za omilitev posledic ekonomske krize zaradi epidemije COVID-19 za obdobje 2020-2023 (FI COVID-19) v višini 65 mio EUR. Operacija je namenjena omilitvi posledic ekonomske in javnozdravstvene krize COVID-19 na podjetja, ohranjanju in spodbujanju rasti, razvoja, investicijskih vlaganj in tekočega poslovanja ciljnih skupin z dolžniškim financiranjem

Operacija se izvaja prek strukture sklada skladov COVID-19 SID. Sporazum o financiranju je bil podpisan med Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo in SID 30. 9. 2020. Do konca avgusta 2021 so bila celotna EU sredstva operacije FI COVID-19 vplačana v sklad skladov COVID-19. Do konca prvega polletja 2022 je bilo končnim prejemnikom skupaj z vzvodom 1,5 izplačanih 90,8 mio EUR.

Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova skupne kmetijske in ribiške politike so bila realizirana v višini 268,9 mio EUR, kar predstavlja 28,1 % vseh prejetih sredstev iz EU, od tega najvišji delež 48,4 %, predstavljajo Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova programa razvoja podeželja za obdobje 2014 - 2020.

Slika 14: Struktura vseh prejetih sredstev iz proračuna EU (v mio EUR in deležu realizacije)

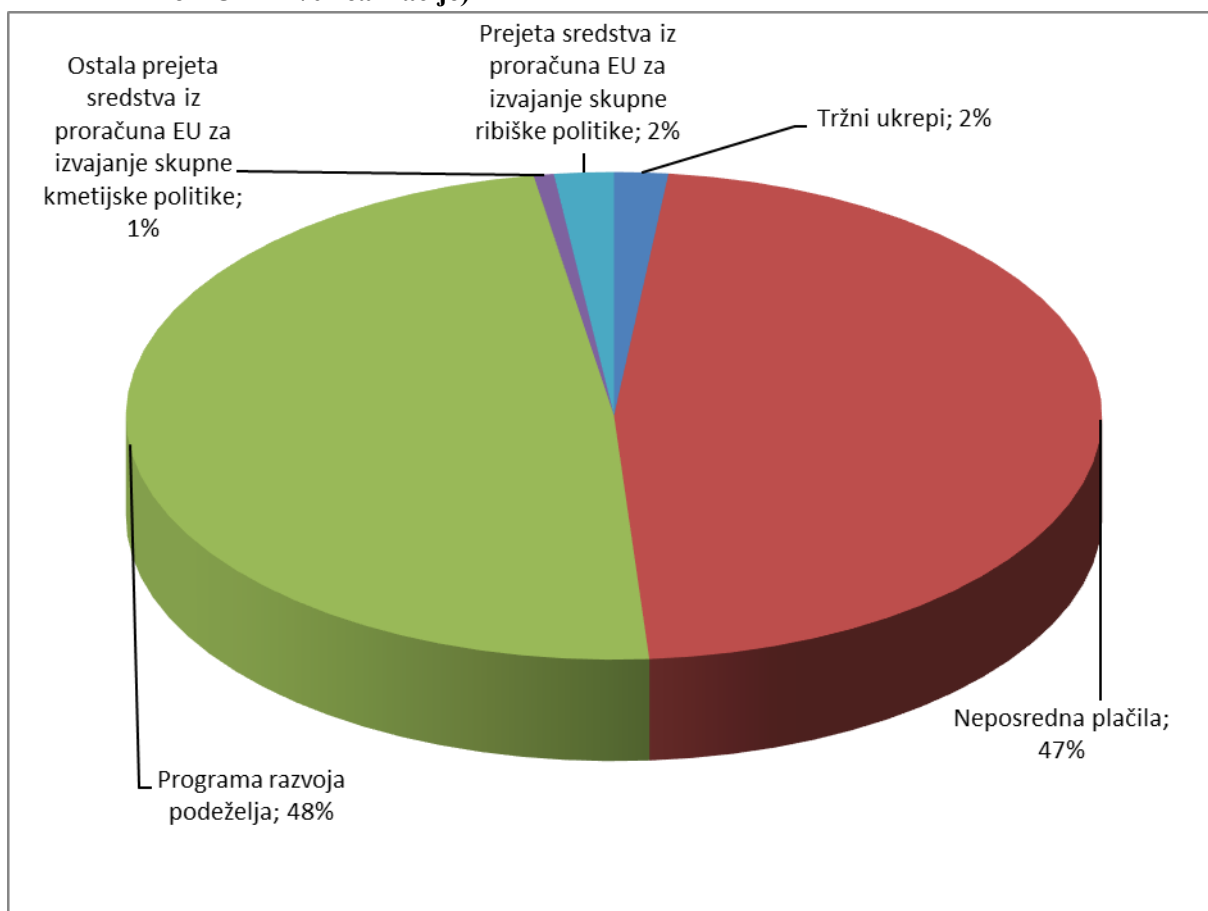
Vir: Ministrstvo za finance

781 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE SKUPNE KMETIJSKE IN RIBIŠKE POLITIKE

V sprejetem proračunu je bilo iz naslova ukrepov skupne kmetijske in ribiške politike načrtovano 320,1 mio EUR prihodkov. Dejansko je bilo realiziranih 268,9 mio EUR oz. 84 % od načrtovanega.

Strukturno gledano je bilo 95,6 % prihodkov realiziranih iz naslova neposrednih plačil v kmetijstvu iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada ter iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za izvajanje ukrepov programa razvoja podeželja.

Slika 15: Struktura prejetih sredstev EU za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike (v mio EUR in % realizacije)

Vir: Ministrstvo za finance

Prejeta sredstva EU za neposredna plačila v kmetijstvu so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 134,9 mio EUR, realizirana pa so bila v višini 126,6 mio EUR oz. za 6,2 % manj kot je bilo načrtovano. Vračila iz proračuna EU se nanašajo na izplačilo podpor za sheme neposrednih plačil, za katere so upravičenci zbirne vloge oddali v letu 2021.

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje programa razvoja podeželja so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 169,7 mio EUR. Dejansko je bilo iz tega naslova realiziranih 130,5 mio EUR oz. 76,9 % od načrtovanega. Vračila se nanašajo na izplačila za ukrepe programa razvoja podeželja 2014–2020 v obdobju od 16. 10. 2021 do 15. 10. 2022.

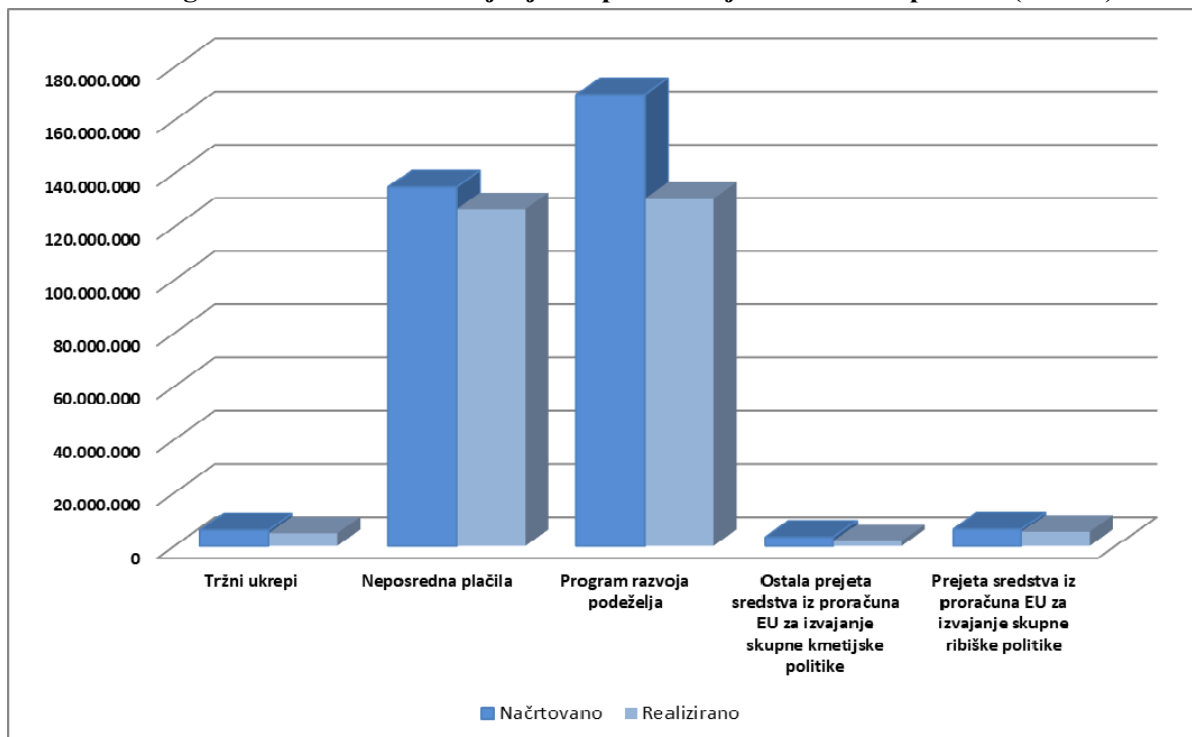
Sredstva za tržne ukrepe v kmetijstvu so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 5,9 mio EUR. Dejansko je bilo iz tega naslova realiziranih 4,8 mio EUR prihodkov oz. 79,6 % od načrtovanega. Povračila se nanašajo na izplačane podpore tržne ureditve za vino, namenjene izvedbi programov prestrukturiranja vinogradniških površin ter promociji vina.

Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje skupne kmetijske politike so bila v sprejetem

proračunu načrtovana v višini 3,3 mio EUR. Dejansko prejeta sredstva EU iz tega naslova so bila realizirana v višini 1,8 mio EUR oz. 54 %. Največji delež vračil se nanaša na prejeta sredstva iz proračuna EU za shemo šolskega sadja in zelenjave v višini 0,6 mio EUR.

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje skupne ribiške politike so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 6,3 mio EUR. Od tega je bilo dejansko realiziranih 84,3 % oz. 5,3 mio EUR. Sredstva EU so bila povrnjena za zaključene in izplačane aktivnosti v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

Slika 16: Pregled sredstev EU za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike (v EUR)

Vir: Ministrstvo za finance

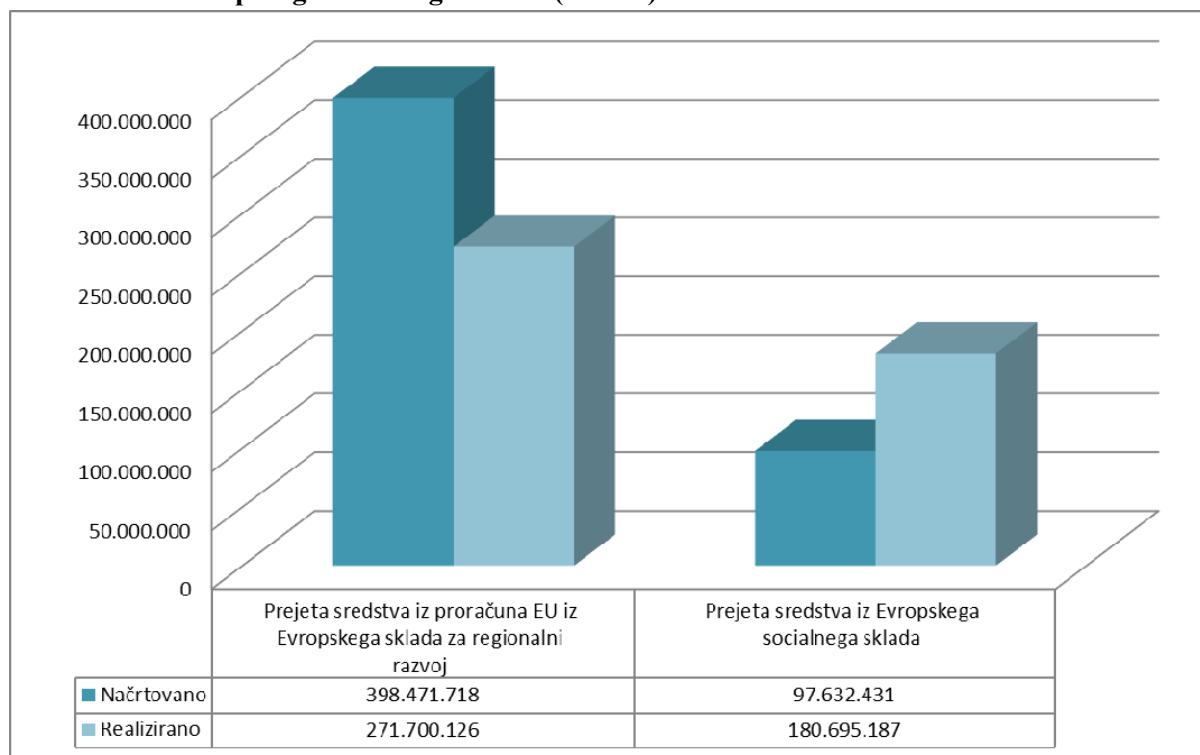
782 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV

V sprejetem proračunu je bilo iz naslova prihodkov iz Strukturnih skladov EU načrtovanih 500,3 mio EUR. Dejansko je bilo iz tega naslova realiziranih 452,5 mio EUR oz. 90,4 % načrtovanega.

V okviru Strukturnih skladov največji delež predstavljajo sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj (ERDF). Prihodki iz tega naslova so bili s sprejetim proračunom načrtovani v višini 394 mio EUR, dejanski priliv pa je znašal 268,2 mio EUR, kar je 68,1 % načrtovanega. Višji priliv od načrtovanega je bil iz Evropskega socialnega sklada (ESF). Prihodki so bili realizirani v skladu s tekočimi izdatki, izvršenimi na podlagi upravičenih zahtevkov za zaključene aktivnosti, in sicer v višini 180,7 mio EUR. Sredstva omenjenih strukturnih skladov so namenjena predvsem krepitvi raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, spodbudam podjetništva in razvoju poslovnih modelov za MSP, spodbudam zaposlovanju in mobilnosti delovne sile, socialnega vključevanja ter izboljšanju zaposljivosti, izobraževanja in vseživljenjskega učenja.

Sledijo prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova Evropskega teritorialnega sodelovanja 2014-2020, ki so v letu 2022 znašala 3,5 mio EUR. Prejeta sredstva iz proračuna EU iz naslova Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim so bila realizirana v višini 93 tisoč EUR. Sredstva sklada se v Sloveniji namenja predvsem za financiranje nudenja materialne pomoči v obliki hrane ter za izvajanje aktivnosti socialnega vključevanja, do česar so upravičeni najbolj ogroženi prebivalci.

Slika 17: Načrtovani in realizirani prihodki iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada (v EUR)

Vir: Ministrstvo za finance

783 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA

Za leto 2022 je bilo v sprejetem proračunu predvidenih 189,4 mio EUR prihodkov iz Kohezijskega sklada EU. Dejanska prejeta sredstva EU iz tega naslova predstavljajo 52,7 % načrtovanih, in so bila realizirana v višini 99,8 mio EUR.

Prejeta sredstva Kohezijskega sklada iz naslova Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020 se namenja predvsem področju izgradnje okoljske in prometne infrastrukture ter področju trajnostne rabe energije. V letu 2022 je bilo tako največ sredstev kohezijskega sklada namenjenih razvoju železniškega sistema in projektom izgradnje ustrezne infrastrukture za zagotavljanje trajne, varne in kakovostne oskrbe prebivalstva s pitno vodo ter za odvajanje in čiščenje odpadne vode.

784 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU so bila s sprejetim proračunom načrtovana v višini 48 mio EUR. Dejansko prejeta sredstva EU iz tega naslova so bila v višini 14 mio EUR, kar je 29,2 % načrtovanega.

Skupina prihodkov vključuje prejeta sredstva EU za izvajanje projektov in programov, ki se izvajajo centralizirano preko razpisov Evropske komisije in sredstva programov, ki se izvajajo decentralizirano (skladi na področju varnosti, zunanjih mej, migracij in azila). V povezavi z EU proračunom se v navedeno podskupino kontov tako evidentirajo prihodki iz programov EU proračuna, ki niso del največjih EU politik (skupne kmetijske in ribiške ter kohezijske politike).

V letu 2022 največji delež predstavljajo prejeta sredstva iz naslova Sklada za notranjo varnost (ISF) in Sklada za azil, migracij in vključevanje (AMIF), in sicer v višini 8,4 mio EUR. Sredstva sklada AMIF se namenljajo upravljanju migracijskih tokov, ukrepom povezanim z azilom, zakonitim priseljevanjem in vključevanjem državljanov tretjih držav. Is sklada ISF se podpirajo ukrepi s področja upravljanja zunanjih meja, izvajanja skupne vizumske politike, policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in boja proti težjim oblikam čezmejnega kriminala ter kriznega upravljanja in varovanja kritične infrastrukture EU.

Iz naslova Instrumenta za povezovanje Evrope (CEF) za obdobje 2014–2020 smo prejeli 2,6 mio EUR. Evropska sredstva finančnega instrumenta so namenjena podpiranju razvoja visoko zmogljivostnega, trajnostnega in učinkovitega medsebojno povezanega vseevropskega omrežja na področju prometa, energije in digitalnih omrežij ter zapolnjevanju manjkajočih povezav med navedenimi področji.

786 OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE

Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU zajemajo prejeta sredstva za povračilo potnih stroškov na sestankih sveta EU, prejete obresti od ostalih prejetih sredstev iz proračuna EU ter ostala prejeta sredstva, ki so bila v letu 2022 realizirana v višini 118,8 mio EUR. Skupina prihodkov vključuje tudi prejeta sredstva EU iz naslova nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost. Vlada je na seji dne 28. aprila 2021 sprejela nacionalni Načrt za okrevanje in odpornost (NOO), ki je podlaga za koriščenje razpoložljivih sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost (RRF). Gre za finančno najobsežnejši mehanizem iz naslova evropskega svežnja za okrevanje in odpornost »Next Generation EU«, v okviru katerega bodo Sloveniji na voljo tudi sredstva pobude React-EU, Sklada za pravični prehod in Razvoj podeželja. Slovenija je v NOO opredelila razvojna področja s pripadajočimi reformami in naložbami, ki bodo prispevale k blaženju negativnih gospodarskih in socialnih učinkov epidemije COVID-19 ter pripravile državo na izzive, ki jih predstavljata zeleni in digitalni prehod.

Vsaka komponenta znotraj posameznega razvojnega področja vključujejo vsebinsko povezane reforme in naložbe. Pri vsakem ukrepu so opredeljeni tudi relevantni mejniki in cilji.

Slovenija je v NOO opredelila razvojna področja s pripadajočimi reformami in naložbami, ki bodo prispevale k blaženju negativnih gospodarskih in socialnih učinkov epidemije COVID-19 ter pripravile državo na izzive, ki jih predstavljata zeleni in digitalni prehod. Iz navedenega naslova je bilo prejetih 117,8 mio EUR prihodkov.

787 PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV

Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij so bila v letu 2022 realizirana v višini 3,3 mio EUR.

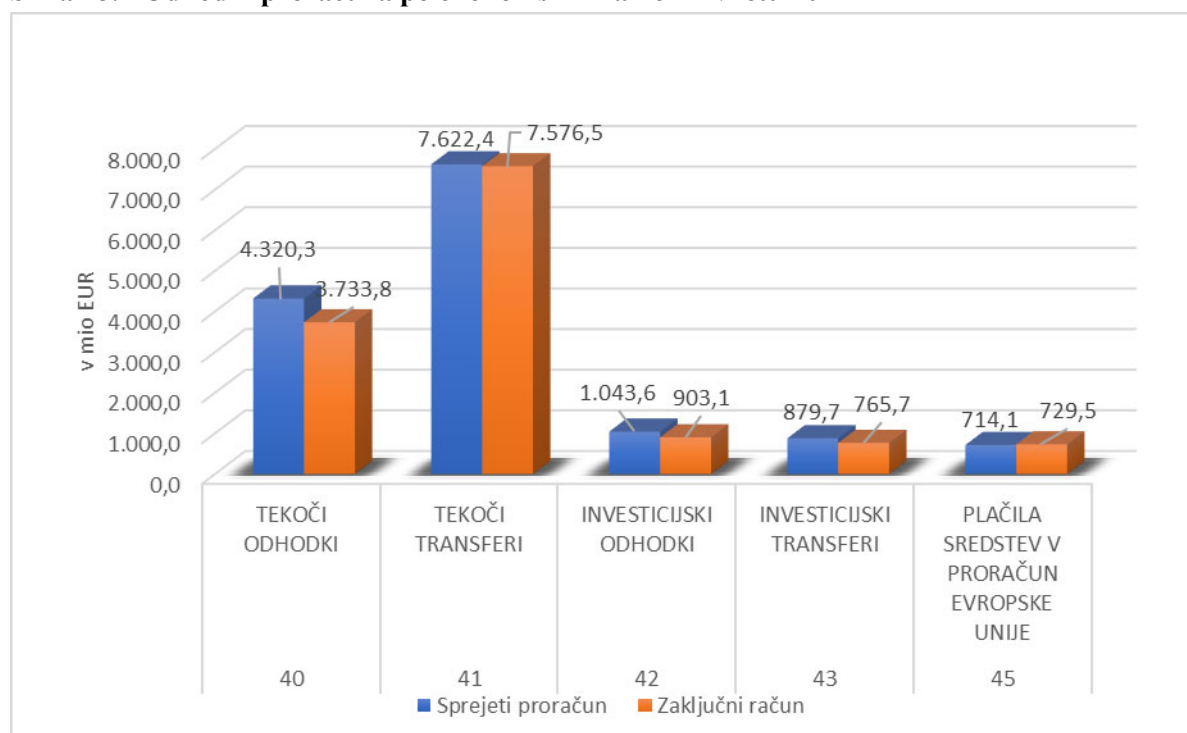
A2) ODHODKI PRORAČUNA

V sprejetem proračunu so bili odhodki načrtovani v višini 14.580 mio EUR. Realizirani so bili v višini 13.708,5 mio EUR, kar predstavlja 94 % načrtovanih odhodkov.

Največji delež porabe proračunskih odhodkov predstavljajo tekoči transferji (55,3 %) in tekoči odhodki (27,2 %). Skupaj sta ti dve ekonomski kategoriji dosegli 82 % odhodkov proračuna. Ostali trije ekonomski nameni porabe so bili realizirani v naslednjih deležih: investicijski odhodki 6,6 %, investicijski transferji 5,6 % in plačila sredstev v proračun EU 5,3 %.

Spodnja slika prikazuje navedene ekonomske namene porabe odhodkov proračuna v letu 2022 s primerjavo realizacije na sprejeti proračun.

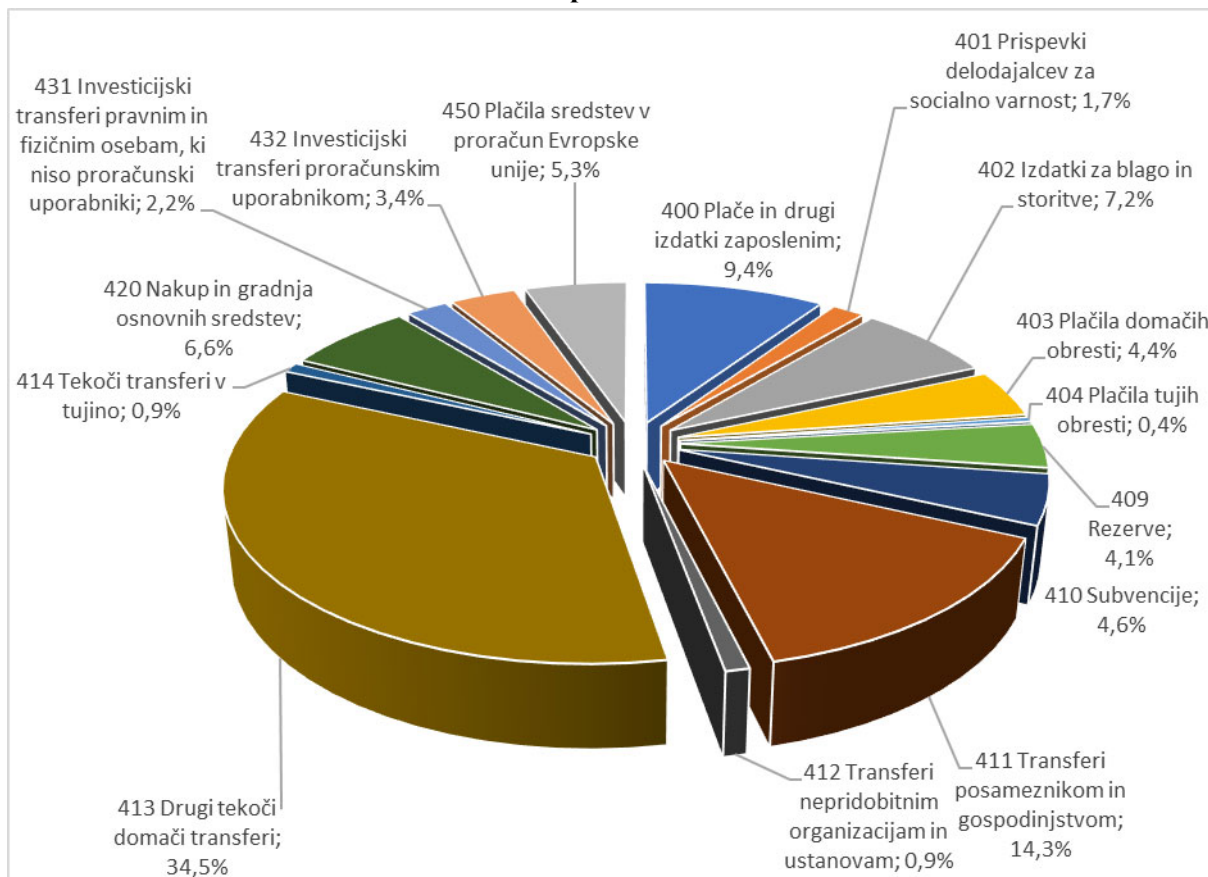
Slika 18: Odhodki proračuna po ekonomskih namenih v letu 2022

Vir: Ministrstvo za finance

Podrobnejši prikaz deležev realizacije odhodkov proračuna v letu 2022 po ekonomskih namenih porabe prikazuje slika »Deleži ekonomskih namenov v skupnih odhodkih v letu 2022«. Iz nje je razvidno, da največji delež predstavljajo drugi tekoči domači transferji (podskupina kontov 413) v višini 34,5 %. Ostale večje deleže izkazujejo še: transferji posameznikom in gospodinjstvom (podskupina kontov 411), ki dosegajo 14,3 %, plače in prispevki (podskupini kontov 400 in 401 skupaj) v višini 11,1 %, ter nakup in gradnja osnovnih sredstev (podskupina kontov 420), v višini 6,6 %. Vsi ostali ekonomski nameni porabe izkazujejo deleže manjše od 5 %.

Slika 19: Deleži ekonomskih namenov v skupnih odhodkih v letu 2022

Vir: Ministrstvo za finance

40 TEKOČI ODHODKI

Tekoči odhodki zajemajo plače in druge izdatke zaposlenim, prispevke delodajalcev za socialno varnost, izdatke za blago in storitve (vključno z odhodki za operativno delovanje državnih organov, ki jih imenujemo materialni stroški, ter odhodki za vojaške namene in za specialno policijsko opremo), plačila obresti ter sredstva izločena v rezerve.

400 PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM

401 PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST

V okviru sredstev za stroške dela zaposlenih pri neposrednih proračunskih uporabnikih so vključene pravice porabe in njihova realizacija za plače in druge izdatke zaposlenim ter prispevke delodajalcev za socialno varnost.

Podskupina kontov 400 »Plače in drugi izdatki zaposlenim« vključuje plače in dodatke, regres za letni dopust, povračila in nadomestila, sredstva za delovno uspešnost, nadurno delo in druge izdatke zaposlenim. S sprejetim proračunom so bile na tem namenu zagotovljene pravice porabe v skupni višini 1.309,2 mio EUR, ki so se s prerazporeditvami do konca leta povečale za 3,5 mio EUR. Za izplačilo obveznosti, ki sodijo v navedeno kategorijo izdatkov, so bila porabljena sredstva v višini 1.293,1 mio EUR ali 98,5 % veljavnega proračuna.

Za pokrivanje obveznosti delodajalca iz naslova prispevkov za socialno varnost in premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence (podskupina kontov 401) so bile s sprejetim proračunom zagotovljene pravice porabe v višini 236,6 mio EUR, s prerazporeditvami pa so

se povečale za 0,7 mio EUR. Zagotovljena sredstva za ta namen so bila realizirana v višini 232,6 mio EUR oz. 98,0 % veljavnega proračuna.

Skupna načrtovana sredstva za stroške dela zaposlenih pri neposrednih uporabnikih državnega proračuna tako znašajo 1.545,8 mio EUR, ob koncu leta pa je ostalo 24,3 mio EUR neporabljenih sredstev, kar predstavlja 1,6 % veljavnega proračuna za stroške dela.

Preglednica 4: Sredstva za stroške dela po nadskupinah proračunskih uporabnikov v mio EUR

Skupine proračunskih uporabnikov	Sprejeti proračun 2022	Veljavni proračun 2022	Razlika VP 22-SP22	Realizacija 2022	Razlika Real. 22-VP22
	1	2	3 = 2 - 1	4	5 = 4 - 2
Nevladni PU	46,4	46,7	0,3	45,7	-1
Vladni PU	1326,8	1.330,7	3,9	1.309,4	-21,3
Pravosodni PU	172,6	172,6	0	170,6	-2
SKUPAJ	1.545,8	1.550,0	4,2	1.525,7	-24,3

Vir: Ministrstvo za finance

V strukturi celotnih odhodkov je delež sredstev za stroške dela neposrednih proračunskih uporabnikov znašal 11,1 %, kar je za 0,1 % več kot v preteklem letu.

Rast oz. višino sredstev za stroške dela določajo tako dogovori med Vlado RS in sindikati javnega sektorja, predpisi, ki urejajo plače in druge izdatke zaposlenim z naslova delovnega razmerja ter kadrovska politika vlade in posameznih organov. Tako je bila skupna realizacija sredstev za plače in prispevke delodajalcev v letu 2022 v višini 1.525,7 mio EUR, kar je za 39,8 mio EUR oz. za 2,5 % manj kot v letu 2021.

Preglednica 5: Pregled realizacije za stroške dela v letu 2022 po posameznih kontih ekonomske klasifikacije v primerjavi z letom 2021 v EUR

Številka in naziv konta	Realizacija 2021	Realizacija 2022	Indeks 2022:2021
4000 - Plače in dodatki	1.122.749.134	1.058.318.357	94,26
4001 - Regres za letni dopust	40.214.316	50.814.011	126,36
4002 - Povračila in nadomestila	66.435.000	85.079.728	128,06
4003 - Sredstva za delovno uspešnost	57.911.223	56.045.794	96,78
4004 - Sredstva za nadurno delo	20.369.501	23.198.541	113,89
4009 - Drugi izdatki zaposlenim	14.741.747	19.618.133	133,08
4010 - Prispevek za pok. in inv. zavarovanje	139.557.820	131.021.576	93,88
4011 - Prispevek za zdravstveno zavarovanje	84.564.905	81.866.406	96,81
4012 - Prispevek za zaposlovanje	1.090.829	1.017.787	93,30
4013 - Prispevek za starševsko varstvo	1.192.102	1.152.716	96,70
4015 - Premije kolek. dodat. pok. zavarovanje	16.671.762	17.531.835	105,16
Skupaj 400 + 401	1.565.498.338	1.525.664.884	97,46

Vir: Ministrstvo za finance

V letu 2022 so na višino izplačanih sredstev za stroške dela vplivale višje obveznosti zaradi napredovanj, saj so javni uslužbenci in funkcionarji, ki so napredovali v letu 2021 v višji plačni razred,

v naziv oz. v višji naziv, pridobili pravico do višje plače s tega naslova z decembrom 2021 (izplačilo z januarjem 2022). Na samo rast izdatkov za plače pa vplivajo tudi višje obveznosti zaradi novih dodatkov (dodatek k plači zaradi prepovedi pravice do stavke na podlagi Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I in 121/21)) ter uskladitev vrednosti plačne lestvice. Povišanje plačne lestvice je bilo med Vlado RS in sindikati javnega sektorja sklenjeno z Dogovorom o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023, in sicer za 4,5 % od 1. oktobra 2022 dalje.

Kljub temu pa je bila skupna masa sredstev za stroške dela v letu 2022 nižja kot preteklo leto predvsem zaradi nižjih izdatkov z naslova posebnih ukrepov in projektov, ki so v letu 2021 bistveno vplivali na višino dodatkov in delovne uspešnosti, medtem ko te okoliščine v letu 2022 niso bile več relevantne. Predvsem gre za dva ukrepa, in sicer dodatek po 11. točki prvega odstavka 39. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor, ki se je izplačeval zaradi razglasene epidemije s COVID-19, ter za povečana izplačila zaradi sodelovanja pri projektu Predsedovanja Svetu EU. Samo z naslova navedenih vsebin je bila realizacija v letu 2022 za skoraj 117 mio EUR nižja kot v letu 2021.

Tako so bila izplačila za plače in dodatke (konto 4000) zaposlenih pri neposrednih uporabnikih državnega proračuna za 5,7 % nižja kot tovrstna izplačila v letu 2021, prav tako so nižji tudi izdatki za delovno uspešnost (konto 4003), in sicer za 3,2 %, kar je predvsem posledica zgoraj navedenih razlogov.

Regres za letni dopust je bil izplačan junija v višini minimalne plače, kar je znašalo 1.074,43 EUR na zaposlenega in pomeni za 2,3 % višji znesek na individualni ravni od izplačanega regresa v letu 2021. Poleg tega pa so javni uslužbenci do vključno 50. plačnega razreda na podlagi omenjenega dogovora prejeli še poračun regresa za letni dopust. Z naslova regresa za letni dopust je bilo v primerjavi z letom 2021 za 10,6 mio EUR več odhodkov.

Zaradi višje maloprodajne cene litra neosvinčenega motornega bencina so se zvišali izdatki z naslova povračil stroškov prevoza na delo in z dela. Poleg tega pa se je skladno s prej omenjenim dogovorom konec leta zvišalo tudi povračilo stroškov prehrane med delom, zaradi česar so skupni izdatki z naslova povračil in nadomestil (konto 4002) za 28,1 % višji v primerjavi z letom 2021.

Pomanjkanje kadrovske kapacitete praviloma vpliva na višje izdatke za delo preko polnega delovnega časa. Ministrstvo za obrambo in Ministrstvo za notranje zadeve sta neposredna proračunska uporabnika, pri katerih beležimo najvišji nominalni porast glede na leto 2021.

Izplačila za druge izdatke zaposlenim vključujejo izplačila jubilejnih nagrad zaposlenim za doseženih 10, 20, 30 ali 40 let delovne dobe v javnem sektorju, odpravnine, solidarnostne pomoči in druge izdatke zaposlenim. Višji izdatki glede na tovrstne odhodke preteklega leta so predvsem zaradi višjih sredstev za odpravnine. Zaradi menjave vlade so bile javnim uslužbencem na delovnih mestih, vezanih na osebno zaupanje funkcionarja (delovna mesta v kabinetu) zaradi prenehanja delovnega razmerja izplačane odpravnine v višini treh osnovnih plač.

Prispevki delodajalcev za socialno varnost so bili realizirani skladno s predpisanimi prispevnimi stopnjami na podlagi veljavne zakonodaje. Višina odhodkov za navedene namene je pri posameznih proračunskih uporabnikih vezana na višino izplačanih bruto plač. Poleg prispevkov za socialno varnost pa se v okviru podskupine kontov 401 evidentirajo tudi sredstva za plačilo premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev.

402 IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE

Sredstva, ki so v proračunu predvidena za plačilo dobavljenega blaga in opravljenih storitev neposrednih proračunskih uporabnikov, pokrivajo izdatke za izvedbo različnih programskih nalog. Sem štejemo izdatke za splošni material in storitve (varovanja zgradb, revizorske storitve, strokovna literatura, pisarniški in čistilni material, prehrana ipd.), za posebni material in storitve, za energijo, komunalne storitve in komunikacije, za plačila prevoznih stroškov, za službena potovanja, za stroške

tekočega vzdrževanja, za plačila najemnin in zakupnin, plačila kazni in odškodnin ter druge operativne odhodke posameznih proračunskih uporabnikov. Najobsežnejši sta področji tekočega vzdrževanja (vzdrževanje cestne in železniške infrastrukture) in drugi operativni odhodki (upravljanje z denarnimi sredstvi in stroški financiranja in upravljanja z dolgom).

Za izdatke za blago in storitve je bilo v sprejetem proračunu na voljo 1.115,6 mio EUR, kar je 7,7 % vseh odhodkov proračuna. Obseg sredstev se je med letom z izvrševanjem proračuna, to je s prerazporeditvami in razporeditvami, spreminjal, tako da je veljavni proračun ob koncu leta znašal 1.124,1 mio EUR (povečanje za 0,8 %). Za blago in storitve je bilo porabljeno 992,1 mio EUR, kar je 88,9 % načrtovanih sredstev oz. 88,3 % veljavnega proračuna ob koncu leta. Poraba sredstev za blago in storitve je bila za 2,5 % večja kot v letu 2021.

Integralna sredstva za izdatke za blago in storitve so bila načrtovana v višini 968,2 mio EUR, veljavni proračun pa je ob koncu leta znašal 956,7 mio EUR. Porabljena integralna sredstva so znašala 916,5 mio EUR. Namenska sredstva so bila načrtovana v višini 63,9 mio EUR, z izvrševanjem proračuna se je veljavni proračun povišal na 122,5 mio EUR, realizacija pa je znašala 46,3 mio EUR. EU sredstva so bila načrtovana v višini 64,5 mio EUR, realizirana pa v višini 23,4 mio EUR, kar pomeni 36,3 % načrtovanih sredstev. Sredstva slovenske udeležbe so bila načrtovana v višini 18,3 mio EUR, realizirana pa v višini 5,8 mio EUR oz. 431,7 % načrtovanih sredstev.

Izdatki za blago in storitve po proračunskih uporabnikih – predlagateljih finančnih načrtov

Realizacija izdatkov za blago in storitve po proračunskih uporabnikih izkazuje, da je največ sredstev za izdatke za blago in storitve porabilo Ministrstvo za infrastrukturo, in sicer 263,4 mio EUR, kar predstavlja 26,5 % vseh izdatkov za blago in storitve. Sredstva so bila porabljena predvsem za upravljanje in vzdrževanje javne železniške infrastrukture ter državnih cest in zagotavljanje varnosti v železniškem prometu (85,6 % vseh izdatkov za blago in storitve pri tem ministrstvu).

Po obsegu porabljenih sredstev tega segmenta je drugi največji porabnik Ministrstvo za obrambo s 180,1 mio EUR (18,2 %). Obseg porabe pri tem ministrstvu je največji predvsem v okviru podprograma »Operativno delovanje in pripravljenost slovenske vojske« (61,2 % vseh izdatkov za blago in storitve pri tem ministrstvu) ter v okviru podprograma »Upravljanje, izobraževanje in oskrba kadrov slovenske vojske« (13,8 %).

Sledita Ministrstvo za javno upravo z 98,2 mio EUR (9,9 %) porabljenih sredstev tega segmenta in Ministrstvo za notranje zadeve, ki je v letu 2022 za navedeni ekonomski namen porabilo 87,7 mio EUR (8,8 %). Pri Ministrstvu za javno upravo je obseg porabe največji v okviru podprograma »Prostorski in drugi pogoji za delo državnih organov« (36,8 %), pri Ministrstvu za notranje zadeve pa v okviru podprograma »Javni red in splošna varnost ljudi in premoženja« (78,3 %).

Realizacija po ekonomskem namenu

Za tekoče vzdrževanje je bilo porabljenih 276,1 mio EUR oz. 27,8 % vseh izdatkov za blago in storitve. Največ je bilo porabljenih pri Ministrstvu za infrastrukturo, več kot 54 % vseh sredstev za navedeni namen, in sicer za stroške rednega vzdrževanja javnih cest ter v železniške infrastrukture.

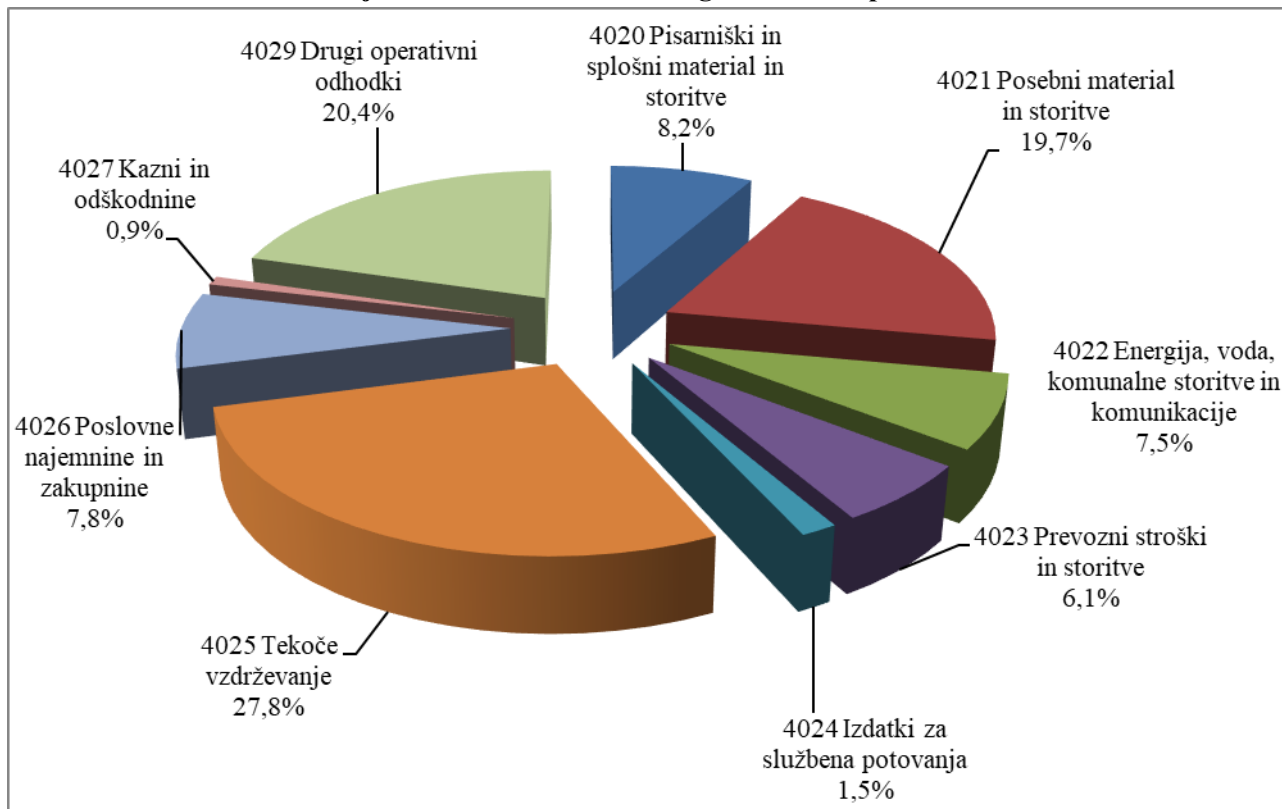
Sledi realizacija pri drugih operativnih odhodkih v višini 202,2 mio EUR (20,4 %). Glede na sprejeti proračun je bila poraba manjša in je znašala 88,6 % načrtovanih sredstev. Večja poraba je bila predvsem pri Ministrstvu za finance za stroške finančnih razmerij, stroške kratkoročnega in dolgoročnega zadolževanja ter za upravljanje finančnega premoženja.

Za posebni material in storitve je bilo porabljenih 195,4 mio EUR (19,7 %). Največ sredstev je bilo porabljenih pri Ministrstvu za obrambo, 62 mio EUR za stroške modernizacije enot Slovenske vojske ter za osebno opremo in izdatke za osebje in pri Ministrstvu za infrastrukturo 45,8 mio EUR, in sicer za vodenje železniškega prometa.

Izdatki za pisarniški in splošni material in storitve so znašali 81,5 mio EUR (8,2 %). Največ je bilo porabljenih pri Ministrstvu za javno upravo, to je 13,6 mio EUR, glavnina za tekoče vzdrževanje zgradb in prostorov.

Za poslovne najemnine in zakupnine je bilo porabljenih 77,3 mio EUR (7,8 %). Največ je bilo porabljenih pri Ministrstvu za javno upravo, to je 22 mio EUR, in sicer za stroške namenjene vzpostavljanju ustreznih prostorskih in drugih pogojev za delo državnih organov. Sledi Ministrstvo za zunanje zadeve, ki je glavnino sredstev od 17,1 mio EUR porabilo za najemnine in druge pogodbene obveznosti diplomatsko-konzularnih predstavništev.

Slika 20: Struktura realizacije z deleži odhodkov za blago in storitve po ekonomskih namenih

Vir: Ministrstvo za finance

Do konca leta 2022 je bilo zaradi epidemije COVID-19 ter ukrepov za blažitev njenih posledic za navedeni ekonomski namen porabljenih 2,3 mio EUR. Dobra polovica sredstev 1,3 mio EUR je bilo porabljenih pri Ministrstvu za zdravje oz. za namen zagotavljanja zdravstvenih storitev na podlagi 54. člena Zakona o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 15/21, 112/21 – ZNUPZ, 206/21 – ZDUPŠOP in 141/22 – ZNUNBZ).

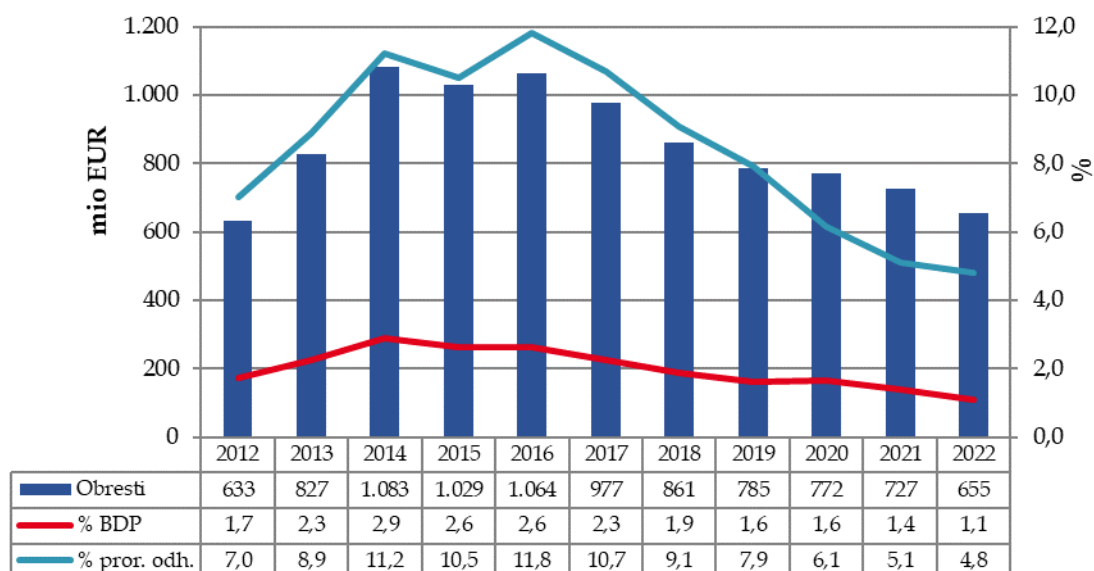
403 PLAČILA DOMAČIH OBRESTI

404 PLAČILA TUJIH OBRESTI

Realizacija plačil obresti je bila 654,9 mio EUR, kar je 97,2 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu.

Plačila obresti iz naslova dolga državnega proračuna v obdobju od leta 2012 do leta 2022 prikazuje spodnja slika.

Slika 21: Plačila obresti iz naslova dolga državnega proračuna

Vir: Ministrstvo za finance

Realizacija domačih obresti v letu 2022 je bila v višini 599,3 mio EUR, kar je 96,9 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu. Pri realiziranih domačih obrestih gre v pretežnem delu za obresti iz naslova dolgoročnega dolga, obresti iz naslova zakladnih menic so bile zaradi negativne obrestne mere realizirane predvsem na prihodkovni strani v skupni višini 1,6 mio EUR. Pretežen del realiziranih domačih obresti je iz naslova vrednostnih papirjev, in sicer v znesku 598,3 mio EUR, obresti iz naslova posojil so znašale 0,7 mio EUR.

Prav tako ni bistvenih odstopanj med realizacijo in predvidenimi sredstvi v sprejetem proračunu pri plačilu tujih obresti, ki so v letu 2022 znašala 55,6 mio EUR, kar predstavlja 100 % realizacijo glede na predvidena sredstva v sprejetem proračunu. Pretežen del realiziranih tujih obresti je iz naslova tujih vrednostnih papirjev, in sicer v znesku 42,9 mio EUR, obresti iz naslova posojil najetih pri mednarodnih finančnih institucijah pa so bile realizirane v višini 12,7 mio EUR.

Konec leta 2022 je bilo kar 99,3 % dolga državnega proračuna obrestovanega s fiksno obrestno mero, delež dolga v EUR pa je predstavljal 99,9 % celotnega dolga (upoštevaje transakcijo valutne zamenjave USD obveznosti v EUR ob zadolžitvah v ameriških dolarjih v obdobju od 2012 do 2014).

Zaradi navedene strukture portfelja je napovedovanje obresti iz naslova dolgoročnega zadolževanja v pretežnem delu precej natančno predvidljivo. Zato tudi realizacija plačil obresti pri instrumentih, ki so bili v času načrtovanja proračuna v portfelju dolga, bistveno ne odstopa od planiranih vrednosti. Prav tako je, zaradi majhnega dela dolga obrestovanega z variabilno obrestno mero, vpliv sprememb obrestnih mer na višino obresti minimalen.

Odstopanja so le pri obrestih iz naslova novega zadolževanja in upravljanja z dolgom, ki jih ob pripravi proračuna ni mogoče v celoti oceniti, ter pri obrestih iz naslova obveznic RS21 in RS39, katerih dinamike izročanja ob pripravi proračuna ni mogoče predvideti.

409 REZERVE

V okviru te podskupine kontov so zajeta sredstva rezerv pri Ministrstvu za finance (proračunska rezerva in splošna proračunska rezervacija ter druge rezerve) kot tudi sredstva za posebne namene pri nekaterih drugih proračunskih uporabnikih.

4090 Splošna proračunska rezervacija

S sprejetim proračunom so bila na proračunski postavki Tekoča proračunska rezerva načrtovana sredstva v višini 248 mio EUR. Vlada Republike Slovenije je na proračunsko postavko dodatno prerazporedila pravice porabe v višini 0,2 mio EUR. Skladno z 42. členom ZJF so se sredstva tekoče proračunske rezerve razporejala na postavke proračunskih uporabnikov po sklepih Vlade Republike Slovenije, v skupni višini 112,8 mio EUR; nerazporejenih sredstev je ostalo 135,3 mio EUR.

Za namen kohezijske politike so bila s sprejetim proračunom v splošni proračunski rezervaciji za EU del načrtovana sredstva v višini 2 mio EUR in za slovensko udeležbo sredstva v višini 0,4 mio EUR. Sredstva za ta namen so ostala nerazporejena.

Za namen obvladovanje posledic - COVID-19 so bila načrtovana sredstva v višini 180 mio EUR. Skladno z 42. členom ZJF so se sredstva v višini 0,05 mio EUR razporedila na postavko Ministrstva za finance, ki so bila namenjena za poračune iz naslova obveznosti na podlagi 39. člena Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 206/21 – ZDUPŠOP in 21/23 – odl. US) v povezavi s COVID-19 - oprostitev plačila prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Nerazporejenih sredstev je ostalo 179,9 mio EUR.

4091 Proračunska rezerva

S sprejetim proračunom so bila v okviru proračunske rezerve načrtovana sredstva v višini 90 mio EUR, ki so bila v celoti izločena v proračunski sklad proračunske rezerve. Skupaj s prenesenimi sredstvi iz leta 2021, v višini 116 mio EUR, in drugimi prihodki (obresti, vračila), v skupni višini 0,4 mio EUR, je bilo na skladu proračunske rezerve skupaj razpoložljivih 206,4 mio EUR.

Pregled oblikovanja, obveznosti in realizacije sredstev proračunske rezerve je razviden v Poročilu o porabi sredstev proračunske rezerve.

4092 Druge rezerve

Pri Ministrstvu za finance so bile v letu 2022 v okviru proračunske postavke Varnostne rezerve RS pri SID banki za izvajanje Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15) načrtovane pravice porabe v vrednosti 10 mio EUR. V letu 2022 iz tega naslova ni bilo realizacije.

4093 Sredstva za posebne namene

Sredstva za posebne namene so viri financiranja posameznega proračunskega sklada kot je določeno v aktu o ustanovitvi posameznega sklada, ki se izločajo na podračun proračunskega sklada. Proračunski skladi so posebej opredeljeni tudi v vsakokratnem zakonu o izvrševanju proračuna. V letu 2022 se je na sklade izločilo 471,1 mio EUR, in sicer v okviru:

- Ministrstva za finance 2.229 EUR, na podlagi Zakona o Slovenskem državnem holdingu,
- Ministrstva za finance 117,8 mio EUR, na podlagi Uredbe 2021/241/EU ter Izvedbenega sklepa Sveta o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovenijo,
- Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 16,2 mio EUR, na podlagi Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije,
- Ministrstva za okolje in prostor 170,8 mio EUR, na podlagi Zakona o varstvu okolja,
- Ministrstva za okolje in prostor 44,3 mio EUR, na podlagi Zakona o vodah,
- Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti 34,4 mio EUR, na podlagi Zakona za uravnoteženje javnih financ in na podlagi drugega odstavka 27.f člena Zakona o urejanju trga dela,

- Ministrstva za zdravje 71 mio EUR, na podlagi Zakona o investicijah v javne zdravstvene zavode, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija,
- Ministrstva za javno upravo 10,4 mio EUR, na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah,
- Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport 6,3 mio EUR od podeljenih koncesij, na podlagi Zakona o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna in začasna dela študentov in dijakov.

Poraba proračunskih skladov se evidentira na posebnih podračunih, katerih upravitelji so posamezni proračunski uporabniki. Upravitelji posameznega sklada kot neposredni proračunski uporabnik podrobneje pojasnijo porabo proračunskega sklada v obrazložitvi posebnega dela zaključnega računa finančnega načrta. Sredstva proračunskega sklada predstavljajo ostale vire financiranja projektov in ukrepov v Načrtu razvojnih programov.

41 TEKOČI TRANSFERI

Med tekoče transfere uvrščamo vsa nepovratna plačila, za katera država (plačnik) od prejemnika sredstev v povračilo ne pridobi materiala ali drugega blaga, oz. prejemnik teh sredstev za plačnika (državo) ne opravi nikakršne storitve. Uporaba sredstev mora biti pri prejemniku tekoče ali splošne narave in ne investicijskega značaja. V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 7.622,4 mio EUR tekočih transferjev, realiziranih pa je bilo 7.576,5 mio EUR, kar predstavlja 99,4 %. Za ukrepe COVID-19 je bilo izplačano 827,2 mio EUR, kar predstavlja 11 % vseh tekočih transferov.

410 SUBVENCIJE

V sprejetem proračunu je bilo za subvencije predvideno 655,8 mio EUR, od katerih je bilo za financiranje ukrepov za obvladovanje epidemije COVID-19 načrtovano 72,7 mio EUR. Glavnina subvencij v višini 87 % je bila namenjena privatnim podjetjem in zasebnikom, manjši delež financiranju javnih podjetij. Skupaj je bilo iz naslova subvencij izplačano 632,3 mio EUR.

4100 Subvencije javnim podjetjem

V sprejetem proračunu je bilo za subvencije javnim podjetjem predvideno 85 mio EUR, izplačano pa je bilo 84,8 mio EUR. Glavnina sredstev se nanaša na financiranje integriranega sistema javnega potniškega prometa.

4102 Subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom

V sprejetem proračunu je bilo za subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom predvideno 570,7 mio EUR, izplačano pa je bilo 95,9 % načrtovanih sredstev, in sicer v višini 547,3 mio EUR.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v sprejetem proračunu načrtovalo največ subvencij privatnim podjetjem in zasebnikom, to je v višini 310,8 mio EUR. Izplačana sredstva v višini 298,5 mio EUR so bila porabljena za neposredna plačila v kmetijstvu 14-20 EU in za Program razvoj podeželja. Sredstva so bila zagotovljena tudi za finančno nadomestilo kmetom zaradi dviga cen energentov po Zakonu o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu (Uradni list RS, št. 29/22; v nadaljnjem besedilu: ZUOPDCE) in za pomoč v kmetijstvu – draginja, skupaj v višini 51,7 mio EUR.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je za subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom v sprejetem proračunu načrtovalo 127,3 mio EUR. Izplačilo iz tega naslova je bilo 118,5 mio EUR. Sredstva so bila predvsem namenjena za podporo malim in srednje velikim podjetjem za pomoč gospodarstvu zaradi energetske krize.

Ministrstvo za finance je za subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom načrtovalo v višini 62,8 mio EUR. Realizacija je znašala 62,6 mio EUR. Sredstva so bila predvsem namenjena za plačilo pomoči za gospodarstvo zaradi dviga cen energentov po 3. členu ZUOPDCE.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je za subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom načrtovalo 46,3 mio EUR. Izplačano iz tega naslova je bilo 43,1 mio EUR. Sredstva so bila predvsem namenjena spodbudam za zaposlovanje ter za financiranje interventnih ukrepov povračila nadomestila plače zaradi karantene in višje sile.

411 TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM

Transferi posameznikom in gospodinjstvom so pravice v obliki denarnih prejemkov. Namenjeni so za tekočo porabo posameznikov ali gospodinjev in kot takšni pomenijo dodatek k družinskim dohodkom ali nadomestilo za posebne vrste izdatkov. Transferi posameznikom in gospodinjstvom, ki se izplačujejo iz državnega proračuna, so sestavljeni iz transferov nezaposlenim, družinskih prejemkov in starševskih nadomestil, transferov za zagotavljanje socialne varnosti, transferov vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja, štipendij ter drugih transferov posameznikom.

Upravičenost do posameznih transferov urejajo posamezni zakonski in podzakonski akti. Obseg porabe sredstev v proračunskem letu je odvisen od števila upravičencev, višine transferov, pogojev za dodelitev posamezne pravice in višine uskladitve transferov glede na rast cen življenjskih potrebščin v tekočem oz. preteklem letu.

Za transfere posameznikom in gospodinjstvom je bilo s sprejetim proračunom načrtovanih 1.827,1 mio EUR in z veljavnim proračunom 1.984,8 mio EUR, od slednjih je bilo za financiranje ukrepov za obvladovanje epidemije z boleznijo COVID-19 načrtovano 136,2 mio EUR. Izplačila so bila realizirana v skupni vrednosti 1.964,8 mio EUR, kar pomeni 107,5 % s sprejetim proračunom načrtovanih sredstev in 99 % sredstev, ki so bila za ta namen načrtovana z veljavnim proračunom. Za financiranje epidemije z boleznijo COVID-19 je bilo realiziranih 134,4 mio EUR, kar pomeni 100,7 % načrtovanih sredstev s sprejetim proračunom. Realizacija izplačil za transfere posameznikom in gospodinjstvom predstavlja 14,3 % vseh proračunskih odhodkov.

Realizacija transferov posameznikom in gospodinjstvom je bila višja od načrtovanih v sprejetem proračunu za 7,5 % oz. za 137,7 mio EUR in od načrtovanih v veljavnem proračunu nižja za 1 % oz. za 20,1 mio EUR. Največ transferov posameznikom in gospodinjstvom je bilo izplačanih v okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, in sicer 1.582,6 mio EUR oz. 80,5 % vseh odhodkov za transfere posameznikom in gospodinjstvom. V okviru Ministrstva za finance je bilo realiziranih 116 mio EUR, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je bilo realiziranih 108,2 mio EUR, Ministrstva za obrambo 66,6 mio EUR, Ministrstva za infrastrukturo 50,8 mio EUR in Ministrstva za kulturo 13,4 mio EUR. Manjši del je bil realiziran v okviru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov, Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za zdravje, Ministrstva za notranje zadeve ter Ministrstva za javno upravo.

V strukturi realizacije transferov posameznikom in gospodinjstvom dosegajo družinski prejemki in starševska nadomestila 34,8 %, sledijo jim transferi za zagotavljanje socialne varnosti z 31,8 %, drugi transferi posameznikom z 18,9 %, transferi nezaposlenim s 7,6 %, štipendije s 3,7 % ter transferi vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja s 3,2 %.

Za zadevne namene je bilo glede na sprejeti proračun izplačano:

- za družinske prejemke in starševska nadomestila 684,5 mio EUR oz. 114,9 % načrtovanih sredstev,
- za transfere za zagotavljanje socialne varnosti 625,1 mio EUR oz. 110,8 % načrtovanih sredstev,
- za druge transfere posameznikom 371,2 mio EUR oz. 96,1 % načrtovanih sredstev,
- za transfere nezaposlenim 148,7 mio EUR oz. 106,8 % načrtovanih sredstev,

- za štipendije 72,6 mio EUR oz. 93,1 % načrtovanih sredstev,
- za transfere vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja 62,7 mio EUR oz. 97,5 % načrtovanih sredstev.

Realizacija družinskih prejemkov in starševskih nadomestil je bila za 89,2 mio EUR višja od načrtovanih sredstev v sprejetem proračunu, in sicer iz naslova draginjskega dodatka za otroke ter zaradi višjih izplačil starševskih nadomestil.

Realizacija transferov za zagotavljanje socialne varnosti je za 61,2 mio EUR višja od načrtovanih sredstev v sprejetem proračunu, in sicer iz naslova osebne asistencije, energetskih dodatkov za najbolj ranljive in povečanega dela prejemkov upokojencev iz naslova draginje.

412 TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM

Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam zajemajo odhodke nevladnemu nepridobitnemu sektorju. Med nepridobitne organizacije sodijo dobrodelne organizacije, društva (kulturna, športna, humanitarna, invalidska, veteranska itd.) ter kulturne in podobne ustanove, ki izvajajo programe v javnem interesu. Nevladni nepridobitni sektor je pomemben del civilne družbe, ki s svojo dejavnostjo dopolnjuje dejavnost države. V to podskupino so uvrščeni tudi transferi političnim strankam.

V sprejetem proračunu je bilo za transfere nepridobitnim organizacijam in ustanovam načrtovanih 131,8 mio EUR, realizacija pa je znašala 124,9 mio EUR oz. 94,8 %. Na integralnem delu je bilo realiziranih 95,8 mio EUR, kar predstavlja 96,5 % sprejetega proračuna. Sredstva EU so bila realizirana v višini 12,2 mio EUR, kar v primerjavi s sprejetim proračunom znaša 89,1 %, sredstva slovenske udeležbe pa v višini 3,3 mio EUR oz. 87,5 % sprejetega proračuna. Na ostalih namenskih postavkah je znašala realizacija 13,6 mio EUR.

Največ sredstev omenjene podskupine kontov je bilo izplačanih v okviru finančnega načrta Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (32,1 % odhodkov te podskupine kontov), kjer je bilo realiziranih 40,1 mio EUR. V primerjavi s sprejetim proračunom je realizacija znašala 98,1 %.

Ministrstvo za kulturo je drugi največji prejemnik sredstev iz tega naslova (17,3 % odhodkov te podskupine kontov) in je realiziralo 21,6 mio EUR. Realizacija je znašala 110,1 % glede na načrtovana sredstva.

V finančnem načrtu Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je bilo načrtovanih 19,6 mio EUR, realiziranih pa 19,5 mio EUR (15,6 % odhodkov te podskupine kontov). Realizacija je tako znašala 99,7 % načrtovanih sredstev.

413 DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI

Za druge tekoče domače transfere je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 4.878,5 mio EUR. V letu 2022 je bilo iz proračuna izplačano 4.732,6 mio EUR, kar predstavlja 98,3 % načrtovanih sredstev. V tem je bilo za ukrepe COVID-19 izplačano 568,3 mio EUR.

4130 Tekoči transferi občinam

Tekoči transferi občinam so bili v sprejetem proračunu načrtovani v višini 137,4 mio EUR. Letna realizacija je znašala 133,6 mio EUR. Od tega je bilo realiziranih v okviru integralnih sredstev 132,3 mio EUR ter EU sredstev s pripadajočo slovensko udeležbo 1,3 mio EUR. Realizacija tekočih transferov občinam je v letu 2022 predstavljala 2,8 % celotnih tekočih transferov.

Pri Ministrstvu za finance je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih realiziranih sredstev v višini 110,3 mio EUR. Od tega je bilo 106 mio EUR realiziranih za namen uravnoteženja razvitosti občin, ki jih občine prejemajo skladno z Zakonom o finančni razbremenitvi občin (Uradni list RS, št. 189/20).

V okviru Ministrstva za javno upravo je bilo načrtovanih in realiziranih 6,9 mio EUR za tekoče sofinanciranje skupnih občinskih uprav.

V okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je bilo načrtovanih 8,6 mio EUR, realiziranih pa 6,1 mio EUR, in sicer predvsem za spodbude za izvajanje storitev pomoči na domu - družinskega pomočnika ter spodbude za zaposlitev brezposelnih oseb.

Znotraj Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bilo načrtovanih in realiziranih 2,8 mio EUR, predvsem za popravila gozdnih cest v gozdovih.

4131 Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja

V sprejetem proračunu so bile za tekoče transfere v sklade socialnega zavarovanja načrtovane pravice porabe v višini 1.694,1 mio EUR in v veljavnem proračunu v višini 1.571,3 mio EUR. Odhodki iz tega naslova so bili realizirani v višini 1.525,6 mio EUR, kar predstavlja 97,1 % načrtovanih sredstev v veljavnem proračunu. Za financiranje epidemije z boleznijo COVID-19 je bilo realiziranih 279,4 mio EUR.

V okviru Ministrstva za finance so bili transferi v ZPIZ realizirani v višini 1.107,5 mio EUR, in sicer 301,9 mio EUR za tekoče obveznosti države in 805,6 mio EUR za dodatne obveznosti države.

Obveznosti državnega proračuna do ZPIZ opredeljujeta Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo) ter Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 8/16).

V okviru tekoče zakonske obveznosti do ZPIZ je država nakazovala sredstva za izplačilo pokojnin po posebnih predpisih (npr. administrativne pokojnine, pokojnine borcev NOV, izjemne pokojnine, pokojnine po predpisih o poslancih, pokojnine žrtvam dachavskih procesov, izjemne pokojnine rudarjev, pokojnine prisilno mobiliziranih, oskrbnine ter prispevke zavarovanca in delodajalca za zaposlene v invalidskih podjetjih, za upravičence do starševskega dodatka, kmete in vajence itd.). Sredstva so bila realizirana v višini 301,9 mio EUR in so bila glede na sprejeti proračun 100 % realizirana.

Republika Slovenija iz državnega proračuna ali drugih virov zagotavlja sredstva za pokrivanje razlike med prihodki ZPIZ in njegovimi odhodki oz. se iz državnega proračuna zagotavljajo manjkajoča likvidna sredstva za izplačilo pokojnin in drugih obveznosti. Iz naslova dodatnih transferov države v ZPIZ je bilo izplačanih 805,6 mio EUR, kar je 107,1 mio EUR manj od načrtovanega v sprejetem proračunu in 43,1 mio EUR manj od veljavnega proračuna.

Preostale transfere v sklade socialnega zavarovanja predstavljajo prispevki delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za zdravstveno zavarovanje, pravico do zdravstvenega varstva in pokojninsko-invalidskega zavarovanja za pravice registrirano brezposelnih oseb ter plačila prispevkov za socialno varnost zaradi krajšega delovnega časa zaradi starševstva ter prispevkov za socialno varnost za čas očetovskega dopusta brez nadomestila. Sredstva so bila v celoti načrtovana pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. S sprejetim proračunom so bila načrtovana v višini 74,9 mio EUR in realizirana v višini 75,8 mio EUR.

Ministrstvo za zdravje je za tekoče transferje v sklade socialnega zavarovanja za plačilo do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene realiziralo 17,9 mio EUR, za obvezno zdravstveno zavarovanje socialno ogroženih je bilo realiziranih 19,1 mio EUR. Za financiranje storitev nad rednim obsegom programov zdravstvene dejavnosti je bilo realiziranih 20,9 mio EUR.

Ministrstvo za pravosodje je za zdravstveno zavarovanje obsojencev, ki se iz državnega proračuna plačuje v ZZZS, načrtovalo 3,9 mio EUR, izplačalo pa 3,8 mio EUR.

4132 Tekoči transferi v javne sklade

Za namene tekočih transferov v javne sklade je bilo v letu 2022 načrtovano 13 mio EUR in sicer 9 mio EUR integralnih sredstev ter 4,1 mio EUR sredstev EU skupaj s slovensko udeležbo. Skupna realizacija je v letu 2022 znašala 11,5 mio EUR oz. 88 % sredstev, načrtovanih v sprejetem proračunu. Integralna sredstva so bila realizirana v vrednosti 8,2 mio EUR oz. 91,1 % sredstev, načrtovanih v sprejetem proračunu. EU sredstva skupaj s slovensko udeležbo so bila realizirana v višini 3,3 mio EUR oz. 81,1 % načrtovanih sredstev v sprejetem proračunu. Največ sredstev je realiziralo Ministrstvo za kulturo, in sicer v višini 4,3 mio EUR. Glavnina sredstev je bila izplačana za delovanje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, in sicer v višini 4,1 mio EUR. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je realiziralo 4,1 mio EUR. Glavnina sredstev, je bila izplačana za delovanje Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS in sicer 2,9 mio EUR.

4133 Tekoči transferi v javne zavode

Tekoči transferji v javne zavode vključujejo sredstva, ki se iz državnega proračuna namenjajo za izvajanje javne službe za plače in dodatke zaposlenih, regres za letni dopust, povračila in nadomestila, sredstva za delovno uspešnost, nadurno delo in druge izdatke zaposlenim, prispevke za socialno varnost zaposlenih, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, za izdatke za blago in storitve ter druge morebitne stroške za izvajanje javne službe. Javnim zavodom se iz državnega proračuna zagotavlja in izplačuje skupni transfer za izvajanje javne službe oz. opravljanje določenih nalog, ki zajema zgoraj naštetih stroške.

Za tekoče transfere v javne zavode je bilo v sprejetem proračunu načrtovano 2.717,2 mio EUR, kar predstavlja 20,4 % vseh odhodkov proračuna. Od tega je bilo načrtovano 2.644,4 mio EUR integralnih sredstev, 68,5 mio EUR sredstev EU skupaj s slovensko udeležbo ter 3,8 mio EUR namenskih sredstev finančnih mehanizmov. Skupna realizacija sredstev namenjena javnim zavodom je v letu 2022 znašala 2.792,2 mio EUR kar je za 2,8 % več glede na sprejeti proračun. Integralna sredstva so bila realizirana v višini 2.738,1 mio EUR, evropska sredstva s pripadajočo slovensko udeležbo pa v višini 50,1 mio EUR.

Največji delež sredstev, to je 73,6 % vseh tekočih transferjev javnim zavodom oz. 2.054,3 mio EUR, je bilo izplačano javnim zavodom s področja izobraževanja, znanosti in športa. V letu 2022 je bilo največ sredstev porabljenih za področje osnovnega in glasbenega šolstva, in sicer 1.047,3 mio EUR, ter za višje in visokošolsko izobraževanje 360 mio EUR. Za področje srednjega in poklicnega šolstva je bilo izplačano 352,8 mio EUR, za področje znanosti in informacijske družbe pa 254,5 mio EUR. 39,8 mio EUR je bilo namenjeno financiranju dejavnosti izobraževanja odraslih, zavodom s področja predšolske vzgoje in športa ter infrastrukturnim zavodom.

Poleg Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport se je največ sredstev realiziralo pri Ministrstvu za zdravje in sicer 310,4 mio EUR, od tega 197,4 mio EUR za financiranje ukrepov COVID-19.

Preostala glavnina sredstev pa se je v letu 2022 realizirala pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve (199,9 mio EUR), Ministrstvu za kulturo (128,3 mio EUR) ter pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (66 mio EUR).

4134 Tekoči transferi v državni proračun

V okviru tekočih transferov v državni proračun se izkazujejo plačila prispevka delodajalca za:

- zaposlovanje od starševskih nadomestil,
- starševsko varstvo od starševskih nadomestil,
- zaposlovanje od nadomestil za čas brezposelnosti,
- starševsko varstvo od nadomestil za čas brezposelnosti,
- zaposlovanje od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije neposredno izplačuje upravičencem in
- starševsko varstvo od nadomestil zaradi bolezenske odsotnosti, ki jih Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije neposredno izplačuje upravičencem.

Iz naslova financiranja epidemije z boleznijo COVID-19 se izkazujejo povračila kratke bolniške odsotnosti in sobivanja starša.

Sredstva so bila realizirana v okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v višini 0,7 mio EUR in v okviru Ministrstva za zdravje za financiranje epidemije z boleznijo COVID-19 v višini 2 mio EUR. Sredstva so bila realizirana v višini 97,3 % glede na veljavni proračun.

4135 Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki

Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb predstavljajo sredstva, ki se iz državnega proračuna namenjajo za plačila storitev drugim izvajalcem javnih služb, ki niso javni zavodi in niso na seznamu proračunskih uporabnikov. To so:

- javni gospodarski zavodi, ki opravljajo določeno javno gospodarsko službo na podlagi zakona, drugih predpisov ali koncesije,
- zasebni zavodi ali drugi izvajalci javnih služb (pravne ali fizične osebe), ki imajo z državo sklenjeno koncesijo za opravljanje določene javne službe na posameznem področju ter
- drugi zasebni zavodi ali zasebniki, katerim se plačujejo storitve za opravljanje določene javne službe.

Za tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki je bilo v sprejetem proračunu načrtovano 267,3 mio EUR. Od tega je bilo načrtovano 265,8 mio EUR integralnih sredstev in 1,5 mio EUR sredstev EU skupaj s slovensko udeležbo. Za te namene je skupna realizacija v letu 2022 znašala 226,2 mio EUR, kar znaša 84,6 % sprejetega proračuna, od tega 225,4 mio EUR integralnih sredstev, ter 0,8 mio EUR sredstev EU skupaj s slovensko udeležbo.

Največ sredstev v okviru tekočih plačil drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki, je realiziralo Ministrstvo za infrastrukturo, in sicer 71,1 mio EUR od tega 55,1 mio EUR za izvajanje gospodarske javne službe v linijskem prometu. Ministrstvo za zdravje je realiziralo 59,7 mio EUR, glavnina je bila namenjena izdatkom povezanim z epidemijo COVID-19. Ministrstvo za izobraževanje, znanosti in šport je realiziralo 37,4 mio EUR, največ na področju dejavnosti visokega šolstva in sicer 13,8 mio EUR.

Ukrepanje za omilitev in odpravo posledic epidemije ima znatne posledice na višje izdatke tudi v okviru tekočih plačil drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki. V letu 2022 je bilo za ukrepe COVID-19 na tem področju namenjeno 63,9 mio EUR sredstev. Največ sredstev je bilo namenjeno za HAGT- testiranje COVID-19 pri Ministrstvu za zdravje, in sicer v višini 38,6 mio EUR, ter za Povračilo za samotestiranje COVID-19 v višini 7,3 mio EUR. Preostala glavnina sredstev je bila izplačana predvsem pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, kjer so 6,4 mio EUR namenili za obvladovanje epidemije virusa COVID-19.

4136 Tekoči transferi v javne agencije

S sprejetim proračunom je bilo za transfere v javne agencije načrtovanih 45,3 mio EUR, realiziranih pa 40,8 mio EUR oz. 90,1 % glede na sprejeti proračun.

Gre skoraj v celoti za integralna sredstva, ki predstavljajo 85,1 % vseh tekočih transferov v javne agencije. 8,6 % vseh tekočih transferov v javne agencije predstavljajo EU sredstva s pripadajočo slovensko udeležbo, 6,3 % vseh tekočih transferov v javne agencije pa predstavljajo namenska sredstva. Po programski strukturi je bilo največ tovrstnih transferov namenjenih področju podjetništva in konkurenčnosti, in sicer 45,6 % ter 22,5 % področju spodbujanja tujih investicij in odprtosti gospodarstva.

Pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo so bila sredstva načrtovana v višini 21,3 mio EUR, realizirana pa v višini 18,6 mio EUR. Sredstva so bila realizirana predvsem za namen spodbujanja internacionalizacije in svetovne razstave EXPO 2020 Dubaj.

Preostala sredstva so bila realizirana predvsem v okviru Ministrstva za infrastrukturo (aktivnosti, vezane predvsem na zagotavljanje varnosti v cestnem prometu), Ministrstva za finance (AJ PES) in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (Javna agencija za raziskovalno dejavnost).

414 TEKOČI TRANSFERI V TUJINO

V sprejetem proračunu je bilo za tekoče transfere v tujino predvidenih 129,2 mio EUR. Skupaj je bilo v tujino izplačanih 121,9 mio EUR. Glavnino izplačil predstavljajo drugi tekoči transferi v tujino v višini 75,1 mio EUR. Sledijo transferi, namenjeni mednarodnim institucijam v višini 31,6 mio EUR, in tekoči transferi neprofitnim organizacijam v tujini z 15,2 mio EUR.

Največ izplačil drugih tekočih transferjev v tujino je imelo Ministrstvo za zdravje (92,9 %), glavnina je bila namenjena za plačilo cepiv za COVID-19 in sicer 69,8 mio EUR. Sledi Ministrstvo za finance, ki je izplačalo 2,2 mio EUR za vplačila v Evropski mirovni instrument.

V okviru tekočih transferov mednarodnim institucijam predstavljajo največji delež (52,5 %) izplačila Ministrstva za obrambo, glavnina je bila namenjena prispevkom EU in skupnim projektom v višini 9,7 mio EUR, ter prispevku v Nato vojaški proračun, v višini 4,6 mio EUR. Sledi Ministrstvo za finance, z deležem izplačil 25,1 %, ki je največ sredstev izplačalo za finančno pomoč Grčiji, in sicer 2,4 mio EUR.

V okviru tekočih transferov neprofitnim organizacijam v tujini predstavljajo največji delež izplačila Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za kritje ustavne obveznosti podpore avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu in podpore Slovincem po svetu, in sicer v skupni višini 9,2 mio EUR. Sledijo plačila za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč pri Ministrstvu za zunanje zadeve, v višini 4,6 mio EUR.

42 INVESTICIJSKI ODHODKI

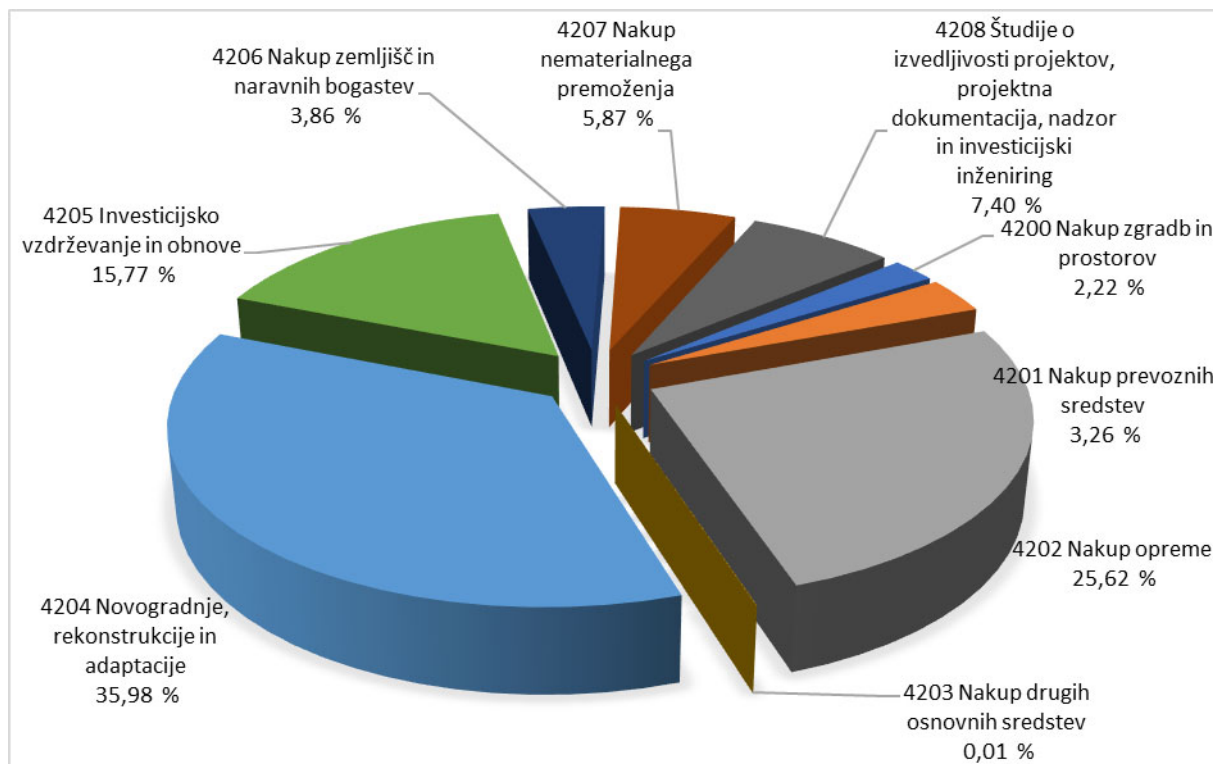
Za investicijske odhodke je bilo namenjenih 903,1 mio EUR, kar predstavlja 6,6 % celotne realizacije odhodkov državnega proračuna. Več kot tretjina teh odhodkov je bila namenjena za novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije (324,9 mio EUR), nato sledijo odhodki za nakup opreme (231,4 mio EUR) – ti dve kategoriji skupaj torej predstavljata dobro polovico vseh investicijskih odhodkov.

Investicijski odhodki so bili načrtovani v višini 1.043,6 mio EUR, kar pomeni, da je realizacija dosegla 86,5 % sprejetega proračuna. V primerjavi z letom 2021 je bila poraba višja za 187,3 mio EUR, predvsem iz naslova integralnih sredstev. Glavni razlogi za povečanje so sredstva namenjena za modernizacijo enot Slovenske vojske, opremljanje Slovenske vojske po Zakonu o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021 do 2026 (Uradni list RS, št. 175/20); v letu 2022 je bilo za ta namen porabljenih 107,9 mio EUR) ter gradnja državnih cest.

V strukturi realizacije po virih sredstev, EU sredstva skupaj s pripadajočo slovensko udeležbo predstavljajo 14,1 % realizacije (127,5 mio EUR), vendar pa so pri izvajanju projektov, sofinanciranih s sredstvi EU, zelo pomembna tudi namenska sredstva. Le-ta predstavljajo 23,4 % (oz. 211,1 mio EUR) vseh realiziranih investicijskih odhodkov. Največji delež realiziranih odhodkov predstavljajo integralna sredstva, in sicer 62,5 % (oz. 564,5 mio EUR).

Po programski strukturi je bilo največ odhodkov namenjenih za cestni in železniški promet in infrastrukturo, in sicer 460,7 mio EUR. Nato sledi področje vojaške obrambe, policijska in kriminalistična dejavnost ter sekundarno in terciarno zdravstveno varstvo. V letu 2022 je bilo za ukrepe COVID-19 na tem področju namenjeno 4,4 mio EUR sredstev, ki se izkazujejo v podprogramu 230401 – Sredstva za financiranje epidemije COVID-19.

Slika 22: Struktura investicijskih odhodkov po ekonomski klasifikaciji

Vir: Ministrstvo za finance

43 INVESTICIJSKI TRANSFERI

Investicijski transferi vključujejo izdatke državnega proračuna, ki predstavljajo nepovratna sredstva. Namenjeni so plačilu investicijskih odhodkov prejemnikov sredstev: za njihov nakup ali gradnjo osnovnih sredstev, nabavo opreme ali drugih opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev, za investicijsko vzdrževanje, obnove idr. Investicijski transferi zajemajo investicijske transfere pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki, ter investicijske transfere proračunskim uporabnikom. Izplačanih je bilo 765,7 mio EUR investicijskih transferov, kar predstavlja 5,6 % vseh odhodkov državnega proračuna.

431 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRAVNIM IN FIZIČNIM OSEBAM, KI NISO PRORAČUNSKI UPORABNIKI

Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki, predstavljajo nepovratna sredstva in so namenjena plačilu investicijskih odhodkov prejemnikov sredstev. V sprejetem proračunu so bili načrtovani v višini 274,1 mio EUR, med letom pa se je njihov obseg s

prerazporeditvami sredstev povečal za 44,9 mio EUR. Realizacija v višini 295,5 mio EUR je za 7,8 % višja glede na sprejeti proračun.

Po programski strukturi je bilo največ sredstev namenjenih področju prometa in prometne infrastrukture (v glavnem za železniški promet in infrastrukturo), nato sledita področji kmetijstva, gozdarstva, ribištva in prehrane (v glavnem za izvajanje ukrepov razvoja podeželja) ter znanosti in informacijske družbe (v glavnem za informacijsko družbo in elektronske komunikacije).

Glede na vir financiranja je bilo največ porabljenih EU sredstva s pripadajočo slovensko udeležbo, sledijo integralna sredstva med tem, ko je bil delež namenskih sredstev zanemarljiv.

432 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM

Prejemniki teh sredstev so lahko javni skladi in agencije, javni zavodi ali posamezne lokalne skupnosti. Za razliko od investicijskih odhodkov, investicijski transferi ne pomenijo povečanja realnega premoženja države, pač pa se izkazujejo kot finančna naložba države oz. občine prejemnikom proračunskih sredstev. So nepovratna sredstva, namenjena plačilu investicijskih odhodkov prejemnikov za nakup ali gradnjo osnovnih sredstev, nabavo opreme ali drugih osnovnih sredstev, za investicijsko vzdrževanje, obnove, rekonstrukcije in podobno.

S sprejetim proračunom je bilo za investicijske transfere proračunskim uporabnikom načrtovanih 605,6 mio EUR, med letom pa se je njihov obseg s prerazporeditvami sredstev zmanjšal za 26,2 mio EUR. Ne glede na zmanjšanja med letom, poraba ni sledila načrtovanju in je bila realizacija v višini 470,3 mio EUR.

Po programski strukturi je bilo največ sredstev namenjenih za znanstveno raziskovalno dejavnost in trajnostno rabo voda in upravljanje z vodami. V letu 2022 je bilo za ukrepe COVID-19 na tem področju namenjeno 29,5 mio EUR sredstev, ki se izkazujejo v podprogramu 230401 – Sredstva za financiranje epidemije COVID-19.

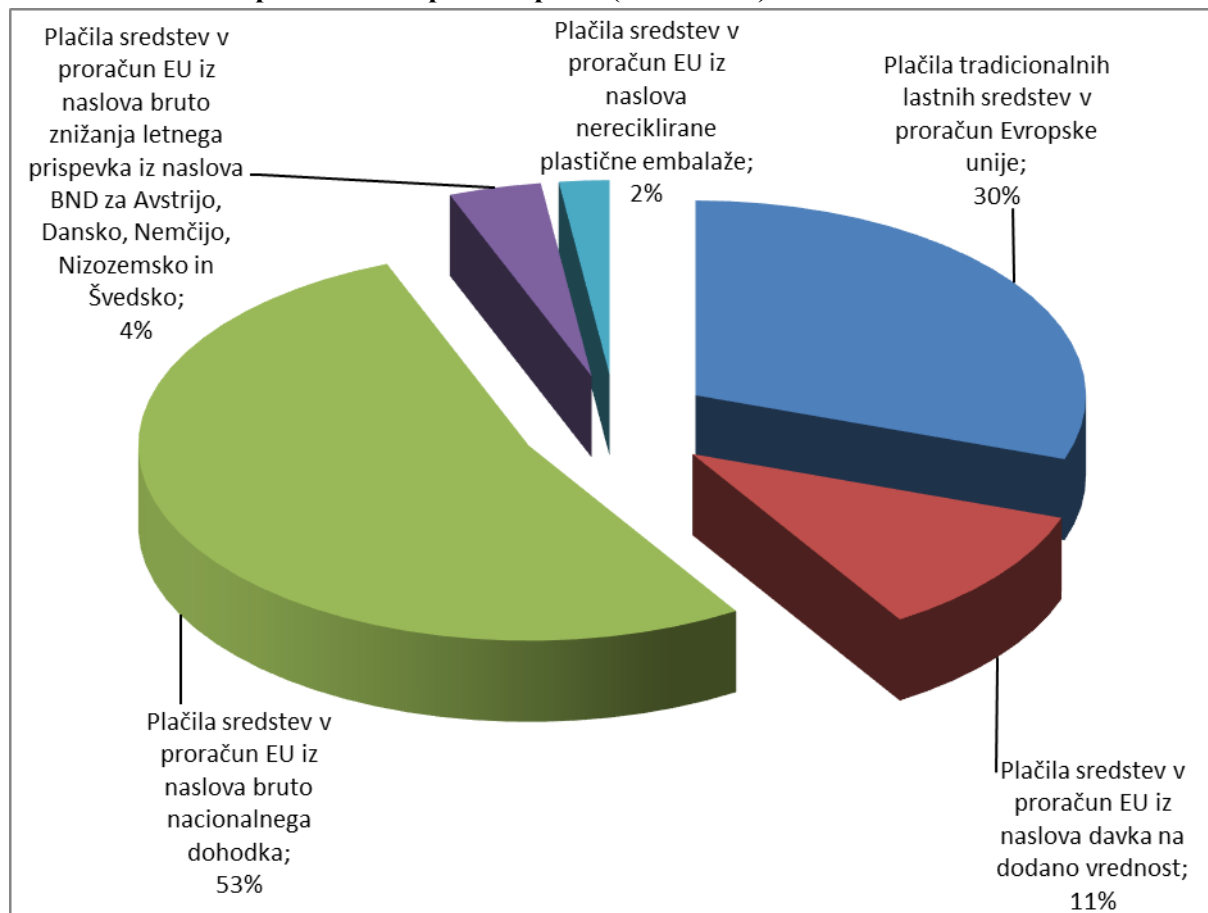
Glede na vir financiranja je bilo največ porabljenih EU sredstva s pripadajočo slovensko udeležbo, nato sledijo integralna in namenska sredstva.

45 PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EVROPSKE UNIJE

Slovenija je v proračun EU plačala 729,5 mio EUR, kar je za 2,2 % več kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu (714,1 mio EUR). Obveznosti Slovenije do proračuna EU so bile plačane v obsegu, kot je bil določen s sprejetim proračunom EU in njegovimi dopolnitvami ter skladno z veljavno zakonodajo na področju lastnih virov Unije.

Glavnino plačil, 386,5 mio EUR ali 52,9 % vseh plačil, predstavljajo plačila na osnovi BND vira, tradicionalnih lastnih sredstev je bilo plačanih za 221,1 mio EUR (30,2 % vseh plačil), plačila na osnovi DDV vira so znašala 78,7 mio EUR (10,7 %), za vir iz naslova nerekiclrane plastične embalaže je Slovenija lani plačala 15,2 mio EUR (2,1 %) in plačila iz naslova znižanja letnega prispevka iz naslova BND za Avstrijo, Dansko, Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko, ki so znašala 28 mio EUR (3,8 %).

Slika 23: Plačila v proračun EU po virih plačil (v mio EUR)

Vir: Ministrstvo za finance

Sredstva za plačilo tradicionalnih lastnih sredstev so bila v sprejetem proračunu določena v višini 223,8 mio EUR, realizacija pa je bila za 1,2 % nižja od načrtovanega in sicer 221,1 mio EUR. Obseg plačanih carin je odvisen od dejansko pobranih carin, zmanjšanih za stroške pobiranja (25 %). Slovenija je v letu 2022 beležila povečan obseg uvoza blaga, predvsem električnih osebnih vozil, kar se odraža v povečanem obsegu prihodkov iz naslova carin in posledično tudi vplačil v proračun EU iz naslova tradicionalnih lastnih sredstev.

Iz naslova davka na dodano vrednost je bilo v letu 2022 plačanih 78,7 mio EUR, kar je za 11 % več kot je bilo za plačila predvideno v sprejetem proračunu.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 381,6 mio EUR plačil iz naslova BND vira. Realizacija plačil je bila višja in je znašala 386,5 mio EUR ali 101,3 % v sprejetem proračunu načrtovanih sredstev. Sredstva iz naslova BND se uporabljajo kot prihodek za pokrivanje vseh izdatkov proračuna EU, potem ko so izčrpani vsi ostali viri financiranja in v tolikšni višini, da se pokrijejo vsi izdatki proračuna EU.

Plačila iz naslova nereciklirane plastične embalaže so v letu 2022 znašala 15,2 mio EUR. Vir lastnih sredstev je sorazmernem s količino nereciklirane odpadne plastične embalaže v posamezni državi članici.

Plačila iz naslova bruto znižanja letnega prispevka iz naslova BND za Avstrijo, Dansko, Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko so v letu 2022 znašala 28 mio EUR, kar je za 4,8 % več kot je bilo za plačila predvideno v sprejetem proračunu.

B) RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

B1) PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV

750 PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL

Leta 2022 je bilo 42,3 mio EUR prejetih vračil iz naslova danih posojil.

Republika Slovenija je iz naslova terjatev, ki izhajajo iz unovčenih državnih poroštev, prejela poplačila glavnice v višini 1,2 mio EUR.

751 PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV

Republika Slovenija je realizirala 22 tisoč EUR prejemkov iz prodaje kapitalskih deležev.

7511 Sredstva, pridobljena s prodajo kapitalskih deležev v finančnih institucijah

V letu 2022 je bila v proračun Republike Slovenije nakazana denarna odpravnina v višini 20 tisoč EUR iz naslova izključitve manjšinskih delničarjev družbe SKB d. d.

7512 Sredstva, pridobljena s prodajo kapitalskih deležev v privatnih podjetjih

Republika Slovenija je v proračun prejela 2 tisoč EUR sredstev doplačila denarne odpravnine iz naslova izključitve manjšinskih delničarjev družbe Larix d. d.

752 KUPNINE IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE

D. S. U. družba za svetovanje in upravljanje, d. o. o., je kupnine iz postopkov lastninskega preoblikovanja podjetij na podlagi Zakona o uporabi sredstev, pridobljenih iz naslova kupnine, na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij (Uradni list RS, št. 45/95, 34/96, 60/99 – ZSRR, 22/00 – ZJS, 67/01 in 47/02), vplačevala na račun državnega proračuna Republike Slovenije. Tako je bilo v državni proračun nakazano 2,3 mio EUR, kar predstavlja 100,3 % glede na sprejeti proračun.

B2) DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV

440 DANA POSOJILA

V letu 2022 je bilo v okviru danih posojil realiziranih 65,4 tisoč EUR, kar predstavlja 0,1 % glede na sprejeti proračun.

4409 Plačila zapadlih poroštev

Za plačila zapadlih poroštev je bilo v letu 2022 načrtovanih 21,9 mio EUR, ter realiziranih 65 tisoč EUR. Od tega je bilo za poplačila starega deviznega varčevanja načrtovanih 1,9 mio EUR, ter realiziranih 28 tisoč EUR, kar predstavlja 1,5 % vseh načrtovanih sredstev.

Za plačilo obveznosti iz naslova državnih poroštev je bilo v proračunu načrtovanih 20 mio EUR sredstev, od tega se je realiziralo 37 tisoč EUR, kar je 0,2 % glede na sprejeti proračun. Realizacija je nižja, ker se niso uresničile predpostavke, na podlagi katerih je bila planirana verjetnost unovčitev državnih poroštev, planiranih za leto 2022.

441 POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV IN FINANČNIH NALOŽB

Republika Slovenija je realizirala 873,6 mio EUR izdatkov za namen povečanja kapitalskih deležev in finančnih naložb v javnih podjetjih in družbah, ki so v lasti države in v privatnih podjetjih. Izvedena so bila naslednja plačila: naknadno vplačilo kapitala v višini 492 mio EUR družbi HSE d. o. o. in v višini 170 mio EUR družbi ELES d. o. o., plačilo 150 mio EUR za dokapitalizacijo SŽ d. o. o., 41,6 mio EUR za povečanje osnovnega kapitala SDH d. d., 2,0 mio EUR za ustanovitveni kapital DUJPP, d. o. o. in 0,3 mio EUR za doplačilo kupnine za delež v družbi KOTO d. o. o.. Prihodek iz naslova pribitka k cestnini v višini 12,9 mio EUR, prejet v letu 2021, se je na podlagi Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (Uradni list RS, št. 51/18) uporabil za dokapitalizacijo družbe 2TDK d. o. o.. Pri povečanju kapitalskih deležev v tujino se je plačalo 2,4 mio EUR dodatnih sredstev družbi FAIR GmbH. Za obveznosti do mednarodnih finančnih ustanov so bila na podlagi odločitve RS za sodelovanje v povečanju kapitala načrtovana vplačila kapitala v Mednarodno banko za obnovo in razvoj (IBRD) in Mednarodno finančno korporacijo (International Financial Corporation, IFC), mednarodni instituciji v okviru Skupine Svetovne banke. V letu 2022 je RS realizirala plačilo četrtega obroka vplačila kapitala IBRD v višini 0,9 mio EUR ter poravnala drugi obrok vplačila kapitala IFC v višini 1,2 mio EUR.

442 PORABA SREDSTEV KUPNIN IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE

S sprejetim proračunom je bilo na tej podskupini kontov načrtovanih 16 mio EUR. Poraba sredstev kupnin je bila realizirana v višini 1,2 mio EUR, kar predstavlja 7,4 % realizacijo sprejetega proračuna.

Pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo so bila sredstva kupnin iz naslova privatizacije državnega premoženja v višini 0,4 mio EUR namenjena za povečanje namenskega premoženja Javnega sklada RS za regionalni razvoj za namene spodbujanja regionalnega razvoja in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja ter gospodarske osnove za avtohtone narodne skupnosti, 0,3 mio EUR pa za povečanje namenskega premoženja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo. Pri Ministrstvu za finance so se sredstva kupnin iz naslova privatizacije državnega premoženja v višini 0,3 mio EUR namenila za poplačilo vojne odškodnine in odškodnine po Zakonu o popravi krivic (Uradni list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US in 92/07), ter za odpravo obveznosti upravičencem po Zakonu o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 56/92 – odl. US, 13/93 – odl. US, 31/93, 24/95 – odl. US, 20/97 – odl. US, 23/97 – odl. US, 65/98, 76/98 – odl. US, 66/00, 66/00 – ORZDen27, 11/01 – odl. US, 54/04 – ZDoh-1, 18/05 – odl. US in 18/23 – ZDU-10). Pri Ministrstvu za okolje in prostor so se sredstva v višini 0,2 mio EUR namenila za dokapitalizacijo Ekološko razvojnega sklada RS.

443 POVEČANJE NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH IN DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI IMAJO PREMOŽENJE V SVOJI LASTI

Iz naslova povečanja namenskega premoženja v javnih skladih je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 21,8 mio EUR sredstev. Sredstva so bila realizirana v višini 27,5 mio EUR, od tega je bilo 16 mio EUR namenjenih povečanju namenskega premoženja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo in 10 mio EUR povečanju namenskega premoženja Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja, pri Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Ministrstvu za okolje in prostor je bilo namenjenih 1,5 mio EUR za dokapitalizacijo stanovanjskega sklada Republike Slovenije.

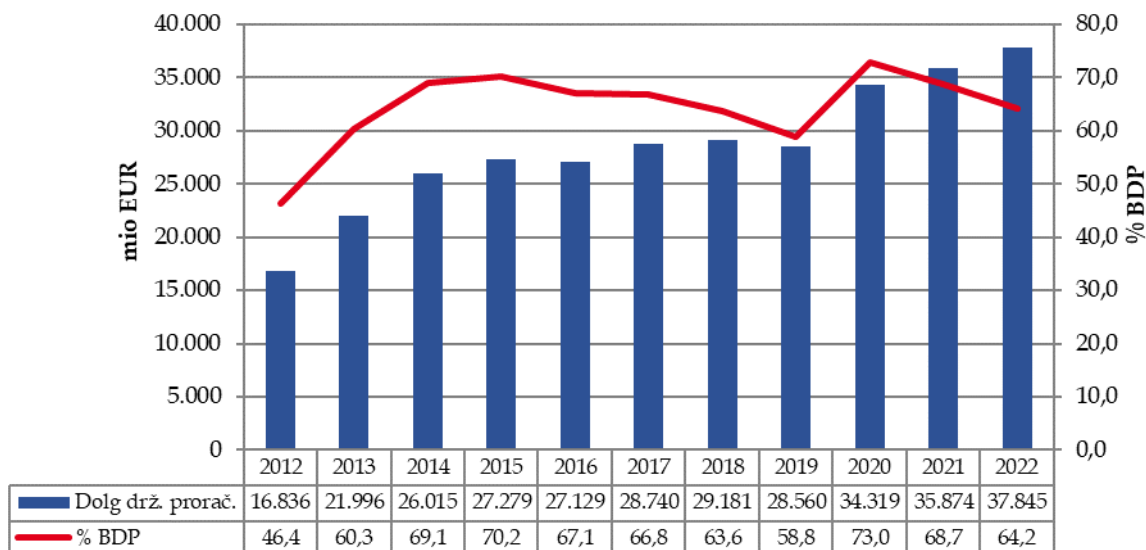
Realizirana sredstva iz naslova povečanja namenskega premoženja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo v višini 10 mio EUR so bila namenjena zagotavljanju likvidnosti gospodarstva (finančni produkti) po epidemiji COVID-19, skladno s 65. členom Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 206/21, 52/22 – odl. US in 141/22 – ZNUNBZ). Realizirana sredstva iz naslova povečanja namenskega premoženja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo v višini 6 mio EUR, pa so bila namenjena zagotavljanju likvidnosti gospodarstva (finančni produkti) zaradi druginje, skladno z 11.a členom Zakona o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 117/22 in 133/22).

C) RAČUN FINANCIRANJA

Dolg državnega proračuna je na dan 31. 12. 2022 znašal 37.845 mio EUR oz. 64,2 % BDP. Od 1. 1. 2022 do konca leta se je dolg državnega proračuna zvišal za 1.971 mio EUR.

Gibanje stanja dolga državnega proračuna od leta 2012 do leta 2022 po stanju na konec leta prikazuje naslednja slika.

Slika 24: Dolg državnega proračuna

Vir: Ministrstvo za finance

C1) ZADOLŽEVANJE PRORAČUNA

Pravne podlage za zadolževanje za financiranje izvrševanja državnega proračuna za leto 2022 in za upravljanje z državnim dolgom v letu 2022

Skladno s prvim odstavkom 81. člena ZJF se država za izvrševanje državnega proračuna v tekočem proračunskem letu lahko zadolži doma in v tujini do višine primanjkljaja bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb in odplačil glavnice dolga, ki zapadejo v plačilo v tekočem proračunskem letu, in do višine, potrebne za odplačila glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih. V skladu z 82. členom ZJF se lahko zadolževanje izvaja tudi za upravljanje z državnim dolgom. Obseg zadolževanja za izvrševanje državnega proračuna za leto 2022 določa prvi odstavek 51. člena ZIPRS2223.

V skladu s 84. členom ZJF je zadolževanje države in upravljanje z državnim dolgom v letu 2022 potekalo na podlagi Programa financiranja proračuna RS za leto 2022 (v nadaljevanju: Program financiranja za leto 2022).

Obseg zadolževanja Republike Slovenije v letu 2022

Glede na sprejeti proračun, ki je izkazoval primanjkljaj bilance A v višini 2.040,1 mio EUR in primanjkljaj bilance B v višini 1.075,6 mio EUR, ob upoštevanju potrebnega financiranja zapadlih glavnice v letu 2022 v višini 1.426,3 mio EUR in spremembe (zmanjšanja) sredstev na računu v C. računu financiranja v višini 491,9 mio EUR, je znašalo potrebno financiranje za izvrševanje državnega proračuna v letu 2022 skupaj 4.050 mio EUR. Ob upoštevanju porabe kupnine od prodaje kapitalnih

naložb, neporabljene v letu 2021, je znašal končni znesek financiranja v letu 2022 za izvrševanje državnega proračuna 4.050,0 mio EUR.

V skladu z 81. členom ZJF je bilo poleg financiranja izvrševanja proračuna Republike Slovenije za leto 2022 dovoljeno tudi predčasno financiranje dela proračunskih potreb prihodnjega dveletnega obdobja. Največji dodatni obseg zadolževanja, ki ga je zakon dovoljeval za ta namen v letu 2022, je vsota odplačil glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v letih 2023 in 2024, in sicer po stanju iz evidence dolga državnega proračuna na dan vsakokratne nove zadolžitve v letu 2022.

Preglednica 6: Realizirano zadolževanje Republike Slovenije v letu 2022 (v EUR)

Zap.št.	Inštrument zadolževanja	Valuta	Realizirani znesek zadolžitve v EUR
1	ZAKLADNE MENICE	EUR	247.519.010,00
2	OBVEZNICE	EUR	2.901.556.000,00
3	SOD RS21, RS39	EUR	506.731,08
4	Posojila	EUR	-
Skupaj		EUR	3.149.581.741,08

Vir: Ministrstvo za finance

Instrumenti zadolževanja za financiranje izvrševanja proračuna Republike Slovenije za leto 2022

RS se je v letu 2022 za potrebe financiranja državnega proračuna zadolževala s kratkoročnimi in dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji (državnimi obveznicami in zakladnimi menicami).

Preglednica 7: Realizirano zadolževanje z zakladnimi menicami v letu 2022

Oznaka ZM	Ročnost (v dnevih)	Povp.obr.mera na avkcijah	Skupni nomin.znesek za dolžitve (v EUR)	Znesek nakazila (v EUR)	Stanje dolga 31.12.2022 (v EUR)
TZ	91	-0,254%	448.000.000,00	447.884.290,00	0,00
SZ	182	-0,379%	298.500.000,00	298.492.548,00	0,00
DZ	364	0,274%	194.500.000,00	193.355.110,00	193.355.110,00
OZ	546	1,008%	55.000.000,00	54.163.900,00	54.163.900,00
Skupaj zadolževanje z ZM			939.000.000,00	991.895.848,00	247.519.010,00

Legenda oznake zakladnih menic: TZ – trimesečne; SZ – šestmesečne; DZ – dvanajstmesečne; OZ - osemnajstmesečne

Vir: Ministrstvo za finance

Preglednica 8: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2022

Oznaka	Datum izdaje	Dospetje	Ročnost (izvorna v letih)	Kupon (%)	Valuta	Nominalni znesek izdaje	Od nominalnega zneska izdaje		Prodajna cena (%)	Donos do dospelja (%)	Organizator izdaje
							financiranje proračuna (v EUR)	upravljanje dolga (v EUR)			
RS89 (1.izdaja)	12.1. 2022	13.2. 2026	4	0,000	EUR	1.250.000.000	1.250.000.000	/	100,991	0,241	BBI, BNP, CBK, DB, GS, JPM
RS90 (1. izdaja)	12.1. 2022	13.2. 2062	40	1,1750	EUR	500.000.0000	500.000.0000	/	99,745	1,183	BBI, BNPP, CBK, DB, GS, JPM
RS74 (5. izdaja)	7.2. 2022	25.3. 2035	20	1,5000	EUR	50.000.000	50.000.000	/	107,692	0,877	BNP
RS76 (13. izdaja)	7.2. 2022	7.8. 2045	30	3,1250	EUR	100.000.000	100.000.000	/	141,367	1,114	BNP

Oznaka	Datum izdaje	Dospetje	Ročnost (izvorna v letih)	Kupon (%)	Valuta	Nominalni znesek izdaje	Od nominalnega zneska izdaje		Prodajna cena (%)	Donos do dospelja (%)	Organizator izdaje
							financiranje proračuna (v EUR)	upravljanje dolga (v EUR)			
RS77 (4. izdaja)	7.2. 2022	3.3. 2032	30	2,2500	EUR	100.000.000	100.000.000	/	116,868	0,525	BNP
RS88 (2. izdaja)	7.2. 2022	1.7. 2031	10	0,1250	EUR	50.000.000	50.000.000	/	96,325	0,527	BNP
RS77 (5. izdaja)	23.2. 2022	3.3. 2032	30	2,2500	EUR	350.000.000	196.343.000	153.657.000	112,390	0,948	BBI, BNP, CA, DB, ERSTE, JPM
RS85 (3. izdaja)	23.2. 2022	20.10. 2050	30	0,4875	EUR	400.000.000		400.000.00	76,577	1,499	BBI, BNP, CA, DB, ERSTE, JPM
RS82 (3. izdaja)	28.3. 2022	14.1. 2030	10	0,2750	EUR	35.000.000	35.000.000	/	94,557	1,004	CITI
RS76 (4. izdaja)	1.4. 2022	7.8. 2045	30	3,125	EUR	30.000.000	30.000.000	/	128,3264	1,653	ERSTE
RS77 (6. izdaja)	12.7. 2022	7.8. 2045	30	3,125	EUR	200.919.000	/	200.919.000	100,040	2,244	BNP
RS74 (7. izdaja)	12.7. 2022	25.3. 2035	20	1,5000	EUR	84.605.000		84.605.000	89,080	2,514	BNP
RS88 (3. izdaja)	12.7. 2022	1.7. 2031	10	0,125	EUR	89.946.000		89.946.000	83,800	2,128	BNP
RS77 (7. izdaja)	12.7. 2022	3.3. 2032	30	2,250	EUR	30.000.000	30.000.000		100,040	2,244	ERSTE
RS77 (8. izdaja)	11.8. 2022	3.3.2032	30	2,250	EUR	150.000.000	150.000.000		103,466	2,244	DB
RS77 (9. izdaja)	7.9. 2022	3.3.2032	30	2,250	EUR	150.000.000	150.000.000		96,994	2,611	DB
RS77 (10. izdaja)	12.9. 2022	3.3.2032	30	2,250	EUR	100.000.000	100.000.000		96,994	2,611	ERSTE
RS77 (11. izdaja)	27.9. 2022	3.3.2032	30	2,250	EUR	500.000.000	178.034.000	321.966.000	93,228	3,087	BBI, BNP, ERSTE, JPM

Oznaka	Datum izdaje	Dospetje	Ročnost (izvorna v letih)	Kupon (%)	Valuta	Nominalni znesek izdaje	Od nominalnega zneska izdaje		Prodajna cena (%)	Donos do dospelja (%)	Organizator izdaje
							financiranje proračuna (v EUR)	upravljanje dolga (v EUR)			
RS77 (12. izdaja)	10.10.2022	3.3.2032	30	2,250	EUR	50.000.000		50.000.000	92,7390	3,1540	ERSTE
RS88 (4. izdaja)	28.10.2022	1.7.2031	10	0,125	EUR	100.000.000		100.000.000	74,281	3,635	BNP
RS74 (8. izdaja)	28.10.2022	25.3.2035	20	1,500	EUR	50.000.000		50.000.000	76,214	3,963	BNP
RS78 (5. izdaja)	28.10.2022	3.11.2040	24	1,750	EUR	100.000.000		100.000.000	69,842	4,162	BNP
RS76 (15. izdaja)	28.10.2022	7.8.2045	30	3,125	EUR	100.000.000		100.000.000	85,956	4,083	BNP
RS86 (4. izdaja)	7.12.2022	12.2.2031	30	0,000	EUR	64.654.000		64.654.000	78,527	2,9979	ERSTE
Skupaj					EUR	4.635.124.000	2.901.556.000	1.733.568.000			

Legenda:

BBI - Barclays Bank Ireland PLC
 BNPP - BNP Paribas
 CA - Crédit AgricoleCA CIB
 CBK - Commerzbank Aktiengesellschaft
 CITI - Citigroup Global Markets Europe AG
 DB - Deutsche Bank Aktiengesellschaft
 ERSTE - Erste Bank Group
 GS - Goldman Sachs Bank Europe SE
 JPM - J.P. Morgan AG

Vir: Ministrstvo za finance

V letu 2022 se proračun likvidnostno ni zadolževal v okviru enotnega zakladniškega računa države (EZRD), uporabljen pa je bil instrument začasne prodaje obveznic (repo) v višini 130 mio EUR, z zapadlostjo konec leta 2022.

Upravljanje z dolgom

Prvi odstavek 82. člena ZJF določa, da lahko država s črpanjem posojil in izdajanjem vrednostnih papirjev pridobiva sredstva, potrebna za vračilo dolga državnega proračuna pred njegovo dospelostjo ali za odkup lastnih vrednostnih papirjev, če se s tem podpirajo ukrepi za doseganje gospodarskega ravnotežja, zmanjšajo stroški državnega dolga ali izboljša kakovost zadolžitve.

V skladu z drugim odstavkom 82. člena ZJF lahko država za namen državnih uravnavanj tečajnih in obrestnih tveganj poleg zgoraj navedenih poslov sklepa tudi druge posle, povezane z dolgom državnega proračuna (izvedeni finančni instrumenti).

Izvedeni finančni instrumenti za uravnavanje tečajnih in obrestnih tveganj iz drugega odstavka 82. člena ZJF se lahko izvajajo v obliki valutnih in obrestnih zamenjav ter transakcij, ki zmanjšujejo izpostavljenost kreditnemu tveganju v zvezi z njimi.

V letu 2022 je Ministrstvo za finance izvedo šest transakcij upravljanja z dolgom pri čemer je predčasno refinanciralo del dolarskega in del evrskega portfelja obveznic, ki zapadejo v letih 2023, 2024 in 2026, z izdajo evrskih obveznic, ki zapadejo v letih 2031, 2032, 2035, 2040, 2045 in 2050. Neto sedanja vrednost vseh transakcij predčasnega refinanciranja, ki najbolj celovito zajame finančne učinke na državni proračun, je bila pozitivna in znaša 37,3 mio EUR. Poleg pozitivnih finančnih učinkov na proračun se je z izvršenimi transakcijami izboljšala tudi ročnostna struktura portfelja dolga državnega proračuna, saj imajo izdane evrske obveznice daljšo ročnost

Predčasno refinanciranje dela evrskega portfelja obveznic krajše ročnosti

V februarju 2022 je bila sprejeta odločitev za prvo izmed šestih izvedenih transakcij upravljanja z dolgom, in sicer za predčasno refinanciranje dela USD portfelja obveznic in dela EUR portfelja obveznic krajših preostalih ročnosti preko javnega tenderja.

Predčasno refinanciranje oz. odkup obveznic USD 2023 (5/2023; 5,85%) v višini 5,2 mio EUR in USD 2024 (2/2024; 5,25 %) v višini 422,9 mio EUR je bil financiran z dodatno izdajo 10-letnih evrskih obveznic RS 77 (3/2032) s kuponsko obrestno mero 2,25 % v višini 139,8 mio EUR in 29-letnih evrskih obveznic RS 85 (10/2050) s kuponsko obrestno mero 0,49 % v višini 400 mio EUR.

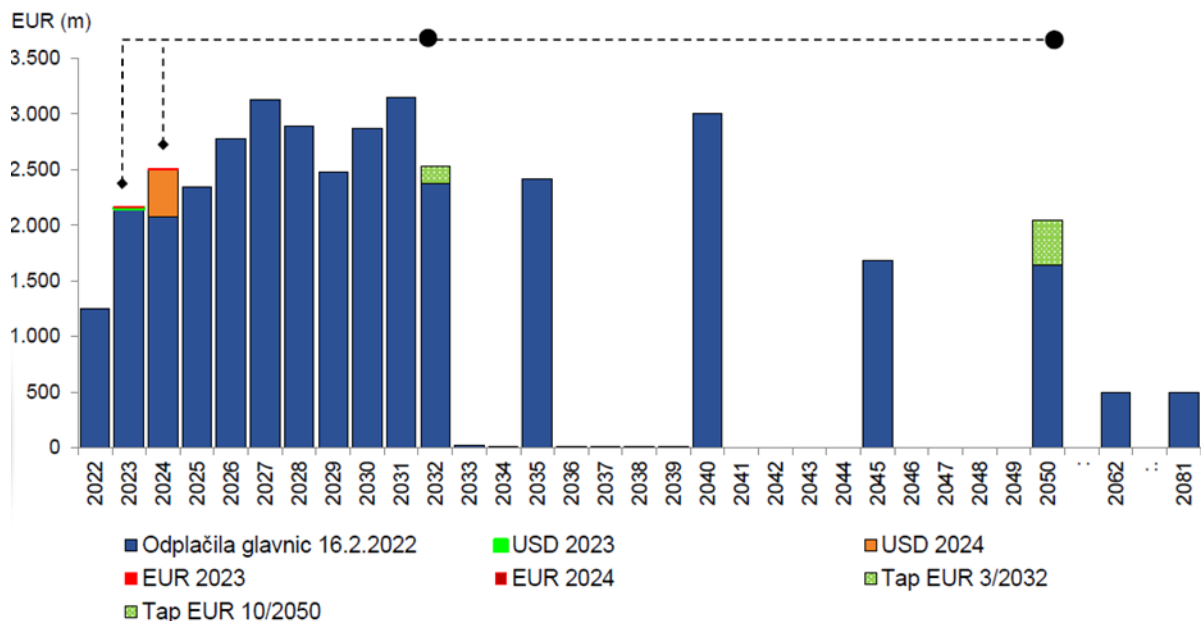
Predčasno refinanciranje oz. odkup obveznic RS 66 (9/2024; 4,63 %) v višini 3,1 mio EUR in RS 83 (3/2023; 0,2%) v višini 11,9 mio EUR je bil financiran z dodatno izdajo 10-letnih evrskih obveznic RS 77 (3/2032) s kuponsko obrestno mero 2,25 % v višini 13,8 mio EUR.

Tako je bilo skupaj predčasno refinancirano 443,1 mio EUR dolga državnega proračuna. Z izvedbo transakcije odkupa dolga se je pozitivno prispevalo h krepitvi investitorskega zaledja, tako geografsko kot po tipu investitorja, hkrati pa se je izboljšala ročnostna struktura.

Pomemben pogoj pri določitvi višine zahtevane donosnosti (in posledično odkupne cene) je zahtevana nenegativna vrednost neto sedanje vrednosti transakcije. Neto sedanja vrednost transakcije upravljanja z dolgom, ki najbolj celovito zajame finančne učinke za državni proračun, je v skupnem seštevku znašala +10,6 mio EUR. Učinek evrske in dolarske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +110,5 mio EUR.

Spodnja shema prikazuje rezultat transakcije upravljanja z dolgom, in sicer izboljšanje ročnostnega profila dospelosti obveznic.

Slika 25: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic USD 2023, USD 2024, RS 66 in RS 83 z obveznicami RS 77 in RS 85

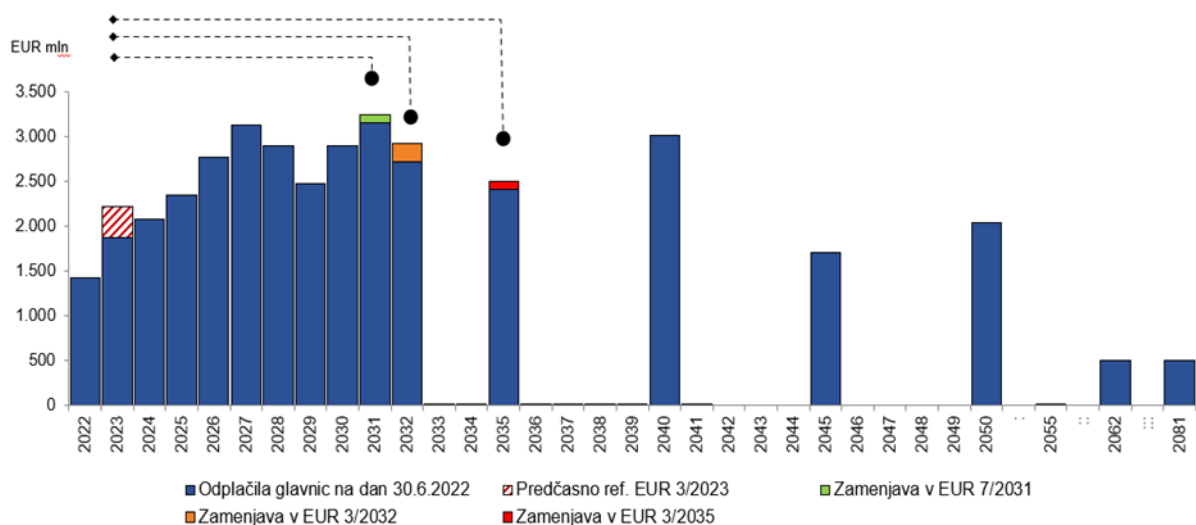

Vir: Ministrstvo za finance

V mesecu juliju 2022 je bila sprejeta odločitev za izvedbo druge transakcije upravljanja z dolgom tj. zamenjavo obveznic RS 83 (3/2023; 0,2 %) v višini 350 mio EUR s SLOREP obveznicami daljših ročnosti.

Za zamenjavo obveznic RS 83 so bile dodatno izdane 9-letna evrska obveznica RS 88 (7/2031; 0,12 %) v višini 89,9 mio EUR, 13-letna evrska obveznica RS 74 (3/2035; 1,5 %) v višini 84,6 mio EUR in 10-letna evrska obveznica RS 77 (3/2032; 2,2 %) v višini 200,9 mio EUR. S tem je Ministrstvo za finance realiziralo za 0,3 mio EUR pozitivnih finančnih učinkov za proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti ter hkrati izboljšalo ročnostno strukturo dolžniškega portfelja. Učinek transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +25,5 mio EUR. Spodnja shema prikazuje rezultat transakcije zamenjave z vidika upravljanja ročnostnega profila dolžniškega portfelja.

Slika 26: Shema zamenjave dela obveznic RS 83 z obveznicami RS 88, RS 77 in RS 74

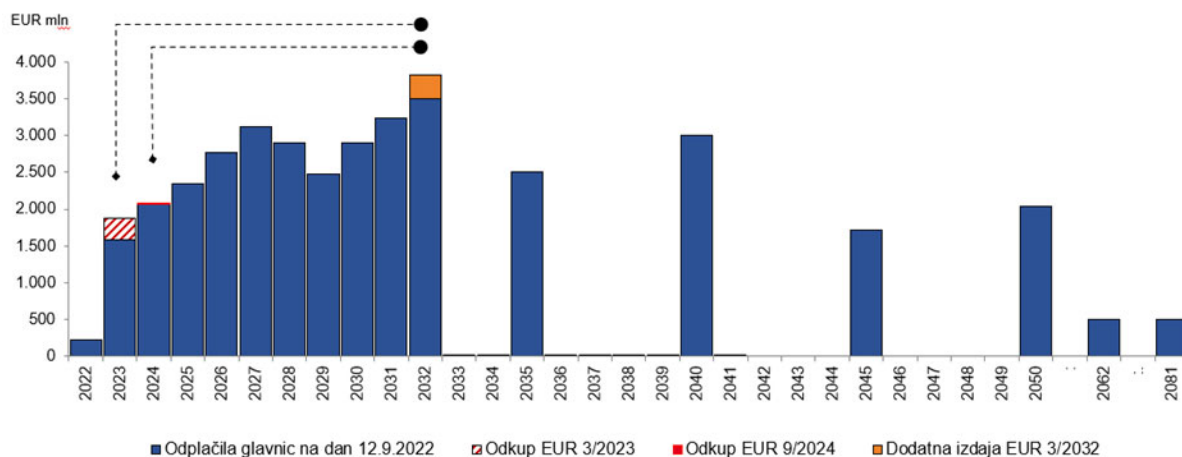
Vir: Ministrstvo za finance.

V mesecu septembru 2022 je bila izvedena tretja transakcija upravljanja z dolgom tj. predčasno refinanciranje oz. odkup obveznic RS 83 (3/2023; 0,2%) v višini 292,4 mio EUR in RS 66 (9/2024; 4,63 %) v višini 7 mio EUR preko javnega tenderja.

Za izvedbo predčasnega refinanciranja obveznic RS 83 in RS 66 je bila dodatno izdana 10-letna evrska obveznica RS 77 (3/2032) s kuponsko obrestno mero 2,2 % v višini 322 mio EUR. Ministrstvo za finance je realiziralo 0,2 mio EUR pozitivnih finančnih učinkov za državni proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti. Učinek evrske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +22,7 mio EUR.

Spodnja shema prikazuje rezultat transakcije upravljanja z dolgom državnega proračuna z vidika upravljanja ročnostnega profila le-tega.

Slika 27: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic RS 83 in RS66 z obveznico RS 77

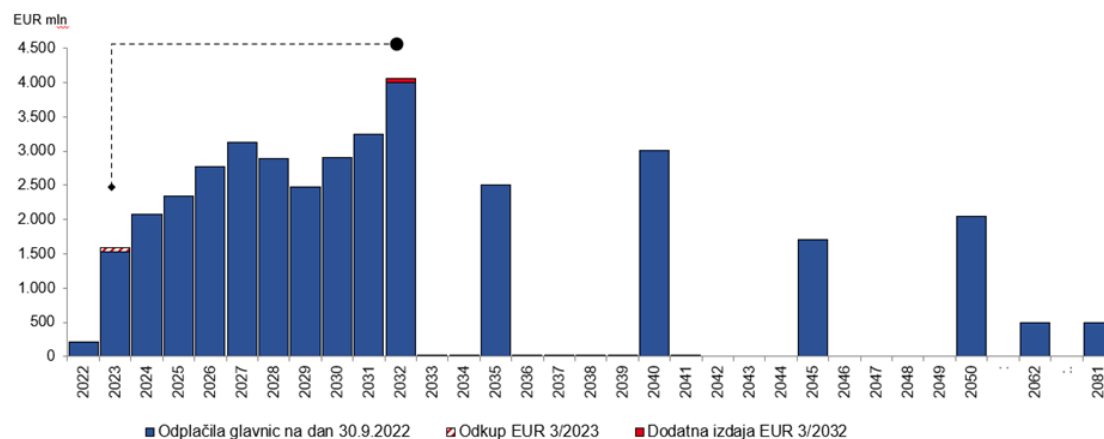

Vir: Ministrstvo za finance

V mesecu oktobru 2022 je bila izvedena četrta transakcija upravljanja z dolgom tj. predčasno refinanciranje obveznic RS 83 (3/2023; 0,2 %) v višini 46,3 mio EUR, in sicer z dodatno izdajo 10-letnih evrskih obveznic RS 77 (3/2032) s kuponsko obrestno mero 2,2 % v višini 50 mio EUR. S tem je Ministrstvo za finance realiziralo 0,5 mio EUR pozitivnih finančnih učinkov za proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti. S transakcijo upravljanja z dolgom se je izboljšala ročnostna struktura dolžniškega portfelja državnega proračuna. Učinek evrske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +3,7 mio EUR.

Spodnja slika shematično prikazuje rezultat transakcije predčasnega refinanciranja z vidika upravljanja ročnostnega profila dolga državnega proračuna.

Slika 28: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic RS 83 z obveznico RS 77

Vir: Ministrstvo za finance

V oktobru 2022 je bila prav tako sprejeta odločitev za peto transakcijo upravljanja z dolgom tj. predčasno refinanciranje obveznic RS 83 (3/2023; 0,2 %) v višini 81,3 mio EUR in RS 89 (2/2026; 0 %) v višini 218,7 mio EUR z obveznicami daljše ročnosti.

Za izvedbo predčasnega refinanciranja obveznic RS 83 in RS 89 so bile dodatno izdane:

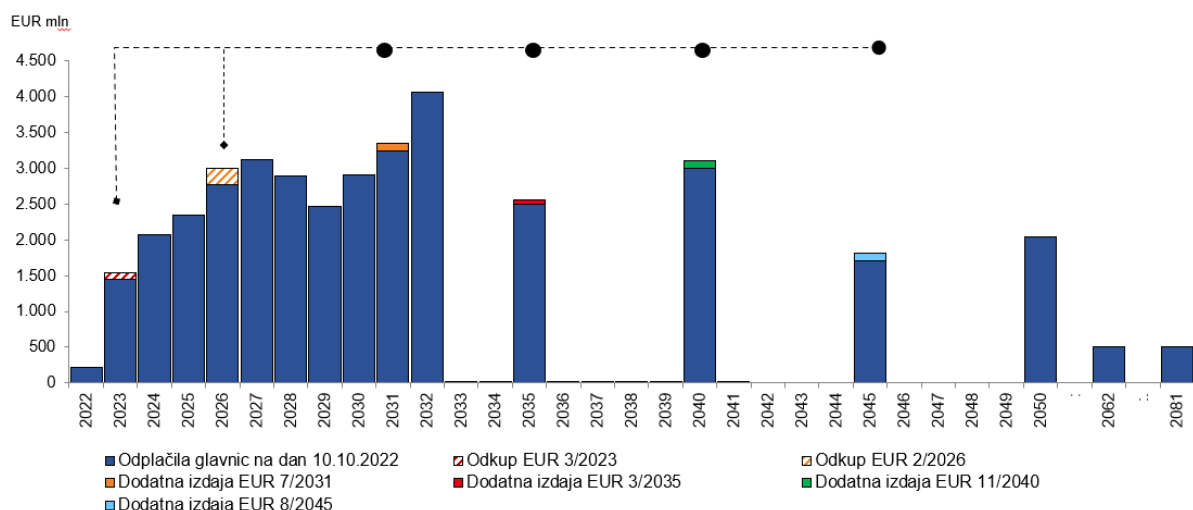
- 9-letna evrska obveznica RS 88 (7/2031) s kuponsko obrestno mero 0,1 % v višini 100 mio EUR,
- 13-letna evrska obveznica RS 74 (3/2035) s kuponsko obrestno mero 1,5 % v višini 50 mio EUR,
- 18-letna evrska obveznica RS 78 (11/2040) s kuponsko obrestno mero 1,7 % v višini 100 mio EUR,
- 23-letna evrska obveznica RS 76 (8/2045) s kuponsko obrestno mero 3,1 % v višini 100 mio EUR.

S tem je Ministrstvo za finance realiziralo 25,8 mio EUR pozitivnih finančnih učinkov za državni proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti ter hkrati izboljšalo ročnostno strukturo dolžniškega portfelja. Učinek evrske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +67,8 mio EUR.

Del odkupljene nominalne vrednosti obveznic RS 89, v višini 17,8 mio EUR, je bil financiran z denarjem državnega proračuna. Dolg državnega proračuna se je v tem delu znižal, in sicer za znesek odkupljene nominalne vrednosti obveznic.

Spodnja slika shematično prikazuje rezultat transakcije predčasnega refinanciranja dela evrskega portfelja obveznic z vidika upravljanja ročnostnega profila dolga državnega proračuna.

Slika 29: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic RS 83 in RS89 z obveznicami RS 88, RS 74, RS 78 in RS 76

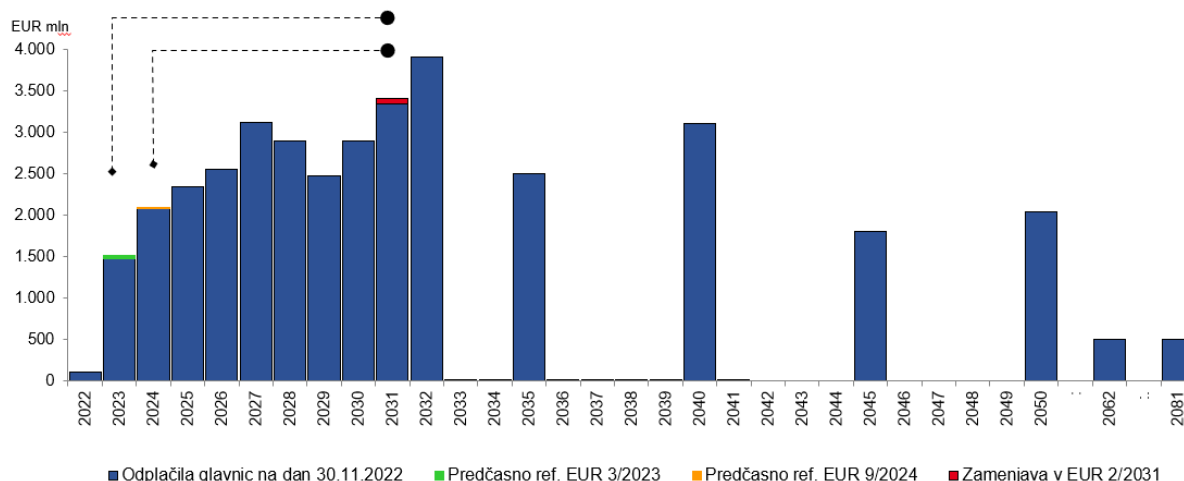
Vir: Ministrstvo za finance

V mesecu decembru 2022 je bila izvedena šesta transakcija upravljanja z dolgom tj. zamenjava obveznic RS 83 (3/2023; 0,2 %) v višini 35 mio EUR in RS 66 (9/2024; 4,63 %) v višini 15 mio EUR s SLOREP obveznicami daljše ročnosti.

Za izvedbo zamenjave obveznic RS 83 in RS 66 je bila dodatno izdana 9-letna evrska obveznica RS 86 (2/2031) s kuponsko obrestno mero 0 % v višini 64,7 mio EUR, ki pozitivno prispeva k povečanju povprečnega časa vezave portfelja dolga državnega proračuna in znižanju povprečne obrestne mere portfelja dolga. S tem je Ministrstvo za finance realiziralo 0,3 mio EUR pozitivnih finančnih učinkov za državni proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti. Učinek evrske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +14,7 mio EUR.

Spodnja slika shematično prikazuje rezultat transakcije predčasnega refinanciranja dela evrskega portfelja obveznic z vidika upravljanja ročnostnega profila dolžniškega portfelja.

Slika 30: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic RS 83 in RS 66 z obveznico RS 86

Vir: Ministrstvo za finance

Upravljanje valutnega tveganja

Ministrstvo za finance pri upravljanju valutnega tveganja sledi principu popolnega ščitenja na način, da se dolarske obveznosti z valutno zamenjavo zamenjajo za evrske obveznosti. Na tak način se vzpostavi t.i. sintetična zadolžitev v EUR.

Na dan 31. 12. 2022 je stanje valutnih zamenjav znašalo 800,4 mio USD oz. 654,2 mio EUR. Skupni učinek valutnih zamenjav na kolateral kot tudi na obresti Sektor država (D.41) se je v primerjavi s preteklimi leti izraziteje znižal.

Upravljanje obrestnega tveganja

Ministrstvo za finance je pristopilo k projektu uravnavanja obrestnih tveganj v srednjeročnem obdobju in ščitenju pred dvigom obrestnih mer v dolgoročnem obdobju. Učinek portfelja obrestnih zamenjav pomeni razporeditev učinka zniževanja stroška državnega proračuna za obresti skozi daljše časovno obdobje ter obvladovanje stroška obresti dolgoročno.

Ministrstvo za finance obrestna tveganja v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju uravnava z instrumentom dolgoročne obrestne zamenjave. Način ščitenja naslavlja dva učinka dviga obrestnih mer, in sicer srednjeročni pri izvajanju financiranja v času sprememb monetarnih razmer v evro območju ter dolgoročno pri refinanciranju obveznosti RS zaradi verjetnih strukturno višjih obrestnih mer v obdobju po letu 2027. Cilj programa ščitenja je omejiti učinek potencialnega porasta obrestnih odhodkov državnega proračuna.

Ministrstvo za finance ima na dan 31. 12. 2022 sklenjenih 4.550 mio EUR dolgoročnih obrestnih zamenjav (52- do 60-let), ko plačuje dolgoročno fiksno obrestno mero, v povprečju 1,4 %, in prvih 12-let prejema fiksno obrestno mero v povprečju 0,9 % (6m-Euribor se zaradi uskladitve obrestnih obdobja kratkoročnih in dolgoročnih IRS izravna).

Ministrstvo za finance ima na dan 31. 12. 2022 sklenjenih 1.650 mio EUR terminskih kratkoročnih obrestnih zamenjav – angl. Swaption IRS (tehtana fiksna obrestna mera, ki bi jo ob izvršitvi opcij s strani banke prejela RS znaša 1,1 %) in 2.850 mio EUR terminskih dolgoročnih obrestnih zamenjav (tehtana fiksna obrestna mera znaša -0,04 %).

Ministrstvo za finance kreditno izpostavljenost, ki izhaja iz naslova valutnih in obrestnih zamenjav, obvladuje na podlagi krovne pogodbe »ISDA 2002 Master Agreement« in aneksa za zmanjševanje kreditne izpostavljenosti ("Credit Support Annex" oz. CSA). V skladu s CSA so se Republika Slovenija in banke, s katerimi je RS sklenila posel valutne in/ali obrestne zamenjave, medsebojno zavezale zagotavljati denarno kritje (»Credit Support«) za namen izničenja kreditnega tveganja za celoten čas trajanja zamenjave. S tem se skoraj v celoti odpravi tveganje morebitne neizpolnitve

obveznosti nasprotne stranke iz naslova sklenjenih transakcij. Stranka, ki prejme denarno kritje, s tem postane pravno gledano "lastnica" denarja (v smislu, da lahko s takšnim denarjem prosto razpolaga), pri čemer pa v ekonomskem smislu ostaja denarno kritje premoženje stranke, ki ga je zagotovila, vse dokler ne pride do prekinitve transakcij in prenehanja obveznosti vračila. Do takrat namreč stranka, ki je denarno kritje zagotovila, ostaja konča upravičenka do vseh donosov od denarnega kritja (dogovorjene obrestne mere na denarno pokritje). Stanje varščin – denarnega pokritja je na dan 31. 12. 2022 znašalo – 114,9 mio EUR.

C2) ODPLAČILA DOLGA

Realizacija odplačila vseh glavnice je bila 1.425,1 mio EUR, kar je 99,9 % načrtovanih sredstev za odplačila glavnice v sprejetem proračunu.

550 ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA

Realizacija glavnice iz naslova domačega dolga je v letu 2022 znašala 1.198 mio. EUR, to je 99,9 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu. Realizirana odplačila domačih glavnice so v celoti iz naslova vrednostnih papirjev.

Odplačila glavnice so se realizirala skladno z amortizacijskimi načrti, ki so osnova za pripravo proračuna za področje servisiranja dolga, zaradi tega ni odstopanj med realizacijo in predvidenimi sredstvi v sprejetem proračunu.

551 ODPLAČILA DOLGA V TUJINO

Realizacija glavnice iz naslova tujega dolga je znašala 227,1 mio EUR, kar predstavlja 100 % izpolnitev predvidenih obveznosti v sprejetem proračunu. Pretežen del realiziranih tujih glavnice je iz naslova tujih vrednostnih papirjev, in sicer v znesku 209,1 mio EUR, obresti iz naslova posojil najetih pri mednarodnih finančnih institucijah pa so bile realizirane v višini 18 mio EUR

Odplačila glavnice so se realizirala skladno z amortizacijskimi načrti, ki so osnova za pripravo proračuna za področje servisiranja dolga, zaradi tega ni odstopanj med realizacijo in predvidenimi sredstvi v sprejetem proračunu. Ker je pretežni del dolga RS nominiran v EUR, je tudi vpliv spremembe tečaja drugih valut na obseg realiziranih glavnice minimalen.

D) NETO POLOŽAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA DO PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE

Prihodki

Realiziranih je bilo 956,5 mio EUR prihodkov državnega proračuna iz Evropske unije, kar je 80,5 % v sprejetem proračunu načrtovanih prihodkov iz evropskega proračuna (1.188,9 mio EUR). Prihodki iz EU proračuna so bili v letu 2022 za 10,3 mio EUR višji kot leta 2021.

Največji delež prihodkov so predstavljali prihodki iz naslova Kohezijske politike, ki so znašala 552,3 mio EUR ali 57,7 % vseh prihodkov iz EU proračuna. Od tega je bilo iz Strukturnih skladov prejetih 452,5 mio EUR (90,4 % realizacija), iz Kohezijskega sklada pa 99,8 mio EUR (52,7 % realizacija).

Slovenija ima v finančni perspektivi 2014-2020 na voljo 3.068 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike, ki jih lahko koristi do konca leta 2023. Konec leta 2022 je skupna višina sredstev, dodeljena z izdanimi odločitvami o podpori (projekti, programi, javni razpisi), znašala 3.750 mio EUR, kar predstavlja 112 % vseh razpoložljivih sredstev, skupna višina potrjenih operacij je bila 3.450 mio EUR (EU del), kar znaša 103 % razpoložljivih sredstev, skupna vrednost izplačil pa je dosegla 2.390 mio EUR (EU del), kar predstavlja 73 % razpoložljivih sredstev. Izplačila predstavljajo tako izplačila iz državnega proračuna, kot tudi izplačila iz naslova finančnih instrumentov, ki pa se ne izkazujejo v bilanci prihodkov in odhodkov državnega proračuna. Certificirani izdatki so v skupni vrednosti 2.470 mio EUR, kar je 74 % razpoložljivih sredstev.

Druga velika skupina prejetih sredstev iz proračuna EU so sredstva iz naslova Skupne kmetijske in ribiške politike, ki so znašali 268,9 mio EUR (84 % realizacija glede na sprejeti proračun). 48,5 % vseh prejetih sredstev za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike, predstavljajo sredstva za izvajanje programa razvoja podeželja, ki jih je bilo za 130,5 mio EUR (76,9 % realizacija) in sredstva za neposredna plačila v kmetijstvu, 126,6 mio EUR (93,8 % realizacija). Sredstva za tržne ukrepe v kmetijstvu so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 5,9 mio EUR. Realiziranih je bilo 4,7 mio EUR prihodkov. Državni proračun je prejel še 1,8 mio EUR sredstev iz naslova Ostalih prejetih sredstev iz proračuna EU za izvajanje skupne kmetijske politike in 5,3 mio EUR sredstev za izvajanje Skupne ribiške politike.

Ostali prihodki iz proračuna EU so predstavljali manj kot 14,1 % vseh prejetih sredstev iz EU proračuna. Največ je bilo Ostalih prejetih sredstev iz proračuna Evropske unije, in sicer 118,8 mio EUR (90,6 % realizacija) ali 12,4 % vseh prihodkov iz EU proračuna. Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU so znašala 14 mio EUR oz. 1 % prihodkov iz EU proračuna. V proračun RS je bilo prejetih še za 2,4 mio EUR sredstev od drugih evropskih institucij.

Plačila v EU proračun

Slovenija od začetka članstva v EU plačuje prispevek v proračun EU, iz katerega se zagotavljajo sredstva za financiranje evropskih politik in delovanje EU institucij.

Prispevek RS v proračun EU je znašal 729,5 mio EUR, kar pomeni 102,2 % realizacijo glede na sprejeti proračun (714,1 mio EUR).

Glavnino plačil, 386,5 mio EUR ali 52,9 % vseh plačil, predstavljajo plačila na osnovi BND vira, tradicionalnih lastnih sredstev je bilo plačanih za 221,1 mio EUR (30,2 % vseh plačil), plačila na osnovi DDV vira so znašala 78,7 mio EUR (10,7 %), za vir iz naslova nereciklirane plastične embalaže je Slovenija lani plačala 15,2 mio EUR (2,1 %) in plačila iz naslova znižanja letnega prispevka iz naslova BND za Avstrijo, Dansko, Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko, ki so znašala 28 mio EUR (3,8 %).

Neto položaj državnega proračuna

Državni proračun RS je v odnosu do proračuna EU realiziral neto proračunski presežek v višini 227 mio EUR.

Poročilo o neto položaju proračuna RS do proračuna EU vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih proračuna RS, ki so bili zajeti v sistemu MFERAC (enotni finančno računovodski sistem) skladno s pravili računovodskega evidentiranja. Poleg teh prihodkov je Republika Slovenija prejela tudi prilive na namenske podračune, ki v preteklem letu niso v celoti postali prihodki domačega proračuna. Pri oceni neto položaja državnega proračuna RS do EU prav tako niso upoštevani prilivi iz proračuna EU, ki so izplačani neposredno končnim upravičencem v Republiki Sloveniji.

V okviru Kohezijske politike se izvajajo tudi finančni instrumenti, ki se ne evidentirajo v bilanci prihodkov in odhodkov državnega proračuna. Izvajajo se preko dveh operacij in sicer FI 2014-2020 ter FI COVID-19. Po zadnjih uradnih podatkih (na datum 30. 6. 2022) je bilo skupaj s FI sredstvi podprtih 7.462 poslov končnih prejemnikov. Operacija FI 2014-2020 je bila potrjena novembra 2017 v višini 253 mio EUR in se izvaja prek strukture sklada skladov Slovenske izvozne in razvojne banke d.d., Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: SID). V okviru operacije so podprte prednostne naložbe 1.2 (RRI), 3.1 (MSP), 4.1 (EU) in 6.3 (UR) v obliki posojil, jamstev in (kvazi) lastniškega kapitala.

Sklad skladov je preko petih finančnih posrednikov (vključno s SID banko d.d.) končnim prejemnikom nudil osem finančnih produktov: EKP mikroposojila za MSP-je, EKP posojila za RRI za velika podjetja, EKP posojila za RRI za MSP-je, EKP posojila za celovito energetske prenovi javnih stavb, EKP posojila za urbani razvoj, EKP posojila za RRI za neposredno izvajanje SID, EKP lastniško in kvazi lastniško financiranje za MSP-je, EKP portfeljske garancije za MSP in EKP portfeljske garancije za RRI za MSP.

Do konca prvega polletja 2022 so bila izvršena tri črpanja sredstev EU v skupni vrednosti 189,8 mio EUR, vsak v višini 25 % zneska operacije, tj. 63,3 mio EUR. Končnim prejemnikom je bilo do konca prvega polletja 2022 skupaj z vzvodom 1,5 izplačano 235,7 mio EUR sredstev FI.

Septembra 2020 je bila potrjena operacija Finančni instrumenti za omilitev posledic ekonomske krize zaradi epidemije COVID-19 za obdobje 2020-2023 (FI COVID-19) v višini 65 mio EUR. Operacija je namenjena omilitvi posledic ekonomske in javnozdravstvene krize COVID-19 na podjetja, ohranjanju in spodbujanju rasti, razvoja, investicijskih vlaganj in tekočega poslovanja ciljnih skupin z dolžniškim financiranjem

Operacija se izvaja prek strukture sklada skladov COVID-19 SID. Sporazum o financiranju je bil podpisan med MGRT in SID 30. 9. 2020. Do konca avgusta 2021 so bila celotna EU sredstva operacije FI COVID-19 vplačana v sklad skladov COVID-19. Do konca prvega polletja 2022 je bilo končnim prejemnikom skupaj z vzvodom 1,5 izplačanih 90,8 mio EUR.